

כתור מלוכה

בטאון פנימי ה"ל"ט"י איגוד בוגרי ישיבת
"כסא רחמים" ספרדית תכ"ץ ומוסדו דתיה

ניסן תשפ"ד ■ 35

מעשה נסים
אחר מטתו של הגאון
רבי נסים ארביב זצ"ל

ה' נסינו
יובל שנים
לנס ההצלה

מדור חדש!
אגרות הדרכה
מאוצר גנזי מרן
שליט"א

עורך:

הרב עובדיה חן

ניהול הפקה:

הרב עובדיה מאזוז

מזכירות האיגוד

053-3189546

v0773362060@gmail.com

גרפיקה ועימוד:

שוהם

הדפסה:

אביבית הפקות

054-6740977

תמונות:

עזרא טרבלסי

י. מ.

ארכיון הישיבה

הרב דוד חדאד

לתגובות:

7654216@GMAIL.COM

מו"ל: מוסדות

ישיבת כסא רחמים

רח' הרב עוזיאל 26 בני ברק

1700-50-51-52

דבר המערכת	03
אגרות מלוכה	05
הדרת מלך	09
חזק ויאמץ לבכך	13
ה' ניסנו	19
נאמנים דבריו	25
לא פליגי	29
הוא היה אומר	30
במומו פוסל	32
מעשה נסים	34
המעשה אשר יעשון	46
זכריה מלאכי	48
הכנסת ספר תורה	56
הזמות בתינו	59
פירות גינוסר	61
נסים של ברזל	64
מבית ההוראה	75
יוסף ה' לי	78
מצוה עלינו לספר	81
כסא רחמים שלי	83
צאו והתפרנסו	88
לענינו	90
פעמון ורימון	91
חדש באוצר	92
חדשות אני מגיד	96
עתיקא	103

"מרור" כרוך באמונה

עליך נפשי". האמונה שהכל מושג והכל לטובה וכח התורה מגן, אין בה כדי לפטרנו מנשיאה בעול עם חברינו, לחוש בצער ובמתח של משפחות מעם ישראל שבניהם מחרפים נפשם למוות.

הנקודה שחוזרת על עצמה כמעט בכל שיעור של מרן שליט"א מאז המלחמה, היא החיוב להיות "נושא בעול עם חברו". מתוך חיבור עמוק שיש למרן עם כלל ישראל, הוא אינו מסיר לרגע את לבו ומחשבתו מסבלם של החיילים בשדות המערכה ומשפחות הנופלים. ראינו זאת בהוראתו המיוחדת לאברכים ללכת לבקר חיילים פצועים.

אשרינו מה טוב חלקנו שרבותינו הנחילוננו השקפה נכונה להכיל את המורכבות, בלי לחשוב שבזה שנכיר טובה ליהודי שמוסר נפש, זה יוריד מהלגיטימציה שלנו. בהיכל הישיבה נאמר מאז ומתמיד "מי שברך" לחיילי ישראל, ולא שמענו שקיימת זליגה מכסא רחמים לצבא יותר משיבות אחרות. אדרבא, אם כבר ההיפך...

ראיתם פעם אדם שגומלים עמו חסד, והוא אינו מודה ומברך למיטיבו? ואם איש חסדו שם נפשו בכפו כדי להציל את חייו, והוא מחריש, היש לך כפוי טובה גדול מזה?! **דוקא ניתוק והתנכרות מהכרת הטוב בסיסית, מביאים לתופעות אנטי.**

מרור זה שאנו אוכלים בליל הסדר נועד להזכירנו את השיעבוד והמרירות שעברו אבותינו במצרים, ולכן הוא נאכל ללא הסיבה המסמלת חירות. אלא שכאן יש לשאול אם כן מדוע את הכורך כן אוכלים בהסיבה, והלא יחד עם המצה אנו כורכים גם מרור?

יסוד נפלא חוצב מכאן הגאון **רבי זמיר כהן שליט"א** בהגדת "אבני נזר" (עמ' קפ"ז) כי הנה על כל אדם עוברים זמנים קשים ומרים שהם בבחינת "מרור", אולם ניתן לעבור תקופות אלו בצורה קלה ואפילו שמחה - אם כורכים את המרור הזה באמונה, מתוך ידיעה שאמנם עתה נראה הדבר מריר אבל האמת היא שאין זה אלא לתכלית טובה.

הסיבה איפוא שבאכילת הכורך אנו מסבים, שכן כאשר כורכים יחד עם המרור את המצה שהינה כידוע מאכל של אמונה (כמובא בזוהר שמות דף קפ"ג ע"ב), הרי שיש לעשות זאת דרך חירות ושמחה.

עם ספינת האמונה אפשר לצלוח את כל הגלים ומשברי החיים. **עם משקפיים של אמונה - הכל נראה אחרת.**

בימים אלו, יותר מכל תקופה אחרת, זקוקים אנו לאותה כריכה של האמונה, אך יחד עם הענין האמוני, אל לנו להתנתק מהאירועים המתרחשים ולומר "שלום

שאינן שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים". לפעמים שומעים מישהו שמתהדר בכך שהוא מנותק לגמרי מהתקשורת ולא יודע כלום ממה שקורה. לרוב אין הדבר נובע מצדקות יתירה, אלא מחוסר חיבור לעם ישראל, הרי אם היה זה משהו שקשור לבן משפחתו, וכי הוא לא היה מקפיד להתעדכן לפחות פעם ביום?! אלא מה, זה אנשים רחוקים, הם לא קשורים אלינו, אז אפשר להתנתק ולהמשיך הלאה...

ונסיים בדברים שאמר הגר"ח שמואלביץ זצ"ל בסיום שיחה בישיבת מיר, בזמן מלחמת יום הכיפורים: "אמרנו שני יסודות ואלה המה. האחד מאמרם ז"ל בבבא בתרא (דף י') דהרוגי לוד אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתו. והוא משום שמסרו נפשם בעד ישראל. וכזה אני אומר על אלה שמוסרים נפשם עבור הצלתנו, שאין כל העולם יכול לעמוד במחיצתם. והחויב שיש עלינו להתפלל עליהם הוא בלי גבול, שהרי רק עבור הפותח פתח לחברו אמרו ז"ל נפשו חייב לו, קל וחומר למי שמוסר נפשו בעדנו החיוב עלינו בלי גבול הוא".

בברכת פסח כשר שקט ושמח
העורך

ובאמת, יהודי בעל נפש אינו מסוגל לשמוח ולהמשיך בשגרה, כאשר יהודי מאחיו נמצא בצרה ובמצוקה. הגאון רבי רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל בספרו "מנחת כהן" דרושים (דרוש ג' לשבת הגדול) מחדש שהסיבה שהתורה מצוה לשמח בחג את העניים, היא קודם כל כדי לשמח את... עצמנו. רק כך יוכל העשיר עצמו לקיים מצות "ושמחת בחגך" בשלמות, "דכל מי שהוא בעל שכל יהיה מרגיש בצער העניים והצנועים. וכל זמן שהם בצער הגם שהוא בנחת, אין שמחתו שלמה".

וזהו שאמר הכתוב "ושמחת בחגך" אימתי תהיה שמחתך שלימה? בזמן ש"אתה ובנך וגו' והגר והיתום" וגו' (דברים טז, יד), שתהיו כולכם בנחת, אז תהיה שמחה אמיתית. וכן כתב הרמב"ם (הלכות מגילה פ"ב הי"ז) לגבי מתנות לאביונים: "מוטב לאדם להרבות במתנות אביונים מלהרבות בסעודתו ובשלוח מנות לרעיו,

בימים אלו, לקראת ועידת ראשי הקהילות שתתקיים בחודשים הקרובים, איגוד כתר מלוכה נמצא בעיצומה של מלאכת מיפוי הקהילות המוסדות והארגונים של בוגרי הישיבה

רב ביה"כ? ראש כולל? מנהל ארגון?

זה הזמן לעדכן את פרטי הקהילה / המוסד / הארגון במזכירות איגוד כתר מלוכה

זהירות בלימוד ספרי חול וגיוס לצבא

פרדס כ"ץ, יום שני י"ג חשוון התשל"ב

לכבוד מעלת ידידנו היקר

האברך הנעים החו"ש כמה"ר

ר' דניאל כהן יצ"ו. ירושלים.

אחדש"ו. זה חדש ימים שלחתי לו מכתב בנוגע לד"ת ששלח לי, ומאז לא קבלתי שום מכתב כלל. יודיעני מצבו בגשמי וברוחני ובמה הוא מתעסק עכשיו. שמעתי שהוא מתעסק לבדו בספרי התיכון, ונהייתי מאד מצד אחד, כי אמרו רז"ל (אבות פ"ב מ"ב) "יפה תורה עם דרך ארץ", אך לאידך גיסא אני מצטער מאד, כי הספרים בדור הזה זה דור דורשיו דור' שו"א, כל המחברים בספרים טעונים בדיקה. ואפ"י ספר חשבון והנדסה אם תסתכל בו בעינא פקיא, המצא ימצא בו הרבה סמים ארסיים המבליעים אותם בתוך דבריהם. וצריך מלומד מנוסה שעמד ונתנסה בכמה מיני ספרים כאלה לדעת לברור האוכל מן הפסולת. מלבד זה, הנה כל המתמיד בספרים הנ"ל אם קובע שיעורים לתורה בחבורה, יש לסמוך עליו שלא יקלקלו אותו שאר הספרים. ואם הוא לומד לבדו, יש חשש גדול ב"מ, כי אחריתם כנחש ישך, ומעט מעט יעזוב חשקו בלימודי קדש וישים כל מעייניו בלימודי חול, וכבר קרה כהנה וכהנה לגדולים וטובים ממך. והיצה"ר לפתח חטאת רובץ ואורב תמיד לאדם, וכידוע מאמרם ז"ל (סוכה דף נ"ב ע"א) "כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו".

ודע לך, שאחרי הכל אין מפלט כאן מהגיוס שלש שנים סדיה, ובזה אדם יכול לאבד את הכל בהפגש חלילה עם חבר פושעים מהקיבוצים שאפ"י ק"ש לא ידעו, כאשר נודע לי בבירור מפיהם ומפי כתבם. ושמא תאמר אחזירם בתשובה, אדרבא יש לחוש ח"ו לאידך גיסא, דמשכינהו גברי לגברא. וכידוע פירושם ז"ל במ"ש "הרם קרן ישראל עמך", כי אמרו רבותינו (פסחים דף פ"ז ע"ב) לא גלו ישראל אלא כדי שיתוספו עליהם גרים, ובעוה"ר נוספו גרים מתי מעט, והפסדנו הרבה מן העיקר בהתבוללות וכיוצא. וע"ז אומרים הרם "קרן" ישראל, שלפחות דיינו בשמירת הקרן בלבד וא"ץ לתוספת רווחים. כך אני אומר בדור הזה, אם יכול האדם לשמור את עצמו זכות גדולה היא לו, ואח"כ יש תקוה שהאחרים ישובו אליו, כמ"ש הכתוב בירמיה (ט"ו י"ט) "ישובו המה אליך ואתה לא תשוב אליהם".

והתיקון והתרופה לכל הנ"ל הוא, שתקבע לך חבר שתגלה לו כל מסתרי לבך ותתייעץ עמו בעניינים הפרטיים שלך. ותמיד תחשוד שכלך שמא אינו מראה לך הדעת הנכונה, כי הוא נוגע בדבה. וכבר אמר החכם מכל אדם "ותשועה ברוב יועץ" (משלי י"א י"ד). על כן עצתי לך אם תוכל לבוא לשיבתנו לזמן מה עם מוסר כתב זה הר"א יצ"ו, ותקבע אצלנו לימודים בקדש שיעורים כהלכתן כאשר היה באמנה אתך בחו"ל אצל אמה"ג זצ"ל הי"ד, כי עכשיו הגיעו לנו הספרים, וב"ה תוכל למצוא ספרי המפרשים ז"ל כאות נפשך. ובשעות הפנאי אם יש לך

חשק ללמוד בספרי חול כמו חשבון ודקדוק וכיוצא, אנכי בעה"ו אנוח בדרך אשר תלך בה. ומ"מ לע"ד טוב יותר אם ישים לבו ללמוד מלאכה נקיה וקלה, כי היא ורק היא מטה לחמו של אדם ולא הידיעות החילוניות. ואין לך חכמה וידיעה עמוקה יותר מחכמת הרפואה, וצא וראה היום בישראל שיא עולמי של רופאים וצוי ריתוק וכו', ופשוט שפועל מקצועי מרויח יותר מרופא, ואין עליו לא ביקורת ממשלתית וכו'. וכמאמרם ז"ל (סנהדרין דף כ"ט ע"א) שב שני הוי כפנא ואביתיה דאומנא לא חלף, בתיהם שלום מפחד ולא שבט אלוה (מלשון והגישו אדוניו אל האלהים) עליהם (איוב כ"א ט'). ועכ"פ כשתבוא אלי נדבר על כל העניינים האלה, ושומע לעצה חכם אמר הכתוב (משלי י"ב ט"ו).

ממני ידידו הדוש"ת באהבה

נאמ"ן ס"ט

לימוד תורה בטהרתה

בס"ד, בני ברק, יום כ"ז אדר התשמ"ה

לכבוד ידיד נעורים בנן של קדושים

החכם השלם ר' א. ע. כ. הי"ו

נין ונכד... זצ"ל, הרב הראשי לתוניסיה.

שלום וברכה!

כותב אני אליך שורות אלה אחרי הפסקה של שנים בהם עבדנו יחד בישיבת הרב פינסון נ"י לפני כ-20 שנה. בשנים אלה עברו עלי שינויים רבים ותלאות רבות סבבוני, אך ב"ה יסור יסרני ולמות לא נתנני. וזכינו לייסד ישיבה בארה"ק על טהרת הקדש, ואליה יום יום ידרושון בחורים ואברכים צעירים ברוכי כשרונות גומרי תיכון עם תעודת בגרות ובלי תעודת בגרות, ורוממות אל בגרונם ועט הסופר בידם, וזכו תל"ת לתעודת הוראה ולחבר ספרים בהלכה לאות ולמופת בישראל. תורה מחזרת על אכסניא שלה, ויעוד הנביא עמוס (ח' י"א) מתגשם לעינינו ובימינו "והשלחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דבר ה'".

סיבת שורותי אלה אליך, כי שמעתי שבכך הקב"ה בבן חכם ישמח אב, ברא כרעא דאבוה, המצטיין בלימודיו התורניים והכלליים. ועומד לגמור השנה אי"ה תיכון, ורוצה להמשיך לימודיו בתורה לגדול בע"ה לגאון ולתפארת בישראל. אך דא עקא שקרוביו מתנגדים לו ורוצים שימשיך בלימודי חול בהנדסה וכיוצא. דע ידידי שלא כימים הראשונים ימינו אלה, פעם הסתכלו על בן תורה כעל בטלן ח"ו ואמרו חבל על כשרונותיו שהלכו לאיבוד ולא המציא חללית לטוס למאדים ופצצה להפיץ את ניוורק וסביבותיה. היום האוירה בעולם אחרת לגמרי. מעמד בן תורה נשתנה לטובה הרבה ועוד יעלה בע"ה. אלפי חילוניים (וי"א רבבות) בעלי מעמד נכבד ביותר בא"י ובארה"ב, נטשו ועזבו עיסוקיהם ושקדו על התורה. תעודת הוראה בישראל חשובה פי 5 מתעודת בוגר בי"ס תיכון (גם במובן הגשמי!). העם משווע לרועים רוחניים לא פחות משצמא למים. יש רוויה במהנדסים ברופאים ובכל מקצועות החול. ולתורה יש צמאון בכל שדרות העם. זו ערובה לבנים שישמרו על טהרת

הקדש וימשיכו במסורת אבות, כשישקדו על לימוד התורה וימשיכו שרשרת הזהב של מר
זקנך זצ"ל שהיה דור רביעי לרבינו שאול הכהן ז"ל שרשם בכל ספריו בכי"ק "יהי רצון שלא
תמוש התורה מפי זרעי וזרע זרעי לעולם". ועליך לסייע במשימה חשובה ויקרה זו לטוב לך
ולבניך כל הימים.

דברי ידיך מוקירך ומחבבך באה"ר וידידות

נאמ"ן ס"ט

הדרכה ותיקון לבחור שנכשל בענייני קדושה

כ' תמוז יה"ל התשמ"ג

לכבוד ר' הי"ו

ישיבת.....

שלום וברכה!

קבלתי מכתבך מיום 27.6.83 (למה לא רשמת התאריך שלנו?), ומפני דחיפותו וחשיבותו
של הנושא הנני ממחר להשיבו בס"ד.

וידע כבודו שהכלל הראשון בחיים הוא "אל יפול לב אדם עליו" כמאמר דוד המלך ע"ה
(שמואל א' י"ז ל"ב), או כמ"ש ר' נחמן מברסלב "אין יאוש בעולם כלל". וכל ימי חיי האדם
הוא במלחמה נגד היצה, כמ"ש אל תאמין בעצמך עד יום מותך (אבות פ"ב מ"ד), היום נופל
למחר הוא קם. ועצם הדבר שהיצר מתנכל מאד להפילו ברשת שחת ח"ו, זו הוכחה על גדולת
נשמתו, כמ"ש (סוכה דף נ"ב ע"א) "כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו", ובפרט אם הוא מגזע
רבנים וקדושים, כמ"ש ז"ל (שם) בת"ח מתגרה יותר מכולם. אך מאידך גיסא העונש ב"מ
חמור ביותר, לפי שהיה לו ממי ללמוד ולא למד, וער ואונן יוכיחו, שלא הועילה להם זכות
אביהם וסביהם אברהם יצחק ויעקב ע"ה, ואדרבא זו היתה סיבה לעונשם.

ועכשיו אל התיקון בס"ד:

(א) יימנע מקריאת עיתונים חפשיים כגון מעריב, ידיעות והשרץ השורץ על הארץ וכיו"ב.
ואפילו בראייה במקרה בעלמא יימנע לפחות למשך שנה.

(ב) כל יום שייכשל במקרה לא טהור ח"ו, בין בחלום בין בהקיץ, יטבול תיכף בו ביום ולא
יאחר, ויקרא העשרה מזמורים הידועים (ט"ז, ל"ב, מ"א, מ"ב, נ"ט, ע"ז, צ', ק"ה, קל"ז, ק"ן). וא"צ
לקרוא התפלה הארוכה שאחריהם (הנדפסת בקונטרסים של ברסלב), רק יתפלל בקצרה
מעומקא דלבא שהשי"ת יעזרהו ויפתח לו פתח לחזור בתשובה שלמה לפניו, ודי בזה.

(ג) ישתדל לקרוא "חק לישראל" דבר יום ביומו, ואם אפשר בעודו מעוטף בטלית ותפלין
הנה מה טוב. ואל יחוש מפני המלעיגים.

(ד) ישתדל לגמור את התהלים לפחות פעם בחודש לפי החלוקה הידועה בספרים.

(ה) יתן צדקה בכל יום חק בל יעבור, ובלילה ילמד לפחות שתי משניות בהבנה (עם פירוש
הרע"ב או קהתי) לפני השינה, ושבע ילין בל יפקד רע (משלי י"ט כ"ג).

ו) אם יהיה בנסיעה באוטובוס וכיו"ב ויצרו מפתהו להסתכל בנשים, יסתכל כלפי מעלה אל השמים הבהירים והטהורים ויכוין "שויתי ה' לנגדי תמיד". וישים לבו להבחין בין יופי נצחי של הבריאה ובין יופי חולף ועובר שהיום ישנו ולמחר אינו, כמ"ש בגמ' כיו"ב אשה חמת מלא וכו' (שבת דף קנ"ב ע"א). ומה טוב אם יהיה בכיסו ספר מוסר או מדרשי אגדה של רז"ל ויעיין בהם תוך כדי נסיעה, שדבריהם אינם דורשים ריכוז והעמקה כ"כ. ודברי תורה שהיא אילת אהבים ויעלת חן מצילים מכל הרהור ומכל עבירה.

ז) לגבי העבר: טוב להתענות יום אחד אם יוכל בצנעא, ויאמר תיקון היסוד מספר לשון חכמים.

ח) אם כבודו בן עשרים שנה, ישתדל ויתאמץ להתחתן ביפשא"ק [=ביפה שעה אחת קודם]. ואל יסמוך על מאז"ל אם נפשו חשקה בתורה כבן עזאי וכו' (יבמות דף ס"ב ע"ב), שאין לנו בן עזאי בימינו רק יצה"ר עז ונועז. ואל יבוש לבקש מהוריו (אם בפירוש או ברמז או ע"י אחרים) על הנושא הזה, ולא יאחר כלל.

ט) ולבסוף: יקבע לו חבר כלבבו שיהא חזק ממנו ביראת שמים ויוכל לגלות לפניו מסתרי לבו מדי פעם, וביחד יטכסו עצה להתגבר על היצה"ה, כי אינו דומה דיבור פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו לכתיבה ממרחקים.

בברכה להצלחה בתורה וביר"ש ולחיים טובים וארוכים

נאמ"ן ס"ט

דברי עידוד לחולה

בס"ד, בני ברק, יום כ"ה בסיון התשנ"א

לכבוד ידידנו היקר מר צ. ע. עמך האל!

השי"ת ישמרהו ויחייהו, ומכל צרה ומחלה יצילהו.

אורך ימים ישביעהו, ובישועתו יראהו. אכי"ר.

שלום וברכה!

שמעתי ותרגז בטני על שכבודו סובל ממחלה מסויימת ומסלסל בצער. בכל צרתו לי צה, הנה לשלום מר לי מה. אך ידידי זכור כי יד ה' לא תקצה, עמך הוא במיצה. והרבה עברו את המחלה הלזו לחיים טובים ולשלום, והכל עבר כבחלום. קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך, ויאדיר חילך, ויגביר כחך, לסבול את מחלתך, ולהיות בריא אולם בעזר ה' וישועתו, חסדי ה' כי לא תמו לעם ישראל ונחלתו, יאריך ימיך בטוב ושנותיך בנעימים, עד מאה ועשרים (כמנין שם המשפחה). ככתוב מחצתי ואני ארפא. ועלהו לתרופה.

תשתדל לגמור תהלים אחת לשבוע ולתת צדקה בכל יום. להדליק נרות לעי"נ ר' חיים חורי ור' ישראל אבוחצירה זצ"ל אחת לשבוע. ונשמע ונתבשר בשורות טובות. מאליפות מרובבות, אמן.

דברי ידידו מוקירו אוהבו המצפה לשמוע מבריאות והחלמתו בקרוב

נאמ"ן ס"ט

יום שלישי ב' אייר התשע"ט

מורי ורבותי!

המנוח רבי משה חורב, היה אבן יקרה. נדיר למצוא כמוהו בכל הישיבות. אדם שיגיד לך דפים שלימים של גמרא בעל פה! זורם וזורם. אומר לך פסוקים - "דברי הימים פרק פלוני פסוק פלוני", "שמואל ב'..." הכל שגור על פיו. מאיפה הגיע לזה? היה לו חשק בלימוד, והיתה לו התמדה. היה חוזר על מאמר עשרים פעם, מאה פעמים! בשם הגר"א אמרו: אין שיעור לחזרה, "כל ימיו בעמוד והחזר קאי" (כתר ראש הלכות תלמוד תורה אות נ"ז). בשנים הראשונות היה מתחבא באיזו עליה, לקראת הערב בשעה חמש מביאים לו פיתה עם גבינה 5%, זהו זה האוכל שלו לכל היום. וכל הזמן לומד ולומד ולומד. כל זמן שהיה ידוע רק בארץ ישראל, ניחא, מעטים יודעים עליו. אבל מאז שאביו רבי ברוך חורי (שהיה מביא כל ששה חודשים רבע מליון או חצי מליון דולר ומחלק לאברכים בנתיבות) הלך לעולמו מעל גיל מאה, אז מי יביא את הכסף? שלחו את הבן - רבי משה. רבי משה הולך, אומרים: "אה, זה צעיר..." כשאדם בא עם גלבייה כמו שהיה רבי ברוך, חושבים שזה אחד שבא מהדורות שעברו, לפני מאתיים, שלוש מאות שנה...¹ אבל עכשיו כשבא הבן, רואים מישהו צעיר עם כובע וחליפה. אומרים: נו, מה זה?... מה עשה? התחיל "לפוצץ" אותם במקורות: מסכת פלונית דף פלוני עמוד פלוני, פרק פלוני פסוק פלוני וכו'. פעם אחת קם אחד

אמר לו: מי אמר שהמקורות שלך נכונים? אמר לו רבי משה: טוב, תקליט אותי, ואחר כך תבדוק את המקורות, אם תמצא מקור אחד שטעיתי ולא אמרתי נכון, אפילו החלפתי מעמוד אל"ף לעמוד ב"ת(!) אתה מקבל 100 €! אמר האיש: טוב. הקליטו, ובדקו, וחישבו, ומצאו שהכל בדיוק. ההוא לא היה לו מה לעשות.

אבל, הפסדנו! אדם צריך כמה שפחות לפרסם את עצמו, כמה שפחות. רבי שמואל הנגיד אמר שאדם לא יעשה רעש מעצמו, כתב על עצמו: "ועד יפעל, וישמעו פעליו, ויוסיף עוד פנים על השמועה" (בשירו "נשמה מאשר" שורה 12)². יגלה מעט ויוסיף כמו ים! כמה שאדם צנוע, כמה שיהיה טוב. כתוב בגמרא במסכת סנהדרין (דף י"ד ע"א) לעולם יהא אדם קבל וקיים. מה זה: "קבל"? אפל - חושך. ככה רש"י אומר שם. "ויהי הענן והחושך" (שמות י"ד, כ), התרגום שלה "וקבלא". תהיה בחושך - תהיה צנוע, אבל תחיה. ובעוד מקום בסנהדרין (דף צ"ב ע"א) הגמרא מביאה משנה נגעים פרק ב' משנה ג'): בית אפל אין פותחין לו חלונות לראות נגעו. יש דין נגעי בתים, היום אין לנו, אבל פעם היה. עכשיו, בית שהוא מואר אתה רואה בו נגע, אתה הולך לכהן ואומר: "כנגע נראה לי בבית" (ויקרא י"ד, ל"ה), והכהן בא ואומר מה דין הבית. אבל אם הבית אפל, תשאיר אותו פמות שהוא, אל תראה אותו. כשר! כשר! ככה בן אדם שהוא צנוע, מרויח את

1. אני ראיתי בעינים איך עשירים [באמריקה] מתייחסים לרבי ברוך, היה לבוש בגלבייה כמו האבות הקדמונים, אומרים: אולי זה אברהם אבינו? יצחק אבינו?...

2. ככה בערך אמרה מלכת שבא לשלמה המלך "ולא האמנתי לדברים עד אשר באתי וטראינה עיני והנה לא הוגד לי החצי, הוספת הכמה וטוב אל השמועה אשר שמעתי". (מלכים א' י, ז').

החיים שלו.

אבל עם זאת, צריך לדעת, שגם **צניעות רבה לא טובה**. היה מעשה (מוזב בספר 'ירושלים של מעלה' ח"ב עמוד 61. זה סט של חמשה כרכים שחיבר ר' מנחם גץ) בבחור אחד שמו **ברוך**. בברית שלו בפרשבורג ה'חתם סופר' אמר עליו: **נכנס יין יצא סוד**. בחוץ לארץ היה ידוע כצדיק וחסידי, בארץ ישראל הסתיר את עצמו. בא לארץ והיה חוטב עצים ושואב מים. כששאלו אותו: למה אתה לא יודע ללמוד? היה עונה: **ברוך, שעשני כרצונו**. אני שמי ברוך - עשה אותי כרצונו, עם הארץ. מה נעשה?... ולא ידעו שהוא גאון עולם. יום פורים אחד, שהיה יום הולדת השבעים שלו, נתנו לו לשותות הרבה יין. ואז "נכנס יין יצא סוד", עלה על השלחן לפני **הגאון בעל ה'תורת חסד' מלובלין** והתחיל לצטט מקורות מכאן ומכאן. אמרו כולם: מה, זה ברוך שחשבנו שהוא שואב מים?! **זה גאון עולם!** מה זה?! למחרת, נִשְׁבָּה דעתו עליו. הלך לרב ואמר לו: אוי ואבוי לי! עשיתי את עצמי עם הארץ ואתמול התגלה הסוד, אוי ואבוי! - מה נתגלה? - נתגלה שאני חכם - בסדר, **טוב שכך**. ואז למפרע הבינו את דברי ה'חתם סופר' - "נכנס יין יצא סוד" [כשיהיה בגיל "יין" - שבעים, יצא הסוד שהוא תלמיד חכם גדול]. **אדם שצנוע הרבה, לא טוב. ואדם שמתפרסם בפעם אחת, לא טוב**. הגמרא (תענית דף ד' ע"א) אומרת **האי צורבא מרבנן דמי לפרציא דתותי קלא, דכיון דנבט, נבט!** צורבא מרבנן [תלמיד חכם], דומה לגרעין שתחת האדמה, כאשר מתחיל לנבוט, נובט

ועולה עד למעלה. לימדה אותנו התורה שכל דבר ודבר יהיה לאט לאט. הנה שבוע שעבר **ראש הממשלה** שלנו, ברוב "חכמתו" דיבר גבוהה גבוהה, "**ישראל חזקה! לא מפחדים**. **עברו הימים של השואה**" וכו' וכו'. לא אמר "**ברוך ה' "**, "**בעזרת ה' "**, כלום, רק "**לעולם לא עוד!**" לא עברו כמה ימים, ירדו טילים בצורה איומה, כמה טילים בבת אחת. איפה זה כתוב שיכולים לבוא שני טילים ויותר במכה אחת? כתוב במזמור "ושב בסתר"³. שמה כתוב "**לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם**" (תהלים צ"א, ה'), מה זה "מחץ יעוף יומם"? במלחמת המפרץ אם אתם זוכרים (אתם ילדים, אני לא יודע אם נולדתם), סאדם חוסיין ימ"ש, מִפְתָּח היה שולח את הטילים רק בלילה, אחד, שנים, שלושה. במשך ארבעים וכמה ימים של מלחמה, היו שלושים ותשעה טילים. **ולא קרה כלום!**⁴ היום כבר אין בושה וכלימה, אומרים במפורש: **להשמיד** - חס וחלילה - **את עם ישראל**. והם שולחים, לא טיל אחד אלא כמה בבת אחת, ולא בלילה אלא ביום. על זה הפסוק רומז "מחץ יעוף יומם", "חץ" זה גימטריא טיל כפול שתיים [98= 49+49]. במוצאי שבת או אתמול באשדוד היו **שישה טילים במכה אחת!** אברך אחד בא להכנס לממ"ד, אבל הממ"ד היה סגור, אז נשאר במדרגות וירד עליו משהו וזהו. **ארבע נפשות אבדו!** כל זה מהגאוה, **אל תתגאה! יעקב אבינו לימד לכל הבנים שלו לכל הדורות "למה תתראו" (בראשית מ"ב, א')**.

הרב המנוח היה גאון עולם, אבל אם יש לכם ידע, **תוציאו מעט ואת הרוב תשאירו**

3. כשיש דברים כאלה, קוראים תהלים, מזמור מכאן ומזמור מכאן, ואני יש לי מזמור שהחזון איש המליץ עליו, באגרותיו חלק א' סימן ר"ד (עשיתי סימן, גימטריא "צדיק") אומר, לקרוא שיר של פגעים, כמו שהגמרא אומרת בשבועות דף ט"ו. מה זה "שיר של פגעים"? **ישוב בסתר עליון**. קראנו אותו ביום ראשון, ביום שני אמרו: היתה רגיעה. אמרו שיחזרו בעוד שבועיים, אז לפני שיחזרו נקרא עוד פעם 'ושב בסתר'.

4. חוץ מיהודי אחד שלא היה בסדר, הרב לנדא קילל אותו. אמרו: לא נהרגו מהטילים שלו, כי הטילים שלו לא שווים כלום. בא הטיל האחרון - הטיל הארבעים, ירד על חיילים אמריקאים, ברגע אחד נהרגו עשרים ושמונה חיילים! אם תכפיל עשרים ושמונה כפול שלושים ותשע, אתם יודעים כמה זה? **למעלה מאלף!** [עשרים ושמונה כפול ארבעים? אלף ומאה ועשרים. פחות עשרים ושמונה?

בכיס. וכך לאט לאט עד שתתפרסמו בעולם. **הרב עובדיה** עליו השלום היה נותן שיעורים בגיל שמונה עשרה, היה רבו - **רבי עזרא עטיה** אומר לו: תשמע בני, **אני מפחד עליך מעין רעה.** היה אומר לו: אל תדאג הרב, אני "יוסף" - **"אנא מזרעא דיוסף קאתינא דלא שלטא ביה עינא בישא"** [אני מזרעו של יוסף באתי, שלא שולטת בהם עין רעה] (ברכות דף כ' ע"א). מתחילה לא היה שם משפחתו "יוסף", אבל אחרי שקרא שמו יוסף, נשאר ככה לדורות. אבל לא לכל אחד יש את השם יוסף, ולא כל אחד יכול לעשות את הדבר הזה. לכן תלמדו להזהר מעין רעה.

והמנוח יש לו עוד **ספר על ההפטרות**, הבן שלו **רבי ברוך** שיהיה בריא לומד כאן בישיבה, כתב בו למעלה ממאה עמודים מתולדות חייו, כתב וכתב... ורצה להוסיף עוד, אמרתי לו: תשמע, אי אפשר ככה, צריך להוציא מהר ליום השנה. אם יש עוד דברים, תכתוב אותם במהדורא שניה, או בחלק ב', או ספר אחר. אבל **שמעתי שיש עוד ספר**, שמביא כל המאמרים בגמרא עם קישור מיוחד בין המאמר לדף. המאמר הזה מופיע בדף פלוני במסכת הזאת בגלל זה וזה, וכדומה. **שלוש עשרה מחברות!** צריך עורך שידע לערוך אותן. **ברוך ה' בישיבה יש כחות**, אנשים פה לא מודעים לכחות שלהם, לא יודעים איך לעבוד איתם. יגידו להם איך להוציא את זה, וכך יוציאו את זה. אם יש איזה דבר חדש שנשכח, נכתוב אותו. אבל **שהעולם ידע!** **היה לנו צדיק, היה לנו גאון, היה לנו חסיד, היה לנו אחד דלא פסיק פומיה מגרסא** [לא פוסק פיו מלגרוס]. כל הזמן למד, ממש כל הזמן. אבל בעוונות איבדנו אותו בגיל צעיר, כמו שאיבדנו את **הרב משה לוי זצ"ל** בגיל ארבעים.

ללמוד תורה, **התורה נותנת הכל, נותנת חיים, נותנת עושה, נותנת בריאות, נותנת שמחת חיים.** אל תחשבו שפריאות זה רק שהוא בריא כמו שור, לא זה. יכול אדם להיות שבור לחלוטין מבחינה גופנית, אבל הנפש שלו, בריאה. **וזה העיקר.** איך אומרים? **נפש בריאה בגוף בריא.** אם הנפש בריאה יכולה להשפיע לטובה על הגוף. אבל אם אדם כמה שיש לו טוב, עדיין יש לו תלונות, אין לנו מה לעשות. פעם, לפני חמשים שנה ויותר [בחוף לארץ] שמעתי **מרבי אליהו ענקרי** שיהיה בריא, אמר לי: יש **סגולה לבריאות.** מה הסגולה? אחרי שאמרת "מודה אני בבוקר, תגיד "אני בריא", "אני בריא" וכו', **מאה ואחת פעמים!** וכך תהיה בריא. זה פירושו בפסיכולוגיה.

עכשיו, יש לנו כאן בחור יקה שמו **רבי מ. וזאן**, שהוא מסוגל לתת שיעורים בדף יומי היה אחד שהיה נותן לנו שיעורים בדף יומי שמו **רבי א. פריץ**, עכשיו הוא התחתן ברוך ה', חשבו לבטל את השיעור - [נדמה לי בישיבה קטנה]. אבל לא! צריך להחזיר וללמוד. מי שלומד שיעורים בדף יומי, יהיה לו ברכה גם בפרנסה שלו, כי **"בדף" ר"ת בלי דאגות פרנסה.** יש פה בחור שנותן שיעורים בגמרא, תבואו ללמוד. מי שילמד כל יום דף יומי, אחר כך **יראה איך הוא מתמלא.** לא לכל אחד יש זכרון של הרב המנוח, אבל כשאתה לומד הרבה, פתאום אתה רואה שאתה זוכר מלה מכאן ומלה מכאן. **הנה חידוש שהתחדש לי השבוע, אבא עליו השלום** כתב בתשובה (שו"ת 'איש מצליח' ח"א חאו"ח סימן כ"ב) **אדם שנמצא ב'פסוקי דזמרה' ושומע 'קדושה של יוצר', יענה.** אם הוא נמצא בברכת יוצר ושומע 'קדושה', לא יענה, אבל אם הוא נמצא ב'פסוקי דזמרה' יכול לענות. **הרב עובדיה**

אלף תשעים ושתים! אז חסכנו אלף תשעים ושתים נפשות, בנסים ונפלאות שראינו.

(יב"א ח"ה חאו"ח סימן ז' אות ב') **כתב אחרת**. אבל לא כתב מלבו, אלא הביא כמה קונטרסים, לדוגמא 'המאסף' של הרב בן ציון קואינקה ועוד מאותו הדור. איני זוכר את כל הפרטים. אמרו, כל מה שעונים על 'קדושה של יוצר', זה דוקא לפי מאן דאמר שאין אומרים 'קדושה' זו ביחיד, כי יש מחלוקת בדבר הזה⁵, ומה שמקובל היום, **שיכולים לומר 'קדושה דיוצר' ביחיד**. אתה מתפלל ביחיד? תקרא את ה'קדושה', למה? כי זה לא כמו 'קדושה' של חזרה שאנחנו **נקדישך ונעריצך** כמו שמקדשים אותך המלאכים. כאן אנחנו רק מספרים סיפור - ככה המלאכים אומרים. לכן אתה יכול לומר אותה גם ביחיד⁶. ולכן אומר הרב 'ביע אומר' בשם האחרונים, כיון שאתה יכול לומר אותה בהמשך גם ביחיד, למה אתה צריך לענות באמצע 'פסוקי דזמרה'? **וככה נהגתי**. אמרתי, מסתמא אבא לא ראה את כל הפלפולים האלה שנכתבו ב'המאסף'⁷, אם היה רואה היתה דעתו אחרת. השבוע ראיתי כשהחזן אומר **"כולם כאחד עונים באימה ואומרים ביראה"**, בבית הכנסת דממה, אף אחד לא עונה. כולם כאחד עונים, שם אצל המלאכים אולי אפשר להגיד. אבל אנחנו כאן,

שקט. עד שהשליח ציבור ראה שאין עונים אמר בלבו, טוב, והמשיך לבדו "קדוש קדוש קדוש"⁸. מאז שראיתי כך - שהחזן אומר "כולם כאחד עונים באימה ואומרים ביראה" ואין קול ואין עונה ואין קשב (מלכים א' י"ח, כ"ט). אמרתי: לא, כדאי לענות. **מאז אני נוהג אם אני נמצא בפסוקי דזמרה, אני עונה**. אין איסור לענות, רק מקסימום "העוסק במצוה פטור מן המצוה", זה הכל. אז אפילו שאני פטור, אענה. זה לא כבוד שאנחנו אומרים שכל המלאכים ביחד עונים באימה ואומרים ביראה, ואף אחד אינו מתייחס, לכן, כדאי לענות. אם אדם נמצא כבר ב'יוצר אור', לא יענה. אבל אם אתה נמצא בפסוקי דזמרה ושמעת קדושה, תענה. **כבוד שמים שכולם עונים ביחד "קדוש קדוש"**.

יהי רצון שהדברים האלו יהיו לעילוי נשמת הרב המנוח הצדיק, זכותו תגן עלינו ועל כל הישיבה ועל כל ישראל. וה' יתברך יסיר מעלינו את כל הטילים האלה, "חרבם תבוא בלבם וקשתותם תשברנה" (תהלים ל"ז, ט"ו). "ושב יעקב וְשָׁקֵט וְשָׁאֲנָן וְאִין מַחְרִיד" (ירמיה ל', י'). אמן ואמן.

5. זה אחד הדברים שהרמב"ם חזר בו. [מובא בתשובות הרשב"א, בסימנים הראשונים (ח"א סימן ז')]. שאלו אותו שם ארבעה דברים שהרמב"ם חזר בו, תגיד לנו מה הלכה בהם? אחד מהם הדבר הזה]. הרמב"ם חזר בו הרבה פעמים, והרמב"ם לא היה מתבייש לומר "חזרתי בי". היום אנשים לא יכולים להגיד "חזרתי בי", סכנה נוראה!... לא! "הדרי בי", יש לה שני פירושים האחד חזרתי בי. והשני ההדר שלי - הכבוד שלי, בזה. "חזרת?" כן, טעיתי, מה יש? בני אדם כל הזמן טועים. על משה רבנו כתוב: "וישמע משה וייטב בעיניו" (ויקרא י', כ'), והגמרא (זבחים דף ק"א ע"א) אומרת שאמר שמעתי ושכחתי. למה התורה מספרת את כל זה? "דרוש דרש משה והנה שורף ויקצוף" "מדוע לא אכלתם" "הן לא הובא את דמה" "וידבר אהרן אל משה" "וישמע משה וייטב בעיניו" (שם ט"ז-כ') חמשה פסוקים! זה רק סיפור קטן, שמשה רבינו קצף ואהרן ענה לו, והבנים לא ענו מפני כבוד אביהם וכו' (ע"ש ברש"י). מה מעניין אותנו? אומרים היום "אפיזודה", מה זה "אפיזודה"? דבר שהתורה לא צריכה לספר. אלא ללמד אותנו לדורות! ראית שטעית? לא קרה כלום. "כן, טעיתי". לא רק כאשר "אני הרגשתי לבד שטעיתי", אלא גם כאשר "אני לא הרגשתי והעירו לי", תקבל! ככה צריך להיות. אז הרמב"ם חזר בו ושאלו את הרשב"א על זה.

6. אפילו העצה לקרוא אותה בטעמים, הרב חיד"א (קשר גודל סימן י' אות י"א) אומר: אין צורך, נהגו לקרוא את זה בלי טעמים, כמו הרמב"א (סימן נ"ט סעיף ג').

7. לא היה לנו 'המאסף', מי יביא לנו? היה קיים במשך עשרים שנה. היום לא מוציאים אותו, מוציאים כל מיני דברים חדשים "יבחר אלהים חדשים" (שופטים ה', ח'), תביא את המאסף, רוצים אותו כמות שהוא, בלי שום הגהות. 'המאסף' הראשון משנת תרנ"ד עד שנת תרע"ד. כולם מלאים תורה, מלאים חכמה.

8. זה מזכיר לי, פעם בבית הכנסת של העיראקים [בפרדס כץ] באתי ביום שבת לפגוש מישהו אחרי התפלה, אני רואה הכל ריק, נשאר אדם אחד שאומר קדיש, למי אומר? לקירות, לכתלים, לבניינים, לנרות, לא יודע למי... הוא אומר שם קדיש ואף אחד כמובן לא עונה, בסוף אומר: "רבנן! רבנו את ה' המבורך", אף אחד לא ענה לו, אז אמר לעצמו "ברוך ה' המבורך לעולם ועד"... ככה באויר.

זמן בין הזמנים

ה'חופש' בתונס | הטיול בפרז | מי הר"מ שלא רצה לבוא
לחרמון? | כמה עולה חברותא בטלפון? | מה אפשר ללמוד
מגבול סוריה? | וגם: על מה מקפידים מאד התורמים מצרפת?
| הדרכה מפורטת לימי בין הזמנים

חופש קדוש

פעם אמר לי אחד מהנכדים שלי: "סבא, בבין הזמנים נעשה כך וכך...". שאלתי אותו: "מה זה בין הזמנים?". ענה הילד: "החופש". שאלתי שוב: "למה אתה קורא לזה 'בין הזמנים'?". ענה לי בחכמה: "אין חופש מהתורה, אבל יש 'בין' זמן חורף לזמן קיץ - הפסקה של כמה שבועות שנקראת 'בין הזמנים'". שמעתי את דבריו ונהנת.

אין חופש מהתורה. **האם שמעתם על מישהו שקיבל 'חופש' מלנשום? ...** אין דבר כזה! יש שעות שהולכים, שיושבים, שישנים, אבל מדבר אחד אי אפשר להפסיק - מלנשום. אותו הדבר גם בלימוד התורה, אין דבר כזה חיים ללא לימוד תורה!

א"כ מה שונה בין הזמנים משאר הזמן? בבין הזמנים יש מסגרת קלה יותר. אם ביום רגיל בחורים נמצאים במסגרת של עשר שעות לימוד לפחות - בוקר צהרים וערב, והמחכימים מוסיפים עוד, בבין הזמנים

אפשר לנוח יותר. חכמי הדור אמרו שאדם חייב ללמוד לפחות ארבע שעות, וכל המוסיף מוסיפים לו. אבל אסור לחשוב כמו ילדי בית ספר, הגיע ה'חופש', לוקחים את התיק עם כל הספרים שבתוכו, זורקים אותו בבוידם עד שתגיע תחילת השנה, לא! זה לא שייך לבני תורה!

להרויח עוד שעות

לפני כמה שנים היה כתוב באחד העיתונים כך: בשנה זו, במקום שישבת מיר יצאו לבין הזמנים לפני תשעה באב, נשאר ללמוד עד יום י"ג באב. אחד מראשי הישיבות בישיבת מיר אמר: "אם ראש ישיבת מיר זצ"ל (שנפטר באותה שנה) היה חי, והיה רואה איך בית המדרש מלא בבחורים שיושבים ולומדים, כמה היה מחייך...".

ברוך ה', אנחנו נמצאים כאן והבחורים יושבים ולומדים, אני לא צריך לחכות

אחרי מאה ועשרים בשביל לחייך... מי שאינו יודע מה הוא הערך האמיתי של

התורה, הוא חושב שהוא מסכן ושהוסיפו לו עונש, עוד שבוע ימים בישיבה. אבל מי שיודע את הערך של התורה, הוא חי במושגים אחרים.

מי שעובד ומקבל שכרו לפי שעות עבודה, אינו רוצה חופשה, הוא מעוניין לעבוד עוד ולהרויח. אם יאמרו לו: "אנחנו רואים שאתה עובד הרבה, בשביל שיהיה לך יותר כוח אנחנו רוצים שתצא לחופשה", הוא לא מסכים, הוא מעדיף להמשיך לעבוד בשביל לקבל משכורת. ואילו כשאומרים לו שהם מוכנים לתת לו עוד יומיים עבודה, הוא מיד קופץ על המציאה ומודה מקרב הלב. בחור שיודע מהו ערך התורה, צריך להודות לישיבה על עוד יום שהוא יכול להשאר וללמוד.

מטיילים בתורה

כשהיינו ילדים לא גדלנו בג'רבא שהיא עיר של תורה, גדלנו בתונס. אני זוכר שבאותו זמן ערך התורה שם היה מאוד חלש. ב"ה היום התורה חוזרת, אותם המשפחות שהיו אז בתונס והיום גרים בפאריז, באמת חוזרים לעסוק בתורה, בן פורת יוסף.

אבא ידע את ערך התורה והיה עומד

עלינו חזק על לימוד התורה. אנחנו היינו יודעים שאחרי שהחברים שלנו יוצאים

מהישיבה, שלשה חודשים יש חופש והם מסתובבים ומטיילים בימים ובנהרות. אמנם זו לא היתה חופשה מלאה כמו היום, אלא למדו בבוקר כמה שעות, ומהשעה שתיים עשרה בצהריים היינו רואים אותם יוצאים ומסתובבים בכל המדינה. אנחנו, שלושת האחים, היינו יושבים עם אבא בבית, כל אחד שם לצדו בשולחן את ערמת הספרים שלו, ואנחנו יושבים ולומדים. ידענו שאין עוד בית בכל העיר שיושבים בשעה הזאת ולומדים תורה.

פנקס - סוד ההצלחה!

כדי להצליח לקבוע זמני לימוד מסודרים בבין הזמנים, צריך שיהיה לכל אחד פנקס מסודר. לרשום: "היום למדתי בבוקר מתשע עד עשר ורבע, אח"כ עזרתי בבית, אח"כ שוב מצאתי רבע שעה ללמוד", וכן

הלאה. לא הולכים לקרוא קריאת שמע שעל המיטה לפני שמסתכלים ובונים את עצמנו אם למדנו מספיק באותו יום. "אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה" (אסתר ט', כ"ה), אם רושמים בספר - בפנקס, המחשבה הרעה של היצר הרע שרוצה לבטל אותנו מתבטלת.

גם אני משתדל לרשום לעצמי בפנקס

"שאלתי אותו:
'מה מצב
הצניעות שם?'.
אמר לי: 'זה
פריז, זה לא בני
ברק'... אמרתי
לו: 'אם כן, איך
אתה מציע
לי לבוא? אני
מלאך?! אטמא
את נשמתך
בהתפרקות
הזאת?!'"

הקביעות של הלימוד.

מי הטייס המוצלח

איך יודעים על טייס אם הוא טוב או לא? אם בשעת מלחמה הטייס טס במטוס שלו, וכשהוא רואה מולו כמה מטוסים של האויב הוא לא בורח, אלא אוזר אומץ ומשגר לעברם פצצות - זה טייס טוב העושה את תפקידו נאמנה. אבל אם בזמן האימונים הוא בסדה, יודע לירות ולפוצץ מטרות, אבל בשעת המלחמה הוא בורח, אין זה שווה כלום.

כך גם בחור ישיבה. אמצע הזמן הוא לא המבחן האמיתי, זה שהוא טוב בזמן הלימודים, עדיין זה לא אומר שהוא מוצלח באמת. **המבחן האמיתי הוא בשעת המלחמה, בבין הזמנים.** אם הוא קם לתפלה בזמן, אם הוא מתפלל במנין קבוע, קובע לעצמו שעות לימוד מסודרות, אז הוא ממש 'טייס' מוצלח.

שיחה זולה

בעבר היו משלמים על שיחות טלפון - על כל שיחה סכום מסוים. היום רוב האנשים משלמים סכום כולל לכל החודש. באותו זמן, ביקשתי שיבדקו לי כמה עולה שיחת טלפון בארץ במשך דקה בלילה, ואמרו לי שאחרי השעה שבע בערב כל דקה עולה ארבע אגורות. כתבתי להם בישיבה, שלפי זה יוצא שאם בחור לומד בבין הזמנים חברותא עם חבר שעה בטלפון, זה יעלה לו בסך הכל שני שקלים וארבעים אגורות. זה זול מאד! אפשר לקבוע חברותא והלימוד יהיה איכותי יותר!

כמה נקודות שבלי נדר אשתדל לעמוד בהם כל יום. תקופה אחת היצר הרע הצליח לגרום לי לעשות הפסקה, ולא רשמתי בו כמה זמן. באותם ימים שלא רשמתי, היצר הרע מנע ממני לעשות הרבה דברים טובים שהייתי רגיל. כל ערב הייתי אומר: טוב, מחר אתחיל לרשום... יום אחד החלטתי ואמרתי: אני לא אוכל ואשתה כלום, עד שאחזור לפנקס ואתחיל לרשום! חזרתי מבית הכנסת, מיד התחלתי לרשום, וברוך ה' זה ממשיך גם היום.

ללכת לחרמון בשביל ללמוד

אני ממליץ ללכת לטיולים, אני לא רוצה למנוע אותם. הגאון רבי יעקב כהן שליט"א שהיה ר"מ בישיבה גדולה, כשהיה בחור ההורים שלו היו גרים באמריקה. בגלל הדחיה מגיוס, היה לו אישור ממשרד הביטחון לנסוע לאמריקה פעמיים בשנה - בסוכות ובפסח. שנה אחת לא רצו לתת לו אישור, והוא עשה את חג סוכות אצלנו.

באותו חג סוכות אמרתי לילדים שלי: "בואו, נסע לטייל בחרמון". אמרתי לרבי יעקב כהן שיבוא אתנו, אבל הוא אמר שהוא רוצה ללמוד. אמרתי לו: **"יותר ממה שאתה רוצה ללמוד אני רוצה שתלמד, אבל יום אחד אתה צריך קצת לטייל, קצת להרגיע את הראש, ואח"כ כאשר נחזור מהחרמון תלמד יותר"**. אין ליבי נוקפי שחס ושלום עשיתי לו ביטול תורה! להיפך, הלך וראה את ארצנו הקדושה, ראה את החרמון, ראה כל מיני מקומות שעצרנו בהם בדרך, בזמן שחזר ללמוד ודאי ישב ולמד טוב יותר. לטייל זה בריא, אבל לא לשכוח את

לך על ההצעה, הייתי רוצה קצת להנפש ולנוח, אבל לעשות איסור?! חס ושלום!". השבועות האלה של בין הזמנים, "צדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם" (הושע י"ד). הצדיקים שנזהרים לא הולכים למקום אם לא בטוחים שכולו כשה **הקב"ה אומר עליהם: אלו הבנים שלי, הם לא מוכרים את נפשם תמורת הנאה גשמית!**

ראיה מרחוק

היה אצלי מישהו ממרסיי שבצרפת לשוחח על כמה נושאים, ואחרי שסיימנו הוא הוציא את מכשיר הפלאפון שלו והביט במסך. שאלתי אותו: "מה אתה רואה במסך הקטן שם?". ענה לי: "אני רואה את העובד שלי בחנות. אני מוכר זהב, ומידי פעם אני צריך לבדוק אם הוא אינו גונב איזה טבעת או עגיל, כל פריט שוה הרבה כסף. אמנם באתי לנפוש בישראל, אבל כל כמה דקות אני פותח את המכשיר לראות מה עושה העובד שלי שם".

אם אדם יכול לראות ממרחק של אלפי קילומטרים - "יוצר עין הלא יביט?!" (תהלים צ"ד ט), הקב"ה שברא לנו את העין ודאי שרואה! אם הוא נתן כח לאדם לראות על ידי המכשיר והתמונה אינה נמחקת, ודאי הקב"ה רואה אותנו! אנחנו לא צריכים משגיח או רב שיבדוק אותנו, עין רואה ואוזן שומעת!

צניעות מהמלך

בתונס היו שני מקומות עם חוף ים, מקום אחד עם הרבה פריצות, שרוב האנשים היו הולכים לשם, היו גרים שם כל שלושת החודשים של הקיץ.

בימינו אפשר ללמוד יותר משעה ולא להפסיד כלום. כדאי לקבוע חברותא בטלפון בימי החופשה למשך שעה, ללמוד גמרא, בית יוסף, הלכות פסוקות, ולהוסיף בסוף גם ספר מוסר.

זהירות גבול לפניך!

עוד דבר שצריך לזכור בבין הזמנים, לשים גבול בכל דבה כמו שאמרת, בבין הזמנים הייתי הולך עם המשפחה לטייל בצפון, כל פעם למקום אחר, טיול מאורגן שכולו חרדים לדבר ה'! בדרך בהרי הגולן, ראיתי מולי שלט גדול: "זהירות גבול לפניך". אדם חלילה עלול לעבור את הגבול לסוריה וליפול לידיהם של 'חיות היער' שם. הגבול של סוריה מסוכן אמנם **לגוף** האדם, אבל הגבול שמאחוריו נמצא היצר הרע - מסוכן **לנפש** האדם! זה חמור הרבה יותר! אדם צריך להתפלל כל יום ולבכות: הצילני מיצר הרע, תרחיקני מיצר הרע! אל תביאני לידי נסיון, אל תביאני לידי בזיון, רבוננו של עולם, תן לי כוחות!

צדיקים ילכו בם

אדם אחד בצרפת אמר לי לפני כמה שנים: "הרב, אני יודע שאתם טורחים הרבה כל היום, מסתובבים ברכב מפה לשם ומתרימים לשיבה. מגיע לכם קצת לנפוש! אקח אתכם בסירה בנהר מלאכותי יפה בדרום פריז, תסתובבו שם שעה ותהנו מהנוף". שאלתי אותו: "מה מצב הצניעות שם?". אמר לי: "זה פריז, זה לא בני ברק... אמרתי לו: "אם כן, איך אתה מציע לי לבוא? אני מלאך?! אטמא את נשמתי בהתפרקות הזאת! תודה רבה

אבא זצ"ל לא לקח אותנו לשם מעולם. היינו הולכים לחוף השני, קראו לו "אלמרסא". באותה העיר היה הארמון של המלך, ושם היה אסור לפי החוק ללכת בלי צניעות, מפני הכבוד של המלך! ולכן היינו הולכים רק לשם, וגם זה רק עד גיל שש. לאחר מכן היינו נשארים בבית.

בכל מקום שהולכים לטייל, צריך לבדוק האם המקומות האלה נשמרים בצניעות כמו שצריך. אדם הולך ל"קייאקים", תענוג, מעין עולם הזה... האם בדק שבשעה שעומד להגיע לשם יש צניעות מלאה?! אולי יש חצי? וכן על זו הדרך.

ויצא העגל

כמה אנחנו צריכים לשמור עצמנו ולהתרחק מחטא, מחשש עבירה, מכל דבר שיש בו אפילו נדנוד של עוון. היה בחור בישיבה, שמרוב שהיה מיוחד הייתי קורא לו 'חסיד'. פתאום ראיתי שהוא לאט לאט משתנה, "והנה עלה כולו קמשונים כְּסוּ פניו חרולים" (משלי כ"ד, ל"א)... קראתי לו למשרד, שאלתי אותו: "בני, מה קרה? למה נשתנו פניך?". אמר

לי: "אגיד לרב את האמת. יש לנו אינטרנט בבית, באתי לבית לשבת חופשה, רציתי קצת לנוח ובאתי לפתוח ולראות באינטרנט שיחות ודרשות, ולשמוע דברי מוסר. אבל שיחקתי בכפתורים - 'ויצא העגל הזה'... לא זכיתי לשמוע דברי תורה, נפלתי במפולת".

סיים הבחור ואמר לי: "מאותו היום אני לא יכול ללמוד, מראות הזוועה הללו נמצאים כל הזמן מול העיניים שלי". ומה יעשה הבן ולא יחטא? כמה צריך להזהר, להתרחק ולהשמר.

בין הזמנים – קידוש ה'

כשיוצאים לבין הזמנים, העיניים של בעלי הבתים בכל עיר נשואות לבחורי הישיבות ואברכי הכוללים, ורואים איך הם מתנהגים. פעם היה אצלנו בחור שהגיע מתיכון, אולי אפילו מתיכון חילוני. איך הגיע אלינו? יש מהבוגרים שלנו בעיר חולון שאוספים בחורים בערב, ובמתק שפתיים מביאים אותם ללמוד קצת תורה. בין הבחורים הגיע גם הבחור הזה ולמד קצת. אחרי שבא כמה פעמים, אמר לרב: "התורה כל כך נעימה!". בסוף בזכות זה עזב את התיכון, ועכשיו הוא אחד הבוגרים הטובים שלנו. הכל תלוי בהתנהגות שלנו. אנשים לא מודדים את הרב רק כמה הוא יודע, אלא מודדים גם בדבר הפשוט, איך הוא בהתנהגות בין

אדם לחברו.

שמעתי סיפור על אשה אחת שרצתה להתגייר. למה היא כל כך רצתה? היא היתה גרה באמריקה, ראתה שם התנהגות טובה של ילד יהודי, ומאז אמרה: אם התורה של היהודים יכולה לחנך ילד להתנהג בצורה

"אמרתי לו:
'יותר ממה
שאתה רוצה
ללמוד אני
רוצה שתלמד,
אבל יום אחד
אתה צריך
קצת לטייל,
קצת להרגיע
את הראש,
ואח"כ
כאשר נחזור
מהחרמון
תלמד יותר"

הנעליים, שמתים את הכובע והתפללתי תפלת ערבית. וכי בגלל שאני עיף ומתפלל בבית, אני יכול לזלזל? אני מתפלל לפני בורא עולם! צריך לעמוד בכבוד לפני מלך מלכי המלכים!

לא להתעצל!

בכל זמן ובכל מצב אנחנו צריכים לקיים מצוות קלה כחמורה. כשאני נוסע לצרפת להתרים לשיבה, אני הולך במוצאי שבת לבקר את ר' ינון עמאר הי"ו, עושה אצלו סעודה רביעית וישן שם באותו לילה. לפני כמה שנים הגעתי לבית שלו, אמרו לי שיש לו כאב אוזניים ולכן הוא הלך לישון, עשיתי סעודה רביעית יחד עם הבן שלו וישנתי שם. למחרת פגשתי אותו ואמרתי לו: "אתמול ראיתי שלא הרגשת טוב וישנת, לכן עשיתי סעודה רביעית עם הבן שלך". אמר לי: נכון, אבל התעוררתי בשעה שתיים בלילה, נזכרתי שלא עשיתי סעודה רביעית, מיד קמתי מהר ועשיתי סעודה רביעית".

הוא לא רב, הוא לא בחור ישיבה, אבל הוא ירא שמים! היה יכול לפתור את עצמו בזה שהוא לא מרגיש טוב, אבל לא! הוא התגבה, קם ועשה סעודה רביעית. יש לי הערכה גדולה לאנשים שמקפידים על המצוות לא בגלל מישהו שמחייב אותם, אלא רק בגלל הקב"ה. גם אח שלו ר' צבי עמאר הי"ו אמר לי: "אף פעם בחיים לא ביטלתי סעודה רביעית!". ה' ישמור אותם. כזה ראה וקדש.

מופתית כזאת, מחנכת לכל כך הרבה דרך ארץ, להרבה הקשבה, חסד ומעשים טובים, אני רוצה להיות חלק מהעם הזה! הלכה ושינתה את אורח חייה, התגיירה ונישאה לאברך.

קידוש ה' יכול לקרב רחוקים. לפני כמה שנים, פורסם בערב פסח שחמשת אלפים איש מהקיבוצים החילוניים שלחו מכתב לאיזה ארגון, וביקשו שישלחו להם רב שיעשה להם את הסדר בליל הפסח, כמו שעשו אבותינו ואבות אבותינו. עד עכשיו ליל הסדר בשבילם היה לילה של התפרקות, אבל עכשיו חוזרים להקב"ה.

בקרב בימינו יגיע היום שכל עם ישראל יחזרו בתשובה, והקב"ה יבדוק וישלם שכר לכל מי שבזכותו או בזכות מעשיו הטובים אנשים התקרבו לתורה וחזרו בתשובה.

בריקה (לא) שגרתית

ימי בין הזמנים יכולים להיות בשביל האדם כמו 'בדיקת דם'. הם יכולים להראות לך מי אתה, מה אתה, שתכיר את עצמך אם אתה ירא שמים באמת. קרה לי שהגעתי הביתה אחרי שתיים עשרה בלילה. ישבתי ולמדתי קצת, ובאחת ורבע כאשר הלכתי להתארגן לשינה, פתאום הקב"ה הזכיר לי, לא התפללתי תפלת ערבית! אמנם כבר לא יכולתי לצאת וללכת להתפלל בבית כנסת, אבל לבשתי את החליפה, נעלתי את

"אין חופש מהתורה, אבל יש בין זמן חורף לזמן קיץ – הפסקה של כמה שבועות שנקראת 'בין הזמנים'"

התא נסנינו

במלאות יובל שנים לנס
ההצלה שהתרחש למרן
ראש הישיבה שליט"א,
אנו שבים לרגעים
הגורליים שחס רחמנא
על דורנו, ולא נתן למוט
רגלנו, בהותירו לנו שריד
שימשיך בהנחלת תורת
רבותינו | ברכת הבכא
סאלי לפני המקרה
ואחריו, לילה שלם
על קטע קשה בש"ה,
הפסוק שצלצל במוחו
כשהיה מפרפר בין חיים
למות, הדרשה למסיבת
הודיה שתכנן כששכב
באמבולנס, והתגלות רבא
בחלום | ברוך
שעשה לנו נס

האנשים שהתגודדו סביב האמבולנס
החונה בפתח הבנין, הרימו עינים והסתכלו
שוב ושוב על המרפסת הגבוהה, והתפללו
שיהיה נס משמים והרב ישרוד נפילה
מגובה כזה...

באותו בוקר לפני חמשים שנה (יום
חמישי ח' בשבט התשל"ד בשעה 10.30),
דיירי הבנין ברוב 329 מספר 38 (כיום
רחוב הרב מצליח מספר 2) בקרית הרצוג,
לא ידעו את נפשם מבעתה. עדי ראייה
ידעו לספר כי השכן העולה מתונס, תלמיד
חכם מובהק כבן שלושים המשמש כראש
ישיבת "כסא רחמים", ניסה להיכנס לביתו
הנעול דרך מרפסת השכן, ואז מעד מקומה
שלישית ונפל.

שכן פזיז שהיה בטוח שהנורא מכל קרה,
אף לספר לרעיית מרן שליט"א כי בעלה
נפל מקומה שלישית ו... הרבנית ההמומה
בכל זאת התעקשה להיכנס לאמבולנס

ולנסות לדבר עם בעלה. בשארית כוחותיו
הצליח להוציא את המלים: "אני מרגיש
טוב".

רק בליל אמש נערכה בשמחה רבה

חתונת הגאון רבי יצחק ברדא שליט"א עם אחות מרן שליט"א שהתייתמה שלש שנים קודם לכן מאביה מרן מייסד הישיבה רבנו האיש מצלית. היתה זו השמחה הראשונה במשפחה אחרי הטרגדיה, ומטבע הדברים, עול הסיפורים והארגונים נפלו על האח הגדול מרן שליט"א שהתרוצץ הרבה באותו יום להיערך כיאות לשמחה.

כעת שמחת המשפחה שביקשה מעט לישב בשלוה, נמהלה בתחושות קשות.

אם נלך קצת אחורה, חודש לפני החתונה פרסם מרן בירחון "אור תורה" מאמר תחת הכותרת "חמש חידות" (טבת התשל"ד סימן ע"ז) ובו חמשה מקומות סתומים וחתומים בדברי חז"ל והראשונים, שמרן פתר אותם בדרכו המקורית לאמתה של תורה. "מאמר שאני בטוח בו בע"ה שכל הדברים שם לאמיתה של תורה בלא ספק, ומהם דברים שנתבררו ונתחוורו לי אחרי יגיעה של שנים" העיד מרן לימים בהקדמה להגדה של פסח "ה' נסי" (משם גם שאר הציטוטים בכתבה). בין המשתתפים בחתונה היו כמה אברכים מכולל "חזון עובדיה" בראשות מרן הגר"ע יוסף בירושלים, שהתוודעו למאמר שפורסם תחת השם "נאמ"ן ס"ט" והתפעלו ממנו. כששמעו שבעל המאמר הוא אחד ממחותני השמחה, ביקשו להיפגש עמו ולהכיר.

להפתעתם הם גילו שהלה צעיר ועדיין לא מלאו לו שלושים. החלו לנהוג בו כבוד גדול, ולא נתקררה דעתם עד שביקשו ליטול לו את הידים לסעודה. לאחר מכן ישבו וליבנו עמו כמה שאלות מענין לענין. ויראו כי טוב פתה, ביקשו להציג בפניו קטע

קשה סתום וחתום בש"ך יו"ד (כללי ספק ספיקא אות א') בענין תרנגולת שהטילה ביצים וכו', וסיפרו שאפילו הגאון רבי **בן ציון אבא שאול** לא מצא מזור לקטע זה... מרן הבטיח להם לעיין בדבר. וכך החתונה חלפה ומרן אפילו לא הספיק לטעום מסעודת המצוה... לאחר שנים קרא מרן על עצמו: "לפני שבר - גאון" (משלי ט"ז י"ח) - אם קראו לך "גאון", תדע שאתה מזומן ב"מ לפני שבר.

לאחר ששב לביתו בסיום השמחה ברגל בלילה גשום, התברר שמפתח הדירה נשכח אצל אחד הקרובים שעזב מוקדם את החתונה וחזר לביתו בעיר רחוקה. ניסה עם רבי אליהו ענקרי לפתוח בכל מיני מפתחות ולא עלה בידם.

לא היתה ברירה אלא להמתין למחרת שימצאו מפתח תחליפי. מרן הלך עם רעייתו וילדיו לבית אמו הסמוך, ומכיון שלא נשאר לו מקום לישון, ישב לעיין בש"ך הנ"ל. במשך כל הלילה ישב וניסה לפצח את דבריו, עד שבסוף הלילה אחר עמל ויגיעה מצא לו ביאור והעלה אותו על הכתב (אגב אותו ביאור נאבד למחרת, ולמרות שמרן ניסה כמה פעמים לשחזר את הביאור, לא עלה בידו כהוגן). לאחר מכן ישב לומר תקון חצות.

למחרת מיד אחרי תפלת שחרית, פנה למצוא מפתח והתרוצץ אחרי לילה ללא שינה מחנות לחנות בעשרים חנויות לנסות לשכפל מפתח, והכל תחת גשם שוטף. בינתיים יצר קשר עם משפחת אותו קרוב, והם אמרו שכבר שלחו את המפתח בבוקר בדואר אקספרס, ויגיע היום או מחר.

בין שמים לארץ

עייף נדוד שינה ומטושטש, חזר מרן לבית אמו והחליט להמתין עד לבוא המפתח. בינתיים מישוהו דחק בו בהצעה לעלות מן המרפסת של השכן שהיתה קרובה מאוד למרפסת ביתו, וסיפר שכבר עשו כך בעבר ועברו בקלות. מרן בדק את האפשרות וראה שאכן המרפסות סמוכות זו לזו. החליט לנסות ולבדוק אם הדבר אפשרי ואם לא יחזור.

אלא שכשהיה מחוץ לסורגים של מרפסת השכן ונאחז בהם, כל העייפות והחולשה מלילה ללא שינה וההתרועצויות הרבות ביום לפני ובבוקר שאחרי, התנקזו וגרמו לו לעירפול, והוא נפל מגובה שלש קומות על דשא רטוב באדמה.

הוא אמנם לא איבד

הכרה אך לא יכול היה לנשום ולדבר. באותם רגעים קשים עד שחיברוהו לחמצן, היתה לו הפניית להעלות במחשבה פסוק מספר חבקוק (א, יב) ומדרש, וכך העיד לימים "כשנפלתי והייתי מפרפר בין חיים למות, צווחתי לידע תעלומות: 'הלא אתה מקדם ה' אלהי קדושי לא נמות!...' והרגשתי אז מאמר רז"ל בויקרא רבה (פרשה ל"ד אות ב): אפילו בשעה שנפשך מצפצפת לצאת מתוך גופך - אני משיבה לך. ובערוך (ערך צח א) גרס, "והשביע בצחצחות נפשך" כשתהא נפשך מצוחצחת לצאת - אני מיישבה".

כדי לתת דוגמא על יחסו האופטימי לחיים, סיפר פעם פרט מדהים שאפילו בשעה ששכב באמבולנס שהבהילו לבית החולים, כבר אז תכנן במחשבתו את תוכן הדרשה שישא במסיבת ההודיה אחרי שיחלים.

ברכה בחלום

בבדיקת הרופאים בבית החולים תל

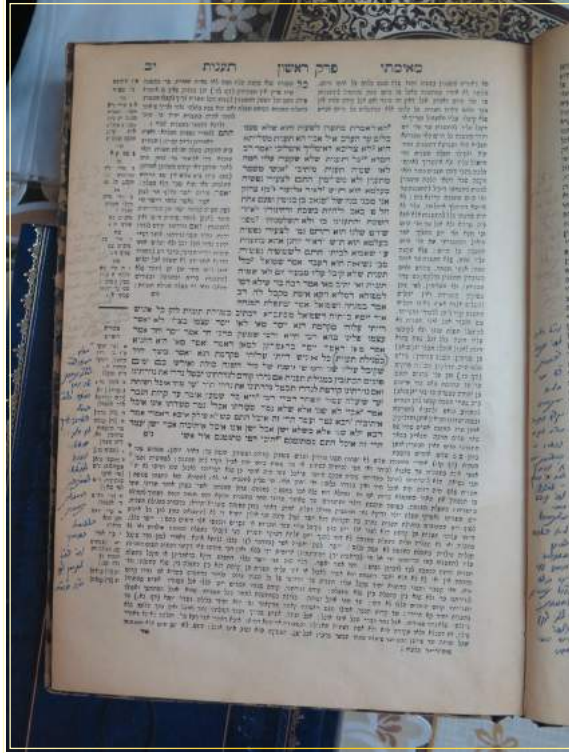
נס במקום הזה. רח' הרב מצליח 2 (במשך השנים הבנין עבר הרחבה)

השומה, התברר שקיבל שבר בעמוד השדרה שגרם לו לשיתוק בחצי הגוף. במשך כשבועיים שכב בבית חולים עם אינפוזיה מבלי לאכול ולשתות, וזאת כדי לנקז ולייבש את הדם שהצטבר בחלל הגוף עקב השברים.

דודתו מרת **אורידה ענקרי** ע"ה ביררה אצל הרופאים את מצבו: האם יוכל לעמוד? יוכל ללכת? אך הרופאים היו פסימיים: "קודם תשאלי אם בכלל יצא מזה בחיים...". בתבונתה לא סיפרה לו כלום מתחזיות הרופאים הקודרות כדי שלא לייאשו...

אחד מרגעי האור בבית החולים, היה

כאשר ביום שבת י"ז בשבט התשל"ד, למד גמרא ברכות (דף ט"ז ע"א) עם בעל דודתו הרה"ג הצדיק רבי אליהו ענקרי שליט"א (מפקח ת"ת איש מצליח והמכינה לשיבה עץ חיים, שע"י ישיבתנו הקדושה). וביאר לו הסבר יפה מאד לתרץ קושיית התוספות וללמד זכות על רבא. "בשעת מנחה התנמנמתי", סיפר

מסכת תענית שנכתבו בה הגהות בעפרון בבית לוינשטיין

בתהלים (קמ"ז ג'): "הרופא ל ש ב ו ר י לב ומחבש לעצבותם", מחבש ראשי תיבות: חמין במוצאי שבת מ ל ו ג מ א . נטל איפוא סמרטוט עם מים חמים, ושפשף בו את רגליו. למרבה הפלא, חש מיד בהקלה, ומאז התחיל להתרפא, עד כדי כך שכבר

למחרת כמעט לא חש בכאבים הגדולים, שהיו לו בעת עשיית הפיזיותרפיה. למפרע, הבין שכל זה בשכר שלימד זכות על רבא.

מטייל בגן עדן

למרות ההקלה בכאבים, נותר מרן עדיין משותק בחצי הגוף, מבלי יכולת לזוז במשך חודשיים. לאחר אשפוז בתל השומר כחמשה שבועות, ביום ז"ך שבט הראוהו בחלום את הפסוק: "לכו ונשובה אל ה' כי הוא טרף וירפאנו יך ויחבשנו" (הושע ו' א'). והבין מהחלום שעליו להיות בבית החולים שלשים יום כמנין י"ך, ולבסוף נתעכב עוד שמונה ימים מסיבות טכניות. ביום ראשון ט"ז אדר, עבר למוסד שיקום ברעננה "בית לוינשטיין", שם התבשר שגם הרגל

מרן, "הנהגה אני רואה בחלומי חכם עומד עלי ואת פניו לא ראיתי. החכם היה קצר קומה וזקנו צהוב (גי'נג') וקצה זקנו נגע ב'. אמר לי החכם: 'אני רבא! באתי לברך אותך!'. הניח ידו על ראשי ואמר שלשה פסוקים: 'ברכך ה' וישמרך, יאר ה' פניו אליך ויחונך, ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום'. ואיקץ."

תהליך השיקום היה מלווה בסבל גדול, ובמוצאי שבת אחרי החלום הנ"ל (בליל ח"י בשבט תשל"ד), נזכר מרן ברפואה שמובאת בגמ' בשבת (דף קי"ט ע"ב) "חמין במוצאי שבת - מלוגמא", ופירש רש"י חמין לשתות ולרחוץ. כלומר: אם אתה מתרחץ במים חמים במוצאי שבת, זו רפואה ("מלוגמא" פירושו רפואה). וכדרכו מצא מרן רמז קולע שרפואה זו מתאימה למצבו, שכן נאמר

השמאלית שהיתה משותקת ל"א ונתייאשו ממנה הרופאים בביה"ח תל השומר תחזור לאיתנה.

בעודו שוכב, ניצל את הזמן ללימוד, ויש כמה מאמרים חשובים שנכתבו ונערכו שם, כמו המאמר המפורסם על שיר היחוד המיוחס להאר"י ז"ל (נדפס לימים בספר קובץ מאמרים ח"א עמוד רע"ט). פעם ביקר בחדרו מנהל המחלקה ד"ר מנדלסון נ"ע עם כמה רופאים, והראה להם את כתב-ידו של מרן המסודר במחברת, לאמר: תראו איך אנו משקמים את החולים שלנו, אע"פ שלא ידעו לקרוא מאומה כי היה זה כתב ספרדי.

היתה לו שם גם גמרא מסכת תענית, והוא מילא אותה תוך כדי שכיבה בהערות וחיידושים בגליון המסכת בעפרון (בעט אי אפשר לכתוב בשכיבה כי אוזל הדיו כידוע).

מישהו הביא למרן שליט"א שו"ת "יביע אומר" ח"ב, והגה בו בחיבה רבה, "כל תשובה היתה חוייה" סיפר מרן, "עד שהייתי שוכח את הכאבים שהיו לי. בשעות הערב, שלא היה לנו פיזיותרפיה, כל יושבי המחלקה היו הולכים לראות טלויזיה, וכשהיו חוזרים בשעה עשר או אחת עשרה בלילה, ראיתי פניהם, והנה עיניהם כבויים. ואילו אני עיני אורו מקריאת התשובה, ההרגשה היתה כאילו אתה מטייל בגן עדן פשוטו כמשמעו".

במוסד השיקום ברעננה, עזר לכמה חולים להניח תפלין בכל יום. אחד מהם היה זקן מבולגריה בן שבעים ושנים שמעולם לפני כן לא הניח תפלין, ומאז המשיך להניח בכל בוקר.

באחת מהדרשות סיפר מרן שאחד

המאושפזים בבית לוינשטיין היה ראש מועצה מקומית בשם צבי לב-אריה שפגע בו אופנוע והפך למשותק בכל גופו ודיבורו רח"ל. והיה שם עובד שהיה מתעלל בו קשות ונותן לו מכות. המאושפזים לא יכלו להתלונן עליו להנהלה, מחשש שינקום וינטור בהם עד חרמה. אך הקב"ה אריך אפיה וגבי דיליה - לאחר שנתיים אותו עובד נדרס למוות. על דאטפת אטפוך!

השנה היתה שנת מלחמת יום הכפורים, ובאותם ימי מלחמה קשה, הרבנית ע"ה נאלצה להישאר לבדה בבית עם שני ילדים קטנים מפחד בלילות. יום יום במשך כמה חודשים היתה משאירה את הילדים בבית ובאה לבקרו - אם זה בבית החולים תל-השומר שהיה קרוב, ואם זה בבית לוינשטיין ברעננה שהיתה צריכה לקחת שני אוטובוסים הלוך, שני אוטובוסים חזור, כאשר האוטובוס שחוזר מרעננה מגיע רק פעם בשעה. לצורך הביקור, היתה נעדרת מן הבית למשך שלש שעות - שעה נסיעה ושעה ביקור ושעה חזרה. כך בכל יום היתה באה לסעוד אותו, כשהיא מביאה לו אוכל ומרק ביתי.

בשנה האחרונה לחייה (התש"ס), כשמרן לא מש ממטתה וטיפול בה במסירות רבה, מישהו אמר לו בהתפעלות: "אין בעל כמוך, שעושה ככה לאשתו". ענה לו מרן "גם אשה כמוה אין! היא עשתה לי הרבה יותר ממה שאני עושה לה...".

ברכה נדירה

במשך מאה ועשרים יום לא יכול היה לזוז מהמטה. המפנה המשמעותי בנס ההצלה הגיע כאשר ביום חמישי ג' באייר תשל"ד,

גיסו הגאון רבי חנן קבלן שליט"א שהיה אז מתלמידי הישיבה מעיד כי חסרונו של מרן בישיבה היה מורגש מאוד, והשמחה על חזרתו היתה עצומה. עוד הוא מספר כי בשבתות היו הולכים לביתו ללמוד אצלו בספר העמוק "בית אברהם" לרבי אברהם מגוץ הכהן זצ"ל העוסק בהלכות תערובות. בהילולא של הישיבה בטבת התשל"ו, שנתיים לאחר המקרה, נשא מרן לראשונה דברים בציבור, וההתרגשות בקהל היתה גדולה.

במהלך השנים הזדמן לו לעבור פעם או פעמיים במקום הנפילה, ובירך שם "שעשה לי נס במקום הזה".

בחודש ניסן תשל"ד קיבל מרן על עצמו כאות תודה לה' לחבר ספר ה' נסי על הגדה של פסח. המלים "ה' נסי" מופיעות בפרשה שקראו בשבוע של המקרה, וגם רמז לשמו "נסים", וגם "נסי" ר"ת נופלים סומך יי. את גוף הספר חיבר עוד בבית לוינשטיין רעננה. אבל לא איסתייעא מילתא להוציא לאור עד לאחר שעברו ארבעים שנה (בחודש ניסן תשע"ה).

יש לציין כי בליל ח' בשבט השתא, בדיוק יובל שנים לנס ההצלה, ערך מרן סעודת הודיה עם מספר מצומצם של בני משפחה. למחרת בתפלת שחרית עלה לתורה ובירך "הגומל" ללא שם ומלכות. בנוסף בירך "שהחיינו" על טלית חדשה, והציבור אמרו אתו "נשמת כל חי".

למעשה הנס כאן אינו רק נסו הפרטי של מרן, אלא נס של כל אחד ואחד מאלפי תלמידיו, שלולי ה' צבאות הותיר לנו שריד - כסדום היינו כעמורה דמינו.

הוי אומר: ה' נְסִינּוּ.

נסע בעל דודתו רבי אליהו ענקרי שליט"א לאדמו"ר הקדוש הבבא סאלי זצ"ל, וביקש ברכה לרפואת מרן. הצדיק יצא מגדרו והעניק לו ברכה מיוחדת ונדירה שיזכה בקרוב ללכת על שתי רגליו ולאריכות ימים ולקבל פני המשיח, וייפתרו כל הבעיות בזמן קצר בס"ד, ונתן עבורו מים לשתות בכל יום. "אבל הרופאים ראו שיש קרע בעמוד השדרה" ניסה רבי אליהו להבהיר את המצב. הצדיק הנהן בראשו וחזק ברכתו: "יש רופא עליון למעלה מכולם, הוא ישב, ויעמוד, וילך, ויקבל פני משיח".

האמת שכמה חודשים לפני המקרה (ביום ו' תשרי התשל"ד), נסע מרן לנתיבות וביקש ברכה עבור ילדיו, אך הצדיק שראה ברוח קדשו את העתיד לקרות, בירכו להפתעתו באריכות ימים - ברכה שמתאימה לאדם מבוגר.

במשך שנים חש מרן שליט"א צורך "להשיב חלק קטן מגמולו של הרב זצ"ל שבירך אותי בימי חליי לתפ"ץ, וברכתו היתה כאשר ישאל איש בדבר האלקים", עד שבשנת תשמ"ח יצא לאור ספר "יגל יעקב", ושם מובא פיוט "עורי יחידה" מהבבא סאלי בצילום כתב יד קדשו. מרן חיבר על פיוט זה פירוש ופרסמו בירחון "אור תורה" ובהמשך בספר "מגדולי ישראל" (ח"ב עמ' שמ"ח).

הולך ואור

בתשרי תשל"ה, שב מרן לביתו ב"ה. לאט לאט בנסי נסים הצליח לעמוד על שני רגליו כברכת הבבא סאלי ולהגיע לישיבה לאחר שמונה חודשים שנעדר ממנה. מאז שנים רבות היה נשען על מקל בהליכתו, עד שהצליח ללכת בכוחות עצמו.

בלשון רבו

לכל עדה יש מסורת שונה בקריאת מלים בלשון הקודש שלא נזכרו בתנ"ך | בעזרת דרשות חז"ל, שירי הראשונים וכללים בדקדוק, מצליח מרן שליט"א להביא ראיות מפתיעות לניקוד המלים הנכון כפי מסורת רבותינו. ויש מקומות שהמקורות מצדיקים דוקא מסורות אחרות

סעיף נ"ו) כתב: "וגם בזמירות ובתפלה ובכל עת שלומז, יתן בדעתו שהאותיות היוצאות מפיו היא בוקעת [צ"ל "הם בוקעות"] האויר ועולה [ועולות] למעלה, ואם אינו מדקדק בהם להוציאם כתיקנם, הרי אלו יצאו חסרים ופגומים ח"ו, והחי יתן אל לבו תמיד וה' יזכנו". עכ"ל.

ומכל מקום כתב מרן שליט"א בספרו "מגדולי ישראל" ח"ג (עמ' תק"ג) שבלמוד הגמרא אין צורך לדקדק עד כדי כך כמו בקריאת התורה, ולדוגמא אין צורך להקפיד לבטא שוא נע בראש מלה. והביא ראיה לזה מהגמרא בב"ק (דף ק"ד ע"ב): "אמר ליה רבה בריה, יש תלמוד קאמר מה, או ישתלמו קאמר מר". ואם היו מקפידים בלימודם להבדיל בין שוא נע לנח, מה הספק? הרי בתיבת "יִשְׁתַּלְמוּ" הלמ"ד בדגש והשוא נע, ואילו במלים "יִישׁ תְּלַמוּד" הלמ"ד בשוא נח.

ודאי או שמא

כמו בכל ענין שמרן רגיל למצוא מקור

בניגוד למלים בלשון הקודש שנזכרו בתנ"ך שאופן הניקוד שלהם מוסכם, לגבי אופן ניקוד המלים שנזכרו בתורה שבעל פה, קיימות מסורות שונות, ולפעמים מדובר בניקוד שונה לחלוטין.

אמנם העולם אינו רואה חשיבות בהקפדה על הקריאה הנכונה של מלים אלו, אך מצינו בכמה מקומות שהגמרא טורחת ללמדנו כיצד הקריאה הנכונה של מלים שלא נזכרו כלל בתנ"ך. כך למשל במסכת שבת (ע"ז סע"א): איבעיא להו גראינין או גרעינין וכו' איבעיא להו אוממות או עוממות וכו' ע"ש. וכן במסכת ביצה (ל"ה ע"ב). ע"ש. וגדולה מכולם, בברכות (מ"ז ע"א): יתיב רב ספרא וקאמר "לטעום" אתמה, למאי נפקא מינה? **שחייב אדם לומר בלשון רבו**. ע"ש. וכן מצאנו לכמה מן הראשונים והאחרונים שדנו וטרחו להשמיענו כיצד יש לנקד מלים מסוימות שנזכרו בש"ס. כגון המחלוקת שהביא בספר סדר הדורות (ערך ביבי) בין רבנו חננאל לערוך כיצד יש לנקד את השם "ביבי". והרב כפ החיים, סופר (סי' ס"א,

נאמן וסימוכין למסורתנו הקדומה, גם כאן מצאנו בספרי מרן ראיות מפתיעות לניקוד לפי מסורתנו, מה שמוכיח שהיא קדומה עד מאד.

נפתח בעניינא דיומא. כשתחביאו בפסח את הצפון, איך תקראו לו אַפִּיקוֹמֵן או אַפִּיקוֹמֵן. ובכן, זה תלוי אם אתם אשכנזים או ספרדים. הספרדים מחביאים את ה"אַפִּיקוֹמֵן" ואילו האשכנזים גונבים את ה"אַפִּיקוֹמֵן". בודאי תופתעו לשמוע את אשר גילה מרן שליט"א בהגדת ה' נסי" (על פיסקת "אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן") ששתי המסורות מקורן בעצם במחלוקת אמוראים. בפסחים (קי"ט ע"ב) נחלקו רב ושמואל אודות השאלה "מאי אפיקומן?" - רב אמר שלא יעקרו מחבורה לחבורה, ופי' רשב"ם אפיקומן מלשון **אפיקו מנייכו**, ושמואל אמר שלא יאכלו ארדלייא וגוזליא אפילו בחבורה עצמה, ולשון אפיקומן **אפיקו מיני**, הוציאו והביאו מיני מתיקה. ע"ש. ולפי זה לרב שהמלה "אפיקומן" מורכבת מן אפיקו מנייכו, א"כ המ"ם בקמץ כמו בתיבת מנייכו, ואילו לשמואל שהוא מלשון מיני מתיקה המ"ם בחיריק או בסגול. ובכן, מי צודק? בניגוד למלים אחרות שכל ההכרעה נשענת על מסורת ותו לא - כאן יש הכרעה ברורה מה הניקוד הנכון. שכן ההלכה בזה נפסקה כשמואל (כמו שפסק הרמב"ם פ"ח מהלכות חמץ ומצה הלכה ט'), וא"כ קריאת "אפיקומן" כמנהג הספרדים עדיפה. וכן מוכח מהירושלמי (פסחים פ"י ה"ח) ששם איתא "מאי אפיקומין".

שיטה מקורית להוכיח כיצד ניקדו הראשונים את המלים שאינן מוזכרות בתנ"ך, מצא מרן דרך השוואות החרוזים בשירים שלהם (בשיטה זו רגיל מרן להוכיח בכלל את צורת הניקוד הנכונה, ועוד חזון למועד להרחיב בזה).

כך לדוגמא, למי שמסתפק איך אומרים "שמא", שמא קוראים **שְׁמָא** כקריאת הספרדים או שמא "שְׁמָא", מצא לו מרן ראייה **ודאית** בספרו "אסף המזכיר" (ערך שמא) שמסורתנו יש לה **ותק לפחות של אלף שנה**, שכן רבי שמואל הנגיד ז"ל בספר "בן משלי" (מהדורת דב ירדן, ירושלים התשמ"ג, סי' תתמ"ט) בשיר המתחיל "מצדק ללא נודע" חורז "וכוסה עלי ברי בְּשְׁמָא" עם ידְמָה, וּלְמָה, תְּסַמָּא, וְיִהְיֶמָה, יחידתן תְּרַמָּה.

אם אתם מתגוררים בעיר התורה בערי יהודה ביתר, כדאי שתדעו שלפי מסורת הספרדים לעיר שלכם קוראים **בֵּיתֵר**. הוכחה נאה שגם בזמן הראשונים הגו כן, מצא מרן שליט"א (בקונטרס "לאוקמי גירסא" שבסוף הסידור לתשעה באב) מהקינה "שאי קינה" שחרז שם "ובא בֵּיתֵר ושם בֵּיתֵר".

בניגוד לאשכנזים שקוראים לעיוור "סוּמָא", מסורת הספרדים לקרוא לעיוור זכר "סוּמָא" ולנקבה "סוּמָה". בספר ארים נסי כתובות (י"ז ע"א) מוכיח כמסורתנו משירו של הראב"ע על רש"י ז"ל שכתב: "אור כל סוּמָא, בו כל צִמָּא, נופת מימִי, מתקו שתה".

מר למתוק

לפעמים מרן שליט"א מסייע את מסורתנו מדרשות שהגמרא דורשת ממלים. כך למשל, בתשובתו שהובאה בספר ויכתוב מרדכי אלמקיים (ח"א עמ' רכ"ח) הוא מסייע את מסורתנו שקוראים **גִּיהָנָם** ולא גהינום, ממה שדרשה הגמרא בעירובין (י"ט סע"א) גיהנם - **גיא** שעמוקה שהכל יורדין לה על עסקי **חָנָם**. ובהגותו לספר התשבי (ערך גיהנם) הביא מרן ראה מר"ת בספר הישר (חלק השו"ת סימן מ"ד) שחרז "ומגיהי חָנָם / בעיני דִּינָם / למדורי גִּיהָנָם" (וזה לפי מה שהוכיח בכמה מקומות שבזמן רש"י היו גם האשכנזים קוראים קמץ כמו פתח).

היום רגילים לפנות לאדם מכובד בתואר "מר פלוני". תודו שאין זה מצלצל יפה... והנה לפי מסורת הספרדים המר הופך למתוק, שכן אומרים "אמר מר" בחולם ולא בפתח. והנה בהערות מרן על ספר התשבי (ערך מר) מצא ראה למסורתנו מתיקוני הזוהר תקונא שתיטאה (דף קמ"ה סע"ב): "דבר אחר צוארך דא אורייתא דבעל פה וכו' מקוטר מור אמר **מר**". ומשמע שגורס אמר מר בחולם. ובספרו "אסף המזכיר" (ערך אמר מר) מביא לזה ראה מהקדמת מהרל"ח לספר עין יעקב שחרז בזה"ל: וידר יעקב נדר לאמה, זכור ושמו, החל וגמור, ניחא ליה למר. ע"כ. וכן מצא בתשובות הגאונים שכמה פעמים כתוב "אמר מור" בוי"ו.

ישראל ערבים?

לפעמים אין זה ענין רק של מסורות שונות, אלא גם מבחינה דקדוקית הנכון כפי מסורתנו.

כל ישראל ערבים... היתכן? לפי מסורתנו זה משנה מפורשת "כל ישראל ערבים זה לזה". בניגוד למה שקוראים היום למי שנותן ערבות להלוואה "ערב" ולרבים "ערבים", הנכון הוא ליחיד "ערב", ולרבים "ערבים". וכמו שהוכיח מרן בספרו "אסף המזכיר" (ערך ערב) שהוא על משקל קָדָר קָדָרִים, ונקמצה העין מפני אות הגרונית שאחריה. ואילו עָרַב עָרַבִּים מלשון מתיקות. ובאשר לישמעאלים (הלא עָרַבִּים...), להם קוראים "ערבים" ולא "ערבים".

איך אתם נוהגים לתבל את מאכלכם בְּתַבְלִין בְּתַבְלִין או בְּתַבְלִינִים?... מסתבר שמה שאומרים היום בְּתַבְלִין ליחיד וְתַבְלִינִים לרבים אין לזה שורש וענף, כמו שהוכיח מרן בירחון "אור תורה" התשנ"א (סוף סימן ס"ז) שהיחיד תַבְל (כמו שמוכח במשנה בכמה מקומות) וממילא הרבים בְּתַבְלִין, בפלס מְלַף מְלַכִּים.

פעמים שיש ראה למסורתנו ממלה דומה במקרא. כך מוכיח מרן בספרו "אסף המזכיר" (ערך לישנא) שהנכון לנקד לִישְׁנָא כמסורתנו, ולאפוקי מקריאת האשכנזים לִישְׁנָא השי"ן בשוא נח, שכן מעיד הפסוק בדניאל (ז, יד) "וכל עממיא אומיא וְלִשְׁנָא ליה יפלחון", השי"ן בקמץ. והביא שם ראה נוספת מפירוש רב נסים גאון (שבת דף מ"ז סע"א) שכתב לישנא (באל"ף אחר השי"ן

להורות על הקמץ). ע"ש.

קבל האמת

עם זאת, יש מקומות שהראה פנים דוקא למסורת האשכנזית. לדוגמא, לפי קריאת האשכנזים אומרים "בַּצָּל", ואילו לפי המסורת הספרדית אומרים "בַּצֵּל". בספרו "אסף המזכיר" (ערך בצל) הביא מרן סיוע למסורת הספרדית ממה שחרזה הגמ' (פסחים קי"ד ע"א) "אכול בַּצֵּל ושב בַּצָּל", אלא שהעיר שמבחינת הדקדוק דוקא

קריאת האשכנזים היא הנכונה, כדמוכח לשון רבים 'וְאֵת הַבַּצָּלִים' (במדבר יא, ה) הצד"י בקמץ (בפלס חיי בְּשָׂרִים. משלי יד, ל). וכן הביא ראייה לקריאתם מהמשנה בשבת (פ"א מ") "בשר בצל וביצה", שהיה לו לומר "בשר ביצה ובצל", שכן בשר וביצה שניהם מבעלי חיים ואילו בצל מן הצומח, אלא שרצה התנא להסמיך בצל לבשר מפני צלצול המלים הדומות.

כך גם לגבי שמו של האמורא רב שמן. לפי מסורתנו אומרים רב שָׁמֶן, ואילו האשכנזים קוראים רב שָׁמֶן, ובשו"ת מקור נאמן ח"ג

(סי' אלף תתפ"ט) כתב שיתכן כי הצדק עמם, שכן "שמן" זה קיצור מ"שמעון".

והרי זה בא ללמד מה שמרן שליט"א כתב בשו"ת בית נאמן ח"ב (עמ' תקמ"ו) שאין מסורת אחת שהיא מושלמת לגמרי, ובכל עדה יש דברים שנשתמרו יותר משאר העדות (כמו בי"ת רפויה שנשארה לפליטה אצל האשכנזים והתימנים), ויש לקבל האמת ממי שאמרה.

חדש!

חומש בית נאמן ויקרא

ממרן ראש הישיבה הגאון הרב מאיר מאזוז שליט"א

כולל: תרגום אונקלוס מוגה ומדויק, פירוש רש"י, עיקר שפתי חכמים, בעל השורים, תולדות אהרן. עם חידושי:

- 1 **בית נאמן**
חידושים, ביאורים ופרפראות על חומש ויקרא
- 2 **לאוקמי גירסא**
תקונים והערות בתרגום אונקלוס
- 3 **קונטרס הערות**
במפרשים הנדפסים במקראות גדולות, ועוד

לפרטים
והזמנות << 03-6714821 | 050-415-85-65 kise821@gmail.com

עוד מספרי מרן ראש הישיבה שליט"א

גיל הנישואין

מדברי הרמב"ם עצמו, שסיים שם: "וכיון שעברו עשרים שנה ולא נשא אשה, הרי זה עובר ומבטל מצות עשה". הרי ששני הגילים אמת - לכתחילה מבין י"ח (ומצוה מן המובחר לפני כן, כדאיתא בגמ' שרב חסדא נשא בן ט"ז), ובדיעבד עד עשרים.

וראו להזכיר כאן רמז קולע שהביא מרן שליט"א בספרו "מגדולי ישראל (ח"ב) בשם הרה"ק ר' ישראל אבוחצירה זצ"ל בלשון רש"י בפסוק "אעשה לו עזר כנגדו" (בראשית ב' י"ח), "זכה עזה, לא זכה כנגדו להלחם", שאמרו בגמ' בקידושין שם "הא דעדיפנא מחבראי משום דנסיבנא בשיתסר, ואילו נסיבנא בארביסר אמינא גירא בעיניה דשטנא", ובמשנה פ"ה דאבות אמרו בן י"ח לחופה, ובגמ' אמרו עוד עד עשרים שנה ממתין לו הקב"ה לאדם לינשא וכו'. הרי ארבעה גילאים לנישואין: י"ד, ט"ז, י"ח, כ'. וזהו הרמז "זכה" במספר קטן בגימט' 14, "עזר" במס"ק בגימט' 16, "לא זכה" במס"ק בגימט' 18, "כנגדו" במס"ק בגימט' 20.

אודות גיל הנישואין, ישנה לכאורה מחלוקת בין התנא יהודה בן תימא שאומר במסכת אבות (פרק ה' משנה כ"א): "בן י"ח לחופה", לבין דעת האמוראים במסכת קידושין (דף כ"ט ע"ב) שדעתם שכן עשרים לחופה. ואכן, הרש"ש בכתובות (דף נ' ע"א) מבין שהאמוראים הנ"ל חולקים על יהודה בן תימא, והוסיף שדעתו של יהודה בן תימא אינה להלכה, שכן כוונתו "בן י"ח", משנכנס לשנת י"ח והיינו בן שבע עשרה שנה ויום אחד (וכן דעת הרמב"ם פט"ו מהלכות אישות הלכה ב' להלכה). וסבירא ליה כר"ש בן אלעזר בנדה (דף מ"ה ע"ב) דמבן י"ב ומעלה נעשה בר מצוה. וכיון שאין הלכה כרבי שמעון בן אלעזר לגבי גיל בר-מצוה, אפשר שגם אין הלכה כיהודה בן תימא לגבי גיל הנישואין, והעיקר בן עשרים שנה, כדעת האמוראים. ע"ש.

והנה בא מרן שליט"א בספרו "ארים נסי" כתובות שם ומעיר שאין שום סתירה מדברי האמוראים בקידושין למשנת בן י"ח לחופה, ולמד זאת

רבי עקיבא - עשה כל התורה כללים כללים

בפני עצמן, שעורים בפני עצמן, כוסמין בפני עצמן, פולין בפני עצמן, עדשים בפני עצמן. כך עשה רבי עקיבא ועשה כל התורה טבעות טבעות".
 וכך גם כאן בפיסקת "כמה מעלות" סיכם רבי עקיבא וכלל את כל נסי יציאת מצרים בכמה שורות.

בספרו "ה' נסי" על הגדה של פסח, מביא מרן שליט"א דעה שלפיה הפיסקה "כמה מעלות טובות למקום עלינו", היא המשך דברי רבי עקיבא מהפיסקה הקודמת: "רבי עקיבא אומר מנין שכל מכה ומכה" וכו'. והביא סמך לזה מדברי הירושלמי שקלים (רפ"ה) שר"ע התקין כללין ופרטין וכו' כגון

חמשה לא יתרומו (תרומות) פ"א מ"א), חמשה דברים חייבים בחלה (חלה פ"א מ"א), ט"ו נשים פוטרות צרותיהן (יבמות פ"א מ"א) וכו'. ע"ש. והוסיף על כך מרן שליט"א: שש מעלות במקוואות (מקוואות פ"א מ"א), אבות מלאכות ארבעים חסר אחת (שבת פ"ז מ"ב).

שמחים לבשר לידידינו בוגרי הישיבה ומוסדותיה, לשוחרי התורה ואוהבי המוסר די בכל אתר ואתר, כי יצא לאור בס"ד הספר הבהיר

"כסא רחמים - חכמה ומוסר"

המכיל קטעי מוסר קצרים וקולעים, מעוררים ומחזקים לאהבת התורה, יראת שמים טהורה, מדות טובות, חינוך הבנים, משא ומתן באמונה ובריחה מן השררה והכבוד, עם חכמת חיים, הנהגות ישרות ועצות נפלאות, וכולם משולבים ברמזים מתוקים וחדושים על ספר התהלים מלוקטים מתוך הספר "כסא רחמים" על התהלים, שנדפס לראשונה לפני למעלה ממאה שנה מאת הרב הצדיק והחסיד רבי רחמים מאוזן זצ"ל נשיא הקהילה בריבא לפני יותר ממאה וששים שנה (זקנו של מרן מייסד הישיבה הגה"ק רבנו איש מצליח זיע"א)

למעלה מ- 500 עמודים !!!

- עריכה חדשה ומפורטת, אותיות מאירות עיניים, בתוספת מקורות, הארות, ומפתחות ממורטים
 - עם ברכותיהם והמלצותיהם החמות של מרן הגאון ראש הישיבה ואחיו רבותינו הגאונים שליט"א
 - תולדות רבנו המחבר זיע"א
 - צוואתו הקדושה לבניו
 - עם ביאור ומקורות ממרן הגאון עסרד"ת ראש הישיבה שליט"א
 - ה"תהלים המדוייק איש מצליח"
 - פרק "יש מעליך" המבואר
 - ברכת המזון עם ביאור "שי למורא" למרן רבנו שאול הכהן זצ"ל ועוד
- לרגל ההוצאה מחיינו סך 30 נח בלבד, הנחה למזמינים בכמויות!

"אחינו בית ישראל כה יעשו לקבוע עתים כספם זה מור ויום ויום, ומור שבת בשבתו, ועל חודשיו ומספריו יתנו לבבם..." (מסכתת נזילי רבנו נירבא זצ"ל בספר כסא רחמים)

"אשרי השוקף על דלתות הספר הלו, כי ממנו תוצאות חיים, ולעלות במעלות המדות חקירת ונשגבות, ולהוררו בלימוד תורה שבכתב ושבע"פ המקובלות, ולגמול חסד ולירדה צדיקות, בשמו בן הוא להפוך מרת חיון למדות זרחמים..." (מקומת)

ניתן להשיג בחנות הישיבה: 036714821 לפרטים נוספים: 0504125900 (אריה)

במומו פוסל

בניהו קציר

"כי כל העדה כולם קדושים ומדוע תתנשאו על קהל ה'"). אם כולם שוים, אז מדוע אתה קרח חושק בכתר הכהונה הגדולה לעצמך?...

כאן רואים - כותב מרן הגאון רבי רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל בספרו "מנחת כהן" - את התגשמות דברי חז"ל "כל הפוסל - במומו פוסל" (קידושין ע' ע"ב). כך דרכו של בעל חסרון, מאשים הוא את כל הסובבים אותו, שכולם פגומים באותו חסרון, כדי לחפות על החסרון שלו עצמו.

אגב, לא היתה זו הטענה המופקעת היחידה אותה השמייעו עדת קרח. בהמשך, דתן ואבירם מעניקים בצורה מרושעת את השבח "ארץ זבת חלב ודבש" שניתן לארץ ישראל על לא פחות ולא יותר... ארץ מצרים: "המעט כי העליתנו מארץ זבת חלב ודבש להמיתנו במדבר כי תשתרר עלינו גם השתרר" (לקמן טז, יג). להעיז בלי להתבלבל להפוך בלעג את ארץ מצרים הזוועתית ל"זבת חלב ודבש", זה כבר היפוך מוחלט בין טוב לרע אור לחושך. כנראה שזה לא מה שמפריע לבעלי מחלוקת...

כלפי מה הדברים אמורים?

הטענה האחרונה שאפשר להאשים בה את ישיבתנו הקדושה היא שרבניה ותלמידיה אינם יודעים ללמוד... אבל כנראה שאין זה מפריע לגורמים מסוימים

קמצן אחד מבקש מבנו: "משה, קפוץ שניה לשכן ותבקש ממנו דבק-מגע". הבן חוזר אחרי כמה דקות ואומר: "אבא, הוא אמר שאין לו". האב הקמצן מתרגז: "איזה קמצן! טוב נו, תביא את שלנו"...

אם זה לא היה כתוב, זה היה נשמע תלוש, אבל זה כתוב: קרח ועדתו בוחרים להאשים את משה רבנו בחטא שהכי לא תואם את אישיותו: "ומדוע תתנשאו על קהל ה'!"

לא יאמן! מכל המדות לא מצאו לטפול עליו רק שהוא בעל גאווה! והלא משה רבנו הינו סמל הענוה, היחיד שהתורה מעידה עליו "והאיש משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה" (במדבר יב, ג). אלא שכך דרכם של בעלי מחלוקת. בשעה שחולקים הם על אדם גדול, העובדות אינן מצליחות לבלבל אותם, וכדי להשיג את מטרתם הנבזית, מסוגלים הם לבדות מלבם טענות שוא ומדוחים, גם אם אלה נוגדות לחלוטין את אישיות האדם נגדו הם מלינים.

המפליא ביותר, איך הם לא שמים לב לסתירה הפנימית שבטענתם, שהרי אם יש מישהו שחוטא כאן בחטא הגאווה, הרי זהו לא אחר מאשר קרח וכל עדתו המבקשים גדולה שאינה מגיעה להם. ולא עוד אלא שהם דורשים זאת בשם השוויון המקודש

שנה - לא ידעו ללמוד ולפסוק הלכה ח"ו. אפילו רבי חיים מבריסק מחדש השיטה, בעצמו העיד ששיטתו היא במסלול שונה מההלכה.

והנה דום לה' והתחולל לו והאלוקים יבקש את נרדף. אי אפשר שלא לראות את יד ה' שמסוכך ומגן על הישיבה ותורת האמת שבה, כאשר לאחרונה התגלה קלונם ברבים, כאשר בספריהם פסקו הלכה בענין התכלת מכח צוי-דינים היתולי ומגוחך שכל השומע יצחק לו... וכן הקדיחו תבשילם ברבים בהוא עובדא דמעשה בית דין שהפך למעשה לסתור... וכדי בזיון וקצף.

להתכבד ב'קלונה' של הישיבה כדי לכסות על חסרונותיהם. הללו משמיעים בכל הזדמנות טענה מופרכת שטרם נשמעה כמותה נגד הישיבה רבניה ודרכה, כאילו אינם יודעים לפסוק הלכה בגלל שאינם לומדים בשיטת הפלפולים וחילוקי הצוי-דינים... זה בערך כמו לטעון על רופא שאינו יודע לרפא בגלל שלא למד פילוסופיה, וידוע הפתגם "אין להתפלסף ברפואה ואין לרפא בפילוסופיה".

האמת שכבר עייפנו מלהתמודד עם כל מסע הדה-לגיטימציה הזה שנמשך עשרות בשנים, ודבר שפתים אך למחסור. די לומר כי מי שטוען שבוגרי הישיבה אינם יודעים ללמוד, הרי הוא כמו פיו טוען שמרן הרב עובדיה וכל חכמי הספרדים וגם חכמי האשכנזים עד לפני כמאה וחמשים

קול קורא

לקראת סיום עריכת הספר הנפלא שרבים מצפים לצאתו לאור עולם

"הזקו ויאמין לבבכם" חלק שלישי

הכולל את שיחותיו של מורנו הגאון הגדול הרב יוסף צמח מאזוז שליט"א, מאחר וידוע לנו שישנם שיחות נוספות שנדפסו בספרים וקבצים תורניים שונים, נשמח אם יודיעו לנו על מנת שנוכל להכניסם לספר. כמו כן הננו פונים לכל מי שיש בידו כתבי יד ממורנו הרב שליט"א, בין מכתב הלכתי או השקפתי או התייעצות, וכן הסכמות ומכתבי ברכה לספרים, או תמונות. וכן מי שלמד אצל הרב שליט"א במשך עשרות השנים (משנת תשכ"ג שהחל רבנו שליט"א ללמד בישיבת "כסא רחמים" בתונס עם אביו 'הרב הגדול' מרן הגאון איש מצליח), ויש בידו מבחנים שערך הרב שליט"א, וכן אם הרב בדק עבורו שאלות ותשובות בהלכה, או חידושי ש"ס ושלחן ערוך וכדומה, והעיר את הערותיו, אנא יצור עימנו קשר בהקדם ויעביר לנו צילום וסריקה איכותית. כמו כן גם מכתב אישי והתייעצות אישית ופרטית - ניתן למחוק את השמות והפרטים האישיים ולהעביר אלינו, כי 'תורה היא וללמוד אנו צריכים'. אנו אחראים לכך שקודם פרסום המכתב נראה לבעליו עריכתו כאשר ליבו חפץ.

נשמח אם תטו כתף ותסייעו בידינו במפעל החשוב

ניתן לפנות בדוא"ל: a0733718074@gmail.com

מעשה נסים

נטפי זכרון
אחר מטתו של מורנו הרב הגאון
רבי נסים ארביב זצ"ל, מעשרת
התלמידים הראשונים של הישיבה
בארץ, אשר במשך שנים רבות
העמיד תלמידים הרבה בישיבה,
ושימש כרב מושב בן זכאי

הרב משה חדאד

בגיל צעיר מאד - עוד לפני גיל מצוות - הגיע מורנו רבי נסים להסתופף בצל הישיבה הקדושה. אחיו הגדול רבי חנון ארביב, למד בכסא רחמים בתונס אצל מרן האיש מצליח, ולפני שהמשפחה עלתה הלך עם אחיו רבי נסים להיפרד מרבו, ואז רבי נסים זכה לקבל ברכה ממרן האיש מצליח.

משפחתו היתה עניה מאוד עד שאפילו כסף לתפלין לא היה להוריו לתת לו, וכך סיפר על עצמו בהספד על רבי שמואל עידאן זצ"ל: "בשנת תשל"ג נגשתי לאמי ואמרתי לה: הגעתי למצוות ואני צריך תפלין. אמא ענתה לי: הקופה ריקה. לא מזמן בשנת תשל"א עלינו ארצה, ואין לי כסף לתפלין. הלכתי לרבי שמואל עידאן ובקשתי ממנו שיתן לי תפלין בתשלומים. רבי שמואל נתן לי באותו היום את התפלין ואמר לי: זה מתנה..."

ועם כל זה, שם בתורה את כל כוחו ומרצו. בהסכמה לקונטרס חידושים שהוציאו תלמידיו לפני כעשרים שנה כתב מרן שליט"א בהסכמתו על מוה"ר זצ"ל: "וכבר ידעתיו משחר נעוריו למעיין זך ונקי קולע אל השערה". ועוד בהיותו בגיל צעיר מאד, ישנו מכתב שכתב מרן נר"ו להרה"ג ר' ישראל כהן נר"ו (ונדפס בדרכי העיון החדש עמ' ת"ב): "וז"ל: "וחביב עלי גרגיר אחד של אמת, מבית מלא זבחי ריב ופלפולים

מסובכים אשר על פי רוב סתירתן בצדן. והנה בדברי ר' נסים ארביב יצ"ו ישנו ביאור נכון ואמתי על דברי התוס' דפסחים שנתלבטו בהם גאוני עולם" עכ"ל. והיה זה בהיות רבנו בחור צעיר כבן 15 שנים.

וכבר באותן שנים באור תורה הובאו הרבה מחידושו (ראה לדוגמא בירחון או"ת אדר תשל"ד סי' צ"ח, טבת תשל"ה סי' פ"ו, שבט תשל"ו סי' פ"ה, ועוד. וראה עוד חידושים ממנו בספר "עת דודים" שיצא באותה תקופה. ובסדרת ספרי מו"ר נר"ו ארים נסי על הש"ס מביא פעמים רבות קושיות ותירוצים ממוה"ר זצ"ל). ועיין בירחון או"ת תמוז תשל"ב שמובא שם (בעמ' לפני אחרון) סקירה על כנס שערכה הישיבה, וסופר בו על חידון שנערך בין כל התלמידים [ביום ח' בסיון תשל"ב, במלאת שנה לעליית מרן שליט"א לאה"ק], וזכה בו התלמיד "נסים ארביב בן 14" [מקביל לש"א יש"ק]. וזה לפי מה שנכתב בירחון שם. אולם לפי החשבון בשנת תשל"ב היה רבנו בגיל 12 ולא 14. וכנראה הוסיפו על שנותיו מפני חשש עין הרע. וכידוע הרמז בפסוק "יראת ה' תוסיף ימים", שמי שהוא צדיק חוששים עליו מעין רעה, וכאשר שואלים למספר שנותיו, מוסיפים קצת על המניין... והוכתר ל"חתן התלמוד של הישיבה".

החידון נערך בהלכות שונות

בחיר התלמידים

סיפר לי הרה"ג רבי מיכאל דיעי נר"ו חתנו של מרן ראש הישיבה, שמו"ר נר"ו אמר לו שרבנו זצ"ל היה התלמיד הכי מעיין, יותר מכל תלמיד אחד שבא לישיבה מיום שהוקמה. [וכן אמר בשיעורו השבועי מוצאי שבת פרשת וירא התשפ"ד: "הבחור הטוב ביותר שהיה לנו בישיבה"].

וכ"כ נתפרסם בכח תורתו ועיונו, עד שבהיותו בגיל השידוכים, ביקש אותו מרן גאון עוזנו הגר"ע יוסף זצ"ל כחתן לבתו [כאשר שמעתי מפ"ק]. דבר שאמנם לא יצא אל הפועל, אבל מראה רבות על גודל הערכה שהיתה כלפיו עוד בגיל צעיר (אגב, רבנו התלמיד הראשון שנישא בישיבה).

ועיונו הזך והנפלא נשאר עמו כל ימי חייו. כל כך מעיין היה, שכל דבר שהיה לומד היה יורד ברגע עד תכליתו, ומבארו באר היטב, ויעידו על זה כל תלמידיו. וראיתי להביא כאן מספר סיפורים המאפיינים את כח עיונו ולימודו.

היה בחור אחד בישיבה, רבי י' ב' הי"ו, שהיה מאד אוהב ללמוד כל דבר בעומק העיון, ואם כל הבחורים לומדים בקיאות כפשוטו - בקיאות בעלמא, הרי שהוא היה לומד בקיאות בעיון רב עם המפרשים של העיון, מהרש"א ובעיקר

ובמסכתות ברכות ובבא מציעא. והשאלות - כנראה ממרן שליט"א - לא היו שאלות רק של מה הדין בזה וכיוצא, אלא שאלות המראות על כך שהעונים למדו היטב את הסוגיות. לדוגמא: באיזה משנה נזכרים על הסדר הראש הלב והעקב באדם? והתשובה: ברכות ריש פ"ה - "אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת כדי שיכוונו את לבם למקום, אפילו המלך שואל בשלומו לא ישיבנו ואפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק"... כאמור, רבנו זצ"ל ענה על רוב ככל השאלות ונבחר לחתן התלמוד.

כעבור שנים מספר - בירחון או"ת שבט התשל"ו - אנחנו מוצאים שוב את רבנו שכובד בהילולא השנתית (בשנת התשל"ו) למסור שיעור בעומק העיון. בירחון או"ת שם צויין שדיבר בשיטות הפוסקים ביו"ד הלכות תערובת בדין קפילא ומסל"ת ע"פ הספר בית אברהם. מאידך סיפר לי הרה"ג רבי חנן קבלן נר"ו שדיבר על דיני נדרים מהספר "ידות נדרים". ומהתלמידים יצ"ו שמעתי שסיפר להם רבנו שדיבר על סוגיית תגרי לוד במציעא נ. (וכן אמר מוה"ר הגאון רבי צמח מאזוז נר"ו בהלוייה). ואיך שיהיה, מכל זה ניכר שכבר בבחרותו ידעו כולם שלגדולות נוצר. (והיה אז רבנו בגיל 16, מקביל לש"ג יש"ק בימינו).

עם יבלח"ט הגאון רבי צמח מאזוז

משמרות כהונה. והנה יום אחד הגיע לרבנו עם מש"ך מוקשה במסכת סנהדרין שאינו בחומר הלימודי של הישיבה. רבנו העיף מבט במש"ך כמה רגעים, ומיד אמר לו: מסתמא הגמ' אמרה כך וכך, ומסתמא תוס' כתבו כך וכך... ועל זה המש"ך שואל כך וכך וכך... וכאשר אמר כן היה!

כן סיפר לי הרה"ג רבי אלרועי הכהן יצ"ו שבהיותו בישיבה חילקו את השיעור לשתי קבוצות, והקבוצה המובחרת למדה עם מוה"ר זצ"ל פרק איזהו נשך בעומק העיון. והנה נתקלו במהרש"א תמוה וקשה עד מאד ונלאו מלהבינו. אמר להם מוה"ר זצ"ל: מהרש"א זה אפשר להבינו ע"פ מ"ש במסכת יבמות. וסוגיא זו אינה קשורה כלל לסוגיא באיזהו נשך. וכיצד הגיע אליה רבנו, אם לא שכל דבר שלמד, למד אותו לשרשו ולעמקו עד הסוף עם כל המפרשים.

בעריכת כתובה

רבי נסים מלמד בישיבה (לימינו יושב יבלח"ט המשגיח רבי יורם חדאד שליט"א נראה עומד רבי משה חורב)

ותומכיהו מאושר

כן זכורני שבשנה שלמדנו אצלו (ולמדנו אז פרקים כל הבשר ואלו טרפות בעומק העיון), יום אחד לא היה יכול להגיע, והגיע ממלא מקום למלאת את מקומו.

ונתקשינו הרבה בדיבור רש"י אחד מכמה פנים. וכל בחור נתיגע הרבה כדי להבין את פשט הדברים. והנה אחר עמל וטורח עלה ביד אחד הבחורים להבינו על נכון, וכולם הסכימו שזה הפירוש הנכון, ושמח הבחור הנ"ל כי כעת יהיה לו חידוש אמתי ונכון להגישו לפני מוה"ר הרב נסים.

כי זאת עליכם לדעת, שהאתגר הגדול ביותר בלימוד אצל הרב נסים היה שיאשר חידוש כל שהוא. כי לפי גודל עיונו, רוב החידושים שכתבו התלמידים לא היו נחשבים בעיניו. וכמעט כל חידוש היה פשוט בשבילו. וכ"ש אם החידוש לא נכון ולא מדויק שלא היה נושא לו פנים. ואמנם בשנים האחרונות אמר לו מוה"ר הרב צמח גר"ו שיאשר אף חידושים פשוטים כי כך יגדל הנער [וכפי שכתב מוה"ר זצ"ל עצמו בהקדמת אחד הקונטרסים שהוציאו תלמידיו], אבל עדיין היה בדבר אתגר שיאשר מוה"ר חידוש כל שהוא. ופעם כתב בחור אחד חידוש, וכדי להקדים "תרופה למכה" סיים בסוף החידוש: "ופשוט". בהגיע החידוש לידי מוה"ר, הוסיף עליו מלה אחת: "מאד..." וכאשר רצו תלמידיו להוציא קונטרס חידושים, בקשו ממוה"ר זצ"ל שיכתוב להם מכתב ברכה, והפטיר באומרו: מה אני אכתוב, שזה גירסא דינקותא?... אמנם כל זה היה דרך צחות, ואח"כ

כתב מכתב עידוד לעודד הבחורים. רק שלעומק עיונו ורום תורתו היה קשה בעיניו לראות דברים שאין בהם צורך כ"כ.

ונחזור לעניין, אותו בחור שמח שכעת אחר שכולם נתקשו בהבנת דברי רש"י, ואחר עמל וטורח זכה לפרשם כהוגן, ודאי שיאשר לו מוה"ר את חידושו. ובהגיע היום המיועד לבדיקת החידושים, פנה אל מוה"ר זצ"ל עם החידוש הנ"ל. והנה אחר שעבר עליו מוה"ר אחת ושתים, הפטיר: פשוט, מה, הבנתם אחרת?!... [לצערי הבחור הנ"ל גנז את חידושו הלז אחר שמוה"ר אמר עליו שהוא פשוט, ולא חשב לשמור ממנו העתק, כי מה שפשוט למוה"ר, אינו פשוט כלל לשאר אינשי דעלמא].

מאידך, בזכות זה שהיה מאשר חידושים אחר עמל ויגיעה, חידוש שהיה מאושר על ידו, היה גורם שמחה גדולה לאותו בחור. וכפי שסיפר לי חכם אחד שלמד אצל מוה"ר זצ"ל, ויום אחד כיוון לתירוץ הרש"ש, ואמר לו מוה"ר: "חזק וברוך, זה תירוץ הרש"ש". וסיפר לי שמחמאה זו זכורה לו במשך עשרים שנה! כן שמעתי מידיד אחד שהיה בחור בישיבה שהוציא קונטרס חידושים, והביאו למוה"ר כמתנה. מוה"ר עבר עליו במהירות ומילא אותו בגליונות כמו: ליתא, נשתבש בהבנת דברי הגמ', פשוט, וכיוצא. ולא התכוון

שיהיו למראה עיני המחבר, רק לעצמו. אלא שהתגלגלו הדברים למחבר הקונטרס ונפגע מזה. קרא לו מוה"ר ופיסו שכך היא הדרך, וכך מתחילים וכו'. ומעתה ואילך החל לנהוג בו כבוד, והיה קורא לו [לבחור בישיבה קטנה!] בתואר "רבי". ובלבד שלא ייפגע!

צולל במים אדירים

בשעת השיעור היה שקוע בסוגיא ובחומר הנלמד בכל כוחו. ופעם סיפר לנו שביקשו ממנו בהנהלת הישיבה לשים לב לבחורים שיוצאים ונכנסים, שלא יעדרו לזמן רב מדאי. ואמר לנו: "איך רוצים שאני אשים לב לזה? והרי אני שקוע"... והיה הדבר לפלא, כי לא היה מראה בעצמו שקיעות גדולה. כמו כן, בלמדו היה רואה בעל שמועה לנגד עיניו והיה מתבטא תמיד בלשון: לפי אדוננו רב יוסף (לדוגמא), במחילה אדוננו רש"י, או: אבל דברי אדוננו מהרש"א קשים... וכיוצא בלשונות אלו. על גודל עיונו תעיד העובדה שסיפר לי מוה"ר זצ"ל בחג הפסח האחרון

(התשפ"ג¹) שמורנו הרב הגאון רבי משה הלוי זצ"ל היה מתייעץ עמו בשנותיו הראשונות ללימוד התלמידים על קושיות רש"י מה הוקשה לו וממה נשמר וכיוצא. [כידוע שמוה"ר הגרמ"ל זצ"ל למד בתחילה בישיבת הישוב החדש]. כן גם הגאון הצנוע רבי ינון חורי זצ"ל בא אליו בענותנותו כי רבה פעם אחת בסוף השיעור, והתייעץ עמו מה הוקשה לרש"י במסכת גיטין².

והיתה תקופה בישיבה שהיה משמש כ"משיב" בישיבה. וסיפרו הבוגרים מאותן שנים שכאשר באמצע הסדר היה נכנס לבית המדרש, מיד היו רצים אליו הבחורים מכל עבר, וכל אחד וקושייתו - ממסכתות שונות - בידו, ובקלות העיון ובמהירות רבה היה משיב לכל אחד על מה שהוקשה לו. כך שבדקות מספר נחו כולם מקושיותיהם. והיה זה דבר מיוחד במינו אצלו, שהיה יכול לרדת לעומק כל סוגיא ברגעים ספורים ולהסביר אותה במתק שפתיים לשואל. וכן סיפר בלוייה הרה"ג דניאל בן אבו שליט"א, המשמש

1. כשהתארח בבית אבי מורי ההו"ש והכולל ר' נסים חדאד יצ"ו שלמד אצל מוה"ר זצ"ל לפני שנים רבות. ובשנותיו האחרונות עמד עמו בקשר יום יומי, ובפרט מעת התגברות מחלתו, והיה הולך עמו למקומות שונים הנצרכים לרפואתו, והיה עמו כמעט עד כניסת השבת האחרונה לחייו. יה"ר שזכות מוה"ר זצ"ל תגן בעדו ועל כל הנלוים עמו אלף המגן לאורך ימים ושנות חיים וכו"ס אכ"ר.

2. ובדרך אגב סיפר לי על גודל צדקתו, שפעם אחת בא אליו הגר"י וסיפר לו שבטעות ניגב ידיו במגבת הישיבה, וכמה עליו לשלם על כך לישיבה, ואמר לו שאינו צריך לשלם כלום כי נעשה כן אדעתא דהכי. [ומסתמא לא נחה דעתו בזה]. עוד סיפר לי שפעם הסיע את הגר"י עד לביתו, וכשבא לירד מהרכב שאל אותו כמה צריך לשלם. ואמר לו שאין צריך לשלם מאומה, כי זה 'טרמפ' בחנם על הדרך. זיע"א.

כראש כולל באזור יבנה, שמידי פעם היה מגיע מוה"ר אליהם לכולל, והיו מכבדים אותו שימסור שיעור וכיוצא, והיה מסרב בענוותנות, רק היה אומר שיצטרף ללימוד. ובכל מה שהיו לומדים, היה נכנס לסוגיא לעומקה כאילו היה עוסק בה עידן ועידנין. וכן סיפר לי מוה"ר המשגיח הרה"ג רבי מיכאל

מורנו ראש הכולל מנחם את רבי נסים על פטירת אשת

סגרון יצ"ו שהיה מביא לו גמרות שונות ממרחבי הש"ס, ומיד היה צולל לתוכם ומבאר כל חמירא. [וראה זה פלא, כי ספרו של מרן שליט"א על דרך הלימוד נקרא בשם **דרכי העיון** כנודע, והוא בגימטריא כשמו הטוב של מוה"ר רבי **נסים ארביב** זצ"ל].

וכפי ששמעתי ממנו היה מלמד לתלמידים עוד מלפני חתונתו, כי היה מיוחד בהסברה, וידע להלך כנגד רוחו של כל אחד מהתלמידים. וכמה שנים היה מלמד בכיתה מקבילה לכיתת מורנו הגאון רבי צמח מאזוז גר"ו, והיה לו לעזה. וסיפר לי שפעם היה בחור שובב אחד שהיה מפריע הרבה, והוחלט לסלקו מהשיבה. ומוה"ר זצ"ל השתדל בעדו ולא עלתה לו, כי כנראה אותו בחור הגדיש את הסאה. ויום אחד פגש אותו בחור את מוה"ר באשדוד ואמר לו שהוא ירד בעוה"ר מן הדרך, אבל לעולם הוא יזכור איך היה בעדו.

קבלות לרפואתו

אמר לו מוה"ר: אם אתה מכבד אותי, תוריד את העגילים, זה לא מכבד אותך, ותקבע עתים לתורה וכו'. והלה קיבל על עצמו לעשות כן.

ואכן ראו זה בהלוייתו, שבאו מקרוב ומרחוק לתלמידים רבים לחלוק לו כבוד אחרון, ואף שהזמן הוא עת מלחמה בעוה"ה, ורבים מעדיפים לא לצאת מהבית בימים אלו, עם זה באו מקצוות הארץ. וכ"ז לגודל ההערכה וההערצה שהייתה לתלמידים למוה"ר זצ"ל.

פזר נתן

ונקודה נוספת שנתגלתה רק אחר פטירתו היא גודל צדקותיו. בדרך להלוייה נסעתי עם הרב המשגיח [של יש"ק] הרה"ג ר' יורם חדאד נר"ו וסיפר לנו בדרך איך היה מביא לו מוה"ר כספים אחת לתקופה ואומר לו: תביא את הכסף הזה לבחור פלוני, גראה לי שחסר לו כסף, והוא זקוק לו. אחר כמה ימים פגשתי את מנהל המשק ר' יוסף זנזורי יצ"ו ואמר לי שהיה בא אליו מוה"ר כפעם בפעם ומביא לו כסף לחלק לאנשים מסוימים. וביום שבת קודש האחרון פגשתי ידיד שאמו עובדת כמזכירה בישיבתנו הקדושה, ואמר לי ששמע מאמו שאחת לכמה זמן [בפרט לפני החגים] היה מגיע מוה"ר למזכירות הישיבה עם מעטפות מלאות באלפי

שקלים, ואומר תביאו כסף לאברך כזה וכזה. ואינו מכירם כלל, רק אומר: הבן של פלוני ונראה בצורה כזאת, כי היה נראה לו על פי דרכו וסימניו שזקוק הוא לכסף. והדבר מפליא כיצד היה מחלק כסף רב כ"כ והכל בהצנע לכת.

זכורני לפני כמה שנים שנולד בני שיחיה, ובאותה תקופה הייתי משמש כממלא מקום לרבני הישיבה בעת הצורך, ולכן תליתי הודעה על הברית בחדר רמי"ם מפני הנימוס, ולא היה בדעתי להטריחם לזה. אולם מוה"ר זצ"ל אף שלא בא לברית לפי רוב עיסוקיו, אחר שבוע שבועיים פגשני והביא לי סכום מה כמתנה לברית על אף מחאותי, כי היה רגיל בנתנה. וכיוצא סיפר הרה"ג רבי יצחק נג'אר יצ"ו שאף הוא משמש כממלא מקום בישיבה, וכאשר היה מחליף את מוה"ר זצ"ל, היה משלם לו מוה"ר כסף על כן, ואף שהיה אומר לו שאין צורך כי הוא מקבל על זה מהישיבה לא אבה שמוע. כי כל הזמן היה נותן ונותן.

עוד זכורני שבימי בחרותנו רצינו להוציא קונטרס הכולל חידושים שנתחדשו במשך השנה [מגירסא דינקותא כנ"ל...], ודבר כזה מצריך כסף רב, ואינו מצוי אצל בחורי ישיבות צעירים כידוע, והיו אוספים האחראים כסף מכאן ומשם. ויום אחד התלונן האחראי שאין מספיק כסף, ושלא עוזרים

לא מחזיק טיבותא לנפשיה

ומעל הכל היה ענוותן ושפל ברך. מעולם לא רדף אחר הכבוד והפרסומת. במושב שלו כידוע עושים הרבה שיעורי תורה והרצאות וכיוצא, ומעולם לא יכתבו בהודעה: "קהילת בן זכאי בראשות הרב הגאון פלוני"... וכמעט שגם לא תמצא את שמו על המודעות כמוסר שיעורים וכיוצא. ופעם אחד מרבני הישיבה שאל לבני המושב מפני מה זה, ואם הם מסוכסכים אתו ח"ו. ואמרו לו חלילה, אדרבא, הוא מצוה אותנו שלא להזכיר שמו כלל ועיקר!

בשיעוריו בישיבה לא זכור לי שהיה מספר על מושב בן זכאי שכיח בו ברבנות. ולא היה מספר על שאלות והתייעצויות, כמו: היום נשאלתי ואתמול באו וכיוצא. רק זכורני פעם אחת בלומדנו לפניו במסכת חולין (דף מ"ד ע"ב) על יחזקאל הנביא שלא אכל בשר "כוס כוס" מעולם, דהיינו בשר שבעליו אומר לשוחט שישחטהו מהר לפני שימות. אז סיפר לנו בדרך אגב שפעמים רבות באים אליו עם תרנגולים העומדים למות ומבקשים ממנו שישחט להם. ולעתים באים אליו אף באמצע הלילה. וסיפר זה במסל"ת ואפילו שמץ תלונה לא נשמעה בקולו. כן סיפר באותה הזדמנות שמתקשרים

לו וכו'. והיה שם רבי נסים ושמע את זה. למחרת בא אליו עם מעטפה ואמר לו: זה מאיזה גמ"ח שיש במושב. איני זוכר את הסכום המדויק שהיה שם, אבל כמדומה קרוב לודאי שהיו שם יותר מאלף ש"ח.

ומאיך, לא היה רודף אחר הממון כלל ועיקר. פעם אחת הפנה יהודי אחד מהמושב שלו שהיה צריך לקנות תשמישי קדושה למר אבי יצ"ו שמתעסק בזה, ונקב לו מר אבי בסכום הדרוש. אמר לו: זה סכום יקר, הרב שלנו הרב נסים מוכר לנו את זה הרבה יותר זול. מר אבי התפלא, כי זה כמעט מחיר עלות, ובהזדמנות הקרובה שאל את רבנו כיצד עושה מחירים נמוכים כאלה? אמר לו רבנו: אני יש לי כסף כפי הצורך, ובשביל מה אקח דמי תיווך?! וזה דבר נדיר ביותר כידוע, כי הרבה אנשים בעלי תפקידים ומשרות לוקחים דמי תיווך על דברים כיו"ב, ומוה"ר זצ"ל לא רדף אחר הממון ולא היה בראש מעייניו כלל ועיקר.

בהזדמנות אחרת סיפר למר אבי שבבחרותו קרובת משפחה אמרה לו שילמד מקצוע כדי שיוכל להתפרנס בבוא העת. והוא חשקה נפשו בתורה. וכיום - סיים רבנו - יש לי כסף הרבה יותר ממנה...

אליו הרבה בהלכות אבילות, מכל יבנה והסביבה, כי הוא מיקל בהלכות אבילות. אבל לשבת ולהתפאר בסיפורים כאלה ואחרים לא תמצא אצלו.

ובנותן טעם להזכיר כאן מה שסיפר בהלוויתו נציג המושב ר' נועם גואטה יצ"ו, והוא סיפור פלא פלאים, שבערב כיפור בשנות בחרותו החליט לקשור ציצית לכבוד היום הקדוש. וישב וקשר אותה במשך כל היום. וזמן מה לפני התקדש היום רצה להראות אותה לרב שיאמר לו אם היא כשרה אם לאו. ילדות היתה בו והגיע לבית הרב חצי שעה לפני כניסת הצום. בבואו לבית הרב, שאל את הרבנית: היכן הרב? וענתה לו שמתרחץ לכבוד החג. באותו רגע הוא כבר הבין שהוא בא בזמן לא ראוי, ופנה ללכת מהבית. אלא שהוא לא הספיק לצאת הרבה, עד ששמע קול קורא לו מתוך הבית. והנה רואה הוא את רבי נסים עטוף במגבת יוצא מחדר הרחצה כהלל הזקן בשעתו [בשבת דף ל"א ע"א], ואומר לו: מה בפוך? אמר לו הבחור: הכנתי טלית ורצייתי שהרב יבדוק אותה. קירב הרב את הציציות לעיניו [כי היה בלא משקפיים], בחן אותם כמה רגעים ואמר לו: כשר למהדרין. שנה טובה!... [ועיין ביצה דף ז"ך ע"ב: ההוא גברא דאייתי בוכרא לגבי רבא אפניא דמעלי יומא טבא, הוה יתיב רבא וקא חייף רישיה, דלי עיניה

וחזייה למומיה וכו'].

ושמעתי מאחד מבוגרי הישיבה שהיה מנהג מוה"ר זצ"ל בכל יום לקחת את שאריות הלחם שנשארו בישיבה והיה מביא אותם לאנשי המושב שמגדלים תרנגולים ופרות וכיוצא, ולא חש לכבודו כלל ועיקר. [ויתכן גם שהיה לו בזה טעם נוסף, והוא כבוד הלחם. וכן ראיתי שכתבו עליו שבהיותו בישיבה בצעירותו היה אחראי על חלוקת הלחם והיה מקפיד מאד שלא יתפזרו פירורים וכיוצא].

ובימי השבעה סיפרו שהציעו לו את רבנות העיר אשדוד ורבנות העיר יבנה, ולא רצה. ואחרי ששכנעוהו ונטה להסכים, שוב ראה שכבר יש מתמודדים ומשך את מועמדותו, באומרו: אם כבר יש מי שרוצה להיות, למה לי להיכנס לשם? אחר שכל מטרתו הייתה להגדיל תורה, ומה לי הכא מה לי התם?!

ואנשי מושבו "בן זכאי" החזירו לו אהבה על אהבתו, ואהבוהו אהבה בלא מצרים. בשעה שנפטרה רעייתו אמר למקורבו שלא הוצרך להוציא פרוטה על פטירתה ועל ימי השבעה כי הכל עשו בני המושב. ואפילו על המצבה הם שילמו. ובימי השבעה, הלכו ידידים לנחם את בני מוה"ר זצ"ל, ובחזרתם ראתה אותם אשה חילוניה ואמרה להם: מה מעשיכם כאן? אמרו לה: לנחם על

פטירת מוה"ר באנו. אמרה להם: זה היה מלאך הרב הזה!

וכמה סמלי הדבר שביום ראשון כ"א במרחשון - יום הלווייתו - מובא בסוף המוסר של חק לישראל כדברים האלה: "רבי אלעזר בר צדוק אומה, עשה דברים לשם פעלם, ודבר בהם לשם שמים, ואל תעשם עטרה להתגדל בהם". וזה ממש המהות של מוה"ר זצ"ל. ובאותו יום בחלק הגמ' נאמר: "אלמלי הטיח **בן זכאי** את **ראשו** כל אותו היום לא היה נענה", והוא רמז לבני מושב בן זכאי, שבאותו יום הטיחו והורידו את ראשם מעליהם, הוא ניהו מוה"ר זצ"ל שנלב"ע בעוה"ר.

וכל ימיו של מוה"ר זצ"ל היו בלימוד התורה הקדושה. סיפר לי ידי"ן ר' הלל פלוטקין יצ"ו שאמר להם פעם: איני יודע מפני מה אתם מתאמצים כל כך בהכנת תיקון קוראים, והעיד על עצמו שכבר לפני בר מצוה ידע כל התורה כולה בטעמיה... [והוסיף לי עוד שכמדומה לו שבאותה הזדמנות סיפר להם שפעם שמע דרשן אחד שהקשה "קושיא עצומה", ובנה עליה קו תוהו ואבני בוהו... והיא: מדוע נאמר בתורה: "וישלח ה' בעם את הנחשים השרופים וינשכו את העם" וגו' - מאי השרופים ומאן שרף להו?... ושאלו את מוה"ר: תיקנת אותו? הערת לו? וענה להם: ח"ו! שלא ייפגע. רק

פעם אחת הערתי לאיזה דרשן באמצע הדרשה, והיה זה כאשר החל לבלבל את המח (כך לשונו כמדומה) בהלכות טהרה, וחששתי שיטעו אחריו ח"ו. אשריו ואשרי חלקו. עכ"ד].

וכפי שכתבתי למעלה כבר לפני נישואיו החל ללמד תלמידים. ומאידך באותה תקופה לימד מרן שליט"א את התלמידים הלכות איסור והיתר, והיה הדבר בעיון נמרץ עם מבחנים בכתב מידי שבוע, ובסופו של דבר קיבלו כל התלמידים תעודת הוראה ממרן הגר"ע יוסף זצ"ל אחר מבחן שערך בישיבה בזמנו. והיה מוה"ר זצ"ל לומד את כל החומר הנ"ל, תוך כדי שהוא מלמד תלמידים. וזה מראה על עוצם שקידתו.

ובביקורו בבית הורי בחג הפסח האחרון כנ"ל סיפר כמסל"ת שכעת שאינו יכול ללמד תלמידים, לומד לעצמו גמרות שונות. וכבר סיים מסכתות נדרים, ב"ק וב"מ, וכעת הוא לומד מסכת בבא בתרא. ושאלו אחי יצ"ו: הרב לומד את זה עם רש"י, תוס', מהרש"א וכו'? אמר לו מוה"ר: בלי מהרש"א. דוק מינה שעם תוס' היה לומד, וזה בימי חוליו! הנמצא כזה איש?!

ובעוה"ר בסוף ימיו נחלש הרבה, והוצרך לעבור כמה טיפולים, עד שבסוף ימיו [אחר פטירת רעייתו לפני

כשנתיים] נתגלתה אצלו המחלה בגרון, והחלים ממנה פעם ופעמיים, אלא שחתכו לו את מיתרי הקול ולא היה יכול לדבר רק בקושי גדול ע"י מכשיר מלאכותי. ולבסוף חזרה אליו המחלה בשלישית, וכבר לא עמד בה בעוה"ר ונלב"ע. [ודרך אגב ראיתי לציין כאן שבשעה שחזרה אליו המחלה בשלישית, לא האמינו לו הרופאים ואמרו לו שזה מדמיון והוא בריא אולם. ומאיך אמר מוה"ר למקורבו שהוא מרגיש כך, וחבל שאף אחד אינו מאמין לו. ובסוף נתברר כדבריו. וכמה גדולים דברי חכמים שאמרו (יומא דף פ"ג ע"א) אפילו מאה רופאים אומרים אינו צריך והוא צריך, לו שומעים, שנאמר (משלי י"ד י'): "לב יודע מרת נפשו".]

כשבועיים לפני פטירתו התקשר למר אבי יצ"ו וביקש ממנו שיתפלל עליו שימות. אמר לו מר אבי: חלילה לומר כן, ואדרבא, יקום מו"ר מחוליו, ויחיה עוד חיים ארוכים. אמר לו מוה"ר זצ"ל: בשביל מה? והרי ללמד תלמידים איני יכול, לקרוא בתורה ולהיות חזן איני יכול. ללמוד תורה גם כן איני יכול, [כי בימיו האחרונים היה רואה הכל כפול], **מוטב ללמוד תורה ישירות מפי הקב"ה**. ואכן אחר כשבועיים נחלש מאד ואיבד את הכרתו, והקיפו את מטתו בני ביתו

ומקורביו, ובליל שבת פרשת וירא לסד"ר "ואברהם - אב רם - שב למקומו" התעורר באורח פלא ועשה קידוש, ושרו לו שירי שבת והיה מעודד השירה בידיו. ואחר זמן מה נרדם ונתקדש בקדושה עליונה. זיע"א. יוה"ר שיעמוד בתפלה על כל עם ישראל, ועל מו"ר ועט"ר שליט"א לאורך ימים ושנות חיים. ויהי רצון שלא ישמע עוד שוד ושבר בגבולנו, ונזכה לגאולת עולמים במהרה בימינו. אמן כן יהי רצון.

הלכות ציצית

קשירת הציצית

קשירת כל הציצית, הטלית כשרה בדיעבד. ואם עדיין לא גמר עשיית הציצית ובנקל יכול להתירו ולחזור לתלותו מחדש, יתיר הציציות ויתלם מתחלה. ואם גמר ובא לשאול, מורין לו להכשיר.³

ד. מותר להתיר ציצית מבגד אע"פ שהכריכות כמנין שם הוי"ה, ואין לחוש משום דהוי כמוחק שם ה' ח"ו וכיו"ב.⁴

טלית קטן

ה. בתוניסיה ובמרוקו לא נהגו העם ללבוש טלית קטן, על פי דברי התוספות בשבת (ל"ב ע"ב) וערכין (ב' ע"ב) שמאחר ואין דרכנו בבגדים של ארבע כנפות, אפילו בעידן ריתחא לא מיענשי. אולם רוב תלמידי חכמים היו נזהרים בטלית קטן גם בחו"ל. ועכ"פ מצוה מן המובחר שאדם ילבש טלית עם ארבע כנפות כדי לקיים את המצוה.⁵

ו. נכון ללבוש טלית קטן וכן לחבוש כיפה אף כשישן בצהרים או בלילה, אבל אין זו

א. הקשר הראשון שמתחילים לקשור בציצית, צריך להיות רחוק מהנקב ארבעה וחצי ס"מ, שהם יותר משתי גודלים ותוך שלש אצבעות פשוטים כדברי האר"י ז"ל. ובין ארבעה לחמשה ס"מ שפיר דמי. וזה ע"פ דעת הרב שיעורי תורה שמדת הגודל ב' ס"מ, ולפ"ז ג' גודלים שש ס"מ, וג' אצבעות פשוטים זרת אמה קמיצה הם 4-5 ס"מ.¹

ב. כשמטיל ציצית, יאמר בתחלה "לשם מצות ציצית", ואין צריך לומר בכל פעם שקושר אלא די בפעם אחת.²

ג. מי שהטיל ציצית ובשעה שהכניס החוטים בנקב הכנף שכח לומר "לשם מצות ציצית", רק אמר זאת לפני שעשה הקשר הראשון, הטלית כשרה ויברך עליה לכתחלה, ואפילו לא נזכר לומר "לשם מצות ציצית" עד שעשה החוליא הראשונה, כל זמן שלא עשה הקשר שאחריה וסיים

1. מו"ר בהגהותיו בשו"ת אחימלך הכהן (חאו"ח ס"ס א). שו"ת מקור נאמן ח"ב (סי' ס"ד). וע"ע שם סימן ס"ה. וע"ע למו"ר בהערות על ס' דברי יוסף סמברי (עמ' לא) שנדפסו בשו"ת בית נאמן ח"א (חאו"ח ענינים שונים סי' ה), שיעור אמה בציציות ע"פ הבא"ח בערך ל"ב גודלים. ע"ש. וע"ע למו"ר באסף המזכיר (ערך קשר גודל) שכ' שיש להזהר לעשות הנקב רחוק לפחות ארבעה ס"מ מן הקרן, שהוא שתי אצבעות לדעת הרב שיעורי תורה ודעימיה. ומצוה מן המובחר להרחיק ארבעה וחצי ס"מ, כי לדעת האר"י שלש אצבעות הן זרת קמיצה אמה. (דאילו לדעת מרן ג' אצבעות משערין בגודל ויש בידו ריוח עד שש ס"מ). ע"ש.

2. שו"ת מקור נאמן ח"א (סי' ל"ג).

3. או"ת (סיון תש"נ סי' קיח תשובה א), וכן באלול תש"נ (עמ' תתעד).

4. הערות על ס' ברית כהונה (מע' צ' אות א'). ועי' בשו"ת מקור נאמן ח"א (סי' ל"א) שמרן שליט"א נוהג לקשור חוטי הציצית כמנין הוי"ה אחד. ע"ש.

5. שו"ת מקור נאמן ח"ב (סי' נ"ג). וע"ע מ"ש מרן שליט"א שם בסי' נ"ב, ובהסכמתו לס' פתיל תכלת להרה"ג ר"א עפגין נר"ו, ובבית נאמן (גליון 18 אות א-ה ובהערה).

ונקב בית הצוואר אינו מעלה ואינו מוריד. והיינו שמודדים אורך הטלית מתחילה ועד סוף בלי להתחשב בכך שיש נקב¹³.

כיסוי הציציות

יא. מנהג הספרדים בכל עדות המזרח מדורי דורות שהציציות של הטלית קטן יהיו מכוסות. וכך כתב הרדב"ז בתשובה (ח"ו סי' ב' אלפים ר"ס) מנהגי ללבוש טלית קטן תחת כל המלבושים. וכן הוא פשט דברי האר"י שהציציות בפנים. ויש מי שאמר שהספרדים נהגו לכסות את הציציות מיראת הנכרים. אך אין זה נכון. וזה ע"פ הסוד, וע"פ הפשט אדרבה מצוה לגלות¹⁴.

יב. אם מוציא הציציות להתחזק ביראת שמים שלא יבוש מפני המלעיגים, או אדם שרוצה לראות כל פעם את הציציות, כי יש בהם סגולה לזכרון, כמו שכתוב "וראיתם אותם - וזכרתם" (במדבר ט"ו ל"ט), אין בכך כלום¹⁵.

יג. לילדים בכיתות א' ב' אפשר להוציא הציציות לכתחילה¹⁶.

חובה כ"כ⁶. ולכן מי שקשה לו ללבוש טלית קטן בשינה, בחורף לא יוריד הטלית קטן, אך בקיץ אם חם לו יכול להוריד⁷.

ז. מי שבירך בביתו על טלית קטן "על מצות ציצית", יש אומרים שכשמתעטף בטלית גדול אינו יכול לברך להתעטף בציצית, שכבר נפטר בברכתו הראשונה. אולם להלכה כיון שלא כיוון בברכתו לפטור טלית גדול, צריך לברך על הטלית גדול כשמתעטף בה בבית הכנסת ברכת להתעטף בציצית⁸. ובזמננו אין מברכים על טלית קטן כאשר מחליפים אותו או כאשר יוצאים מהמקלחת, מפני שטליתות שלנו קטנות מאד, וספק אם יש בהם כשיעור⁹.

ח. מעולם לא הנחנו ציצית בסוודה, בין אם הוא סגור בין אם הוא פתוח. ומכל מקום אם הכנפות מרובעות צ"ע לדינא¹⁰. ובאפודה אין צורך בציצית¹¹.

ט. בימי הקיץ החמים, אין לחוש אם הטלית קטן מונח על בשרו ממש, ללא גופיה¹².

שיעור הטלית קטן

י. שיעור טלית קטן 72 ס"מ על 48 ס"מ,

6. שו"ת מקור נאמן ח"א (סי' ל"ו).

7. שו"ת מקור נאמן ח"ב (סי' נ"ד).

8. הערות איש מצליח הארוכות על המשנ"ב (סי' ח' סי"ג בביאור"ל ד"ה אם) בשם מרן שליט"א.

9. שו"ת מקור נאמן ח"א (סי' ל"ז). [ועי' בספר דרך חיים לר' מנחם די לונזאנו (דף צ"ח ע"ב) ובס' מעורר ישנים (דף י"ד ע"ב) ובס' ילקוט יוסף ח"א (עמוד כ"א). הגהת מרן שליט"א].

10. שו"ת מקור נאמן ח"ב (סי' נ"ז).

11. שם (סי' נ"ח).

12. אור"ת (כסלו תשמ"ט סוף עמ' רסד, רסה). וכ"כ מו"ר עוד בהסכמתו לס' פתיל תכלת עפג"ן, בקצרה. ועיין בשו"ת מקור נאמן ח"ב (סי' נ"ו).

13. שו"ת מקור נאמן ח"ב (סי' נ"ה).

14. הסכמה לס' פתיל תכלת (עפג"ן) באריכות. ונדפס בשו"ת בית נאמן ח"ב. מגדולי ישראל ח"א (עמ' תקיז) וח"ב (עמ' רכז). שו"ת מקור נאמן ח"א (סי' מא) וח"ב (סי' נ"ט). ועי' באור"ת (טבת תשד"מ עמ' קפ בסופו), ובבית נאמן (גליון 18 אות י - ז). [ועי' בשו"ת יציר"ר ח"א (סי' טו). ועי' במה שהאר"י בזה מו"ר ח"א מוה"ר הגאון הרב מצליח חי מאוזו שליט"א בתשובה בספרו תורת חיים ח"א סימן א'. ע"ש].

15. בית נאמן (גליון 18 אות יח). שו"ת מקור נאמן ח"א (סי' מ"א). וח"ב (סי' ס').

16. שו"ת מקור נאמן ח"ב (סי' ס"א).

זכריה מלאכי

סיפור חייו של מלאך ה',
הגאון המקובל, חסיד קדוש
כמוה"ר רבי זכריה יונה זצוק"ל
| הרב תומר בוכריץ |

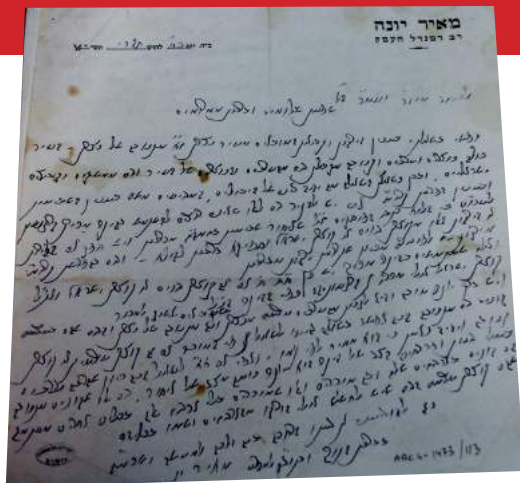
מתימן יבוא

משפחת יונה, ידועה היתה באי ג'רבא בדור האחרון לשם ולתהלה, ורבנו זכריה יונה זצ"ל הוא החוליה הראשונה בשושלת מופלאה זו.

בשנת התרנ"ו, בהיותו כבן כ"ז שנים¹, הגיע הנער זכריה מארץ ישראל אל אי הפלא, ובחר להשתקע בו.

הוריו למשפחת 'חמאמי' (שתרגומו 'יונה'²), עזבו את ארץ מכורתם - תימן, והתגוררו כמה שנים באלכסנדריה שבמצרים, שם נולד זכריה. בהיותו כבן ארבע שנים עלו ארצה ממצרים, וכעשרים שנה אחר כך ירד שוב בגפו אל הגולה, והפעם אל האי ג'רבא. ניתן לשער שהיה זה מדוחק השעה והפרנסה, או אולי נשלח

1. כן כתוב בהקדמת ספר בית מאיר (יונה). אך שמעתי משם הרה"ג ר' יגאל הכהן שליט"א ששמע ממרת אמו (שבני משפחתה ממשפחת רבנו), שהיה אז כבן ט"ז שנה. ע"כ. וכן נראה עיקר, והיה זה בשנת התרמ"ו ולא התרנ"ו, כי אז כבר נלב"ע הגר"מ עידאן זצ"ל (בשנת התרנ"ד), ולפי המסופר (בית מאיר דרוש א') הוא שבחר בו כחתן לבתו מכל בחורי העיר וכדלהלן.
2. עיין מגדולי ישראל חלק ד' (עמ' תקי"ט בהערה). והוא כי לפי הידוע אין משפחת "יונה" בתימן. (ועי' בגיטין ס"ב ע"ב רש"י ד"ה ושייפא).

כתב יד הגר"מ יונה זצ"ל

אל אם הכלה: "הכיני נא קומקום גדול של קפה, כי יש לי הרבה ילדים שעומדים להגיע..."

לבסוף שככו הרינונים ורבנו העמיד משפחה לתפארת, בנים תלמידי חכמים, הם וזרעם אחריהם.

סופר מהיר

"סופר מהיר בתורת ה'" כך היה כינויו של רבנו בפי חכמי ג'רבא. וזה בעקבות מלאכתו כסופר סת"ם, שהיה כותב באומנות מיוחדת ובזריזות מופלאה.

במשך ימי חייו כתב כמאה ספרי תורה⁴, באותיות מבהיקות ביופיים ובקדושה גדולה. מכל ערי תוניסיה התאמצו להשיג ספר תורה מכתיבת יד קדשו.

נכדו הגאון רבי מאיר יונה זצ"ל, סיפר עליו בהספדו: "ובכן מה מאד עלינו להגדיל הצער וההספד על סילוקו של צדיק, הוא אדוננו מר זקני ציץ תפארתנו, הרב הקדוש ר' זכריה יונה זצוק"ל, כי חסרנו במותו חסרון הכי עז וחזק למדי, חסרון כולל כל עיר ועיר. כי מלאכת הצדיק הזה מלאכת הקודש היתה, בכתיבת ספר תורה הקדוש, ובאמונה גדולה היה עושה מלאכתו. משתדל בכל עוז להדר את מלאכתו הקדושה ולהתנאות לפני האל יתברך במצוות, הן בגוף העור והקלף - שהיה בוחר היותר נקי שימצא, והן בדיו ובכתב שמאד היה טורח ליפות אותם בכל האפשרות, עד שיהיו האותיות מבהיקות ומבריקות, אוחזות את העינים. ורבים המה בכל עיר

לשם כשד"ר.

בפי יהודי ג'רבא מסופר³, שכשהגיע אליהם חשבוהו מבני כוש שעורם שחור כפחם, והתייחסו אליו בזהירות ובחשד, וכמעט שנמנעו לארחו בביתם. עד שהגיע לביתו של הגאון המקובל מוה"ר רבי משה עידאן זצ"ל שתהה על קנקנו, וברוח ביתו ידע שלא רק שאדם כשר הוא, אלא אף צדיק, חסיד ונאמן. ובחר בו כחתן לבתו מרת אורידה נ"ע, מכל בחורי החמד של ג'רבא.

כדרכו של עולם, כשנפוצה השמועה על קשרי שידוכין אלו, החלו קלי הדעת לרנו: "איך בחרתם בו כחתן, אולי יש לו אשה אחרת בארץ ישראל או בתימן". אך רבי משה לא שעה לקולם, וקירבו בחיבה ובאהבה גדולה.

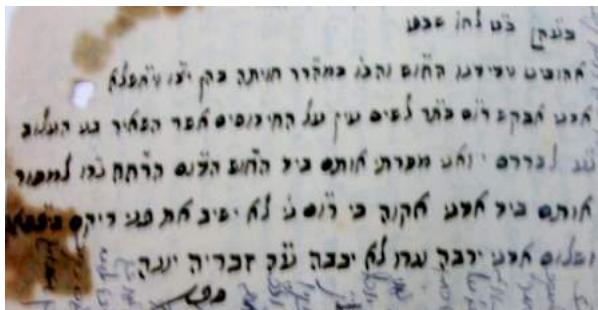
בהגיע יום הנישואין, הולכי רכיל העבירו קול במחנה שראו בשוק עגלה הנושאת את אשתו ובניו של החתן, ותכף יגיעו. כשנשמעו הדברים לאזניו, פנה בבדיחותא

3. מסעדי גבר - למען תספר (עמ' 84).

4. כן שמעתי מידידנו הרה"ר ר' רפאל מאזוז שליט"א משם הגאון רבי ינון חורי זצ"ל. ובהקדמת ספר בית מאיר כתבו צ"ח ספרי תורה.

שער ספר מפסא לשון

"אבקש לשים עין על החידושים אשר השאיר בני". מכתבו של רבנו אל מזהר"ך.

בתור שליח ציבור לימים נוראים... לקרב לו התועלת כי אהוב נאמן הוא לי".

בנוסף, שימש רבנו כמוהל מומחה לשם שמים. בסוף ימיו, כשנשאל מאת אחד מקרוביו על סיבת חולי רעידת אבריו וגופו, השיב: "עשיתי מצות המילה של פלוני על פי כוונת הרב ז"ל, וכמעט נתעלפתי לולא שעזר לי מלאך הברית [הוא אליהו הנביא]

ועיר אשר השיגו לקחת ספר תורה מטהרת ידו יד הקודש, ולעת עתה הם שמחים על שזכו לספר תורה היותר מובחר בכל המחוז. ולא אגזים חלילה אם אומר היותר מובחר שבכל העולם, כי כן הוא האמת - כאשר יתנו עדיהם כל רואיהם".

גם הרה"ג ר' צג"ר עשוש זצ"ל, בבואו לברר ספק הלכתי בענין ספר תורה שנמצא בו יריעה בת עמוד אחד, כותב על רבנו בהערצה: "מענין העמודים שבספר תורה - ספר קדוש כתיבת רבי זכריה יונה... והיה סופר סת"ם - סופר מהיר ובקי, דיש לסמוך שעשאה רק מסיבת הדוחק של בעל הספר שלא יגנז".⁵

ביום כ"ו באלול התשפ"ג הכניסה ישיבתנו הקדושה ספר תורה לישיבה, מתרומת הציבור בהילולא אשתקד לרגל ששים שנה ליסוד הישיבה. יחד אתו הוכנס גם ספר תורה שנכתב בקדושה ובטהרה על ידי רבי זכריה יונה זצ"ל.

כמלאך משרת

מלבד מלאכתו כסופר, היה רבנו כמלאך משרת קהל קדושים בבית הכנסת "פארינת" בג'רבא (בשכונת 'חומת סוק'), שם שימש כחזן ותוקע, דרשן וקורא בתורה ושאר מלאכות הקודש.

במכתבו של הרב ר' משה חדאד זצ"ל מהעיר נאבל אל הגאון רבי יצחק בוכבזה זצ"ל, כותב הוא: "שאלתו על דבר הרב רבי זכריה יונה שהבאתי אותו מג'רבא לפה עירנו [נאבל], אני השתדלתי בזה להביאו

5. עט סופר (סימון נ"ה).

6. שו"ת קמח סולת (סימון כ"ב).

הליכות תימן

האם יהודי ג'רבא ג'רבא תימניים?!

קהלת יהודי ג'רבא (בפרט הרובע הקטן) עתיקת יומין, והתיישבות היהודים בה מגיעה עד לימי בית ראשון כנודע (עיין בהקדמת מוהרמ"ך זצ"ל לברית כהונה). ובדומה לזה מפורסם על יהודי גלות תימן, ואכן לשניהם מנהגים יהודיים עתיקי יומין, שאינם בנמצא אצל שאר עדות. מרן ראש הישיבה שליט"א בספרו מגדולי ישראל חלק ד' (עמ' ע"ר אות ס"ב), חישב ומנה יותר מעשרה מנהגים ששקולים הן בהם, כמו אמירת נוסח קידוש הארוך בלילי פסחים, וסדר ההושענות תתפרקון ותשתזבון וכו' (ברובע הקטן), ומנהג שבעה ושבעה לטבילה, וכן סדרי הלימוד ופתרון החומש בערבית, וחליצת געליים בכניסה לביהכ"נ [ע"ל להגר"י קאפח בספר הליכות תימן עמ' 98, ובהערה שם מקורו מגמ' מו"ק דף י"ז ע"א וירושלמי ב"מ פ"ב ה"ח. ע"ש], וזה כנהוג בביהכ"נ הקדוש אלגריבה. וכן מה שאומרים "עליו השלום" גם על החיים, ונוסח ברכה "הכלה תשמח בחתן והחתן ישמח בכלה". גם שהבתולות מכסות ראשן, וכן מה שנזהרים שלא לפסוע על גבי תינוק (שמדמים פן ישאר נמוך קומה...). גם מאכל "עצידה" נמצא אצל יהודי תימן, ואף הם קוראים למזמור קי"ט - "מתמנה". ועוד כמה עניינים. עיין שם באורך דבר דבור על אופניו. ובספר הליכות תימן להגר"י קאפח זצ"ל מצאתי עוד כמה פרטים כיוצא בהן, כמו שהזכיר שם (עמ' 35 ועמ' 60) שמביאים לביהכ"נ ביוה"כ ריחאן להריח וחבוש (ספארג'ל) לפתוח עמו את הצום. ובדומה לזה נהוג אצלנו (אם כי יותר בצפון תוניסיה). וכן הזכיר שם (עמ' 58) שחולצים געליים בכניסתם לסוכה, ומצוי מנהג זה אצל כמה משפחות בג'רבא. גם מנהג זריקת

לגמור את המצוה. ואחר כך אחזתני רעדה גדולה, ואתחנן לו לרפאות אותי ולא רצה".⁷ ומכאן ניכר גודל קדושתו.

רבנו אף היה שוחט ובודק מומחה, ותלמידים צעירים עברו התמחות מעשית במלאכת השחיטה בהדרכתו. במכתב שנמצא בתכריכי כתבי הגאון רבי חויתה סופר זצ"ל, נתבקש רבנו מגאוני ג'רבא לבחון את רבי חויתה בהשחזת סכינים, ובשולי הגליון השיבים: "כבוד מעלת הרבנים היושבים על כסא ההוראה היע"א. ואחרי הקידה אפים, מודע לבינה כי החו"ש ר' חויתה סופר יצ"ו השחיז לפני שלושה סכינים..." (ומצורף בזה צילום באדיבות ידידי הרב דוד אורי הכהן נר"ו).

גם בדיון אודות מסורת כשרות עופות דג'אז אלהנד' (תרנגול הודו), השתרבב שמו של רבנו כסיוע להתירם באכילה. לאחרונה נמצא מכתב של הגאון רבי מקיקץ שלי זצ"ל (משנת התרפ"ח) למרן הגאון רבינו כלפון משה הכהן זצ"ל, שם כותב: "שמעתי כי בחומת שוק שוחט מהם רבי זכריה, וגם פה שחטו מהם מכבר זה כמה שנים בנישואי בן אחי".⁸

סיפר הגאון רבי נסים הכהן זצ"ל (נכד מוהרמ"ך זצ"ל), שבבחרותו ניגש לרבנו לבקש למלאות ידיו במלאכת השחיטה. אך כיון שהיה זה באחרית ימיו כשכבר חלה וידיה רותתות, השיב לו בצער: "מאד הייתי רוצה ללמד חכם כמוך, אבל לרוב חוליי איני יכול עד שאתרפא".⁹

7. בית מאיר (דרוש א').

8. ספר מעשה בית דין החדש (חיו"ד סימן מ"ה).

9. מפי ידידי הרה"ג ר' אדיר הכהן שליט"א. (וכן מספר החכם

ובשבעה באדר נפטר

בסוף ימיו, התגורר רבנו בעיר גאבס, סמוך לביתו של האדמו"ר הגאון רבי חיים חורי זצ"ל. באחד המכתבים ששלח מרן הגאון רבינו **כלפון משה הכהן זצ"ל** (זמנו ט' טבת התש"א) לרבי חיים חורי, דרש ממנו: "נא לשאול את פי רבי **זכריה יונה** הי"ו ובנו ר' **מוסה** הי"ו, איך היו מתנהגים בעת שהיו פה אי ג'רבא מוהלים עם רבי **דידו עידאן** הי"ו, האם מחולקים על הסדר זה מילה וזה מילה וזה מילה, או היו על דרך 'מאן דאליים גבר', וכל אחד יכול לפתות או לתת מוהר ומתן לאבי הבן להטותו לצדו. וכן ישאלם אם היו על הסדר ואבי הבן אינו רוצה באותו המוהל אשר לפי הסדר לו משפט הבכורה, האם שאר המוהלים מקבלים מאבי הבן למול לו את בנו או לא עד שיוכרח להכנע אל הסדר"¹⁰.

ביום שבעה באדר התש"ב נפטר רבנו לבית עולמו, והוא כבן חמש ושבעים שנה בצאתו מחרונו של עולם. בהספד נכדו הגאון רבי מאיר, תיאר מאחרית ימיו:

"וראה זה פלא כי בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו, כי לפי רוב החשק וההשתוקקות שהיה לו לסבי זצ"ל לעבוד את ה' ולהתפלל בעשרה ראשונים וכיוצא כאשר זכרנו, לעומת זה גדל מאד כאבו עת אשר קפצו עליו יסורין קשים ולא היה

מי ורדים בסדר לימוד יום שבעות, וכן כמה מנהגים בסדר שבת חתן "ואברהם זקן". וכל היד המרבה לבדוק תמצא כהנה וכהנה. (וע"ע בספר למען ידעו דורותיכם חלק ב' בנספחים סימן י' עמ' רע"ג אודות אתרוגי ג'רבא).

אמנם כל זה רק מעיד כי אב אחד לכולנו, וממקור אחד יצאנו לגולה ושמרנו מסורתנו באדיקות. שלא כמו שראיתי בספר ברכת רפאל על ש"ע הלכות טהרה חלק א' (מאמר תושבע"פ עמ' 71) שכתב וז"ל: בהגיית בני ג'רבא נשארו שרידים לניקוד הבבלי שהם הוגים את הפתח והסגול בהגייה שוה ועוד כיו"ב, ולדעתי רוב בני ג'רבא מקורם ביהודים תימנים שהיגרו לג'רבא בתקופת רב שרירא גאון, וכמה סימנים מעידים על זה. עכ"ל. ולי נראה דגוזמא קתני והלך בדרך רחוקה, ואחד היה בג'רבא שבא מתימן ופרסמו הכתוב, הוא כמוהו"ר ר' **זכריה יונה זצ"ל**, ואף הוא לא הגיע ישירות מתימן. אבל לומר שרובם מתימן הוא דחיק ואתי מרחיק.

גם בדברי החוקר פרופסור סלושץ שביקר בג'רבא ונפגש עם חכמיה ותלמידיה וערך מחקרים אודותיה כמבואר בספרו "אי הפלא", הזכיר ענין זה אגב העלאת זכרונו של רבנו (עמ' 201). ואביא דבריו כלשונו: "רבי זכריה סופר סת"ם, תימני מירושלים, מופלג בתורה ובעל הדרת פנים, הסופר והשוחט ובודק בעיר הנמל [חומת סוק]. האיש שמח בגורלו ושיבתו בין יהדי האי היתה לו לרצון. ובאמת אינם רחוקים בארחות חייהם ומושגיהם מיהודי תימן. נוכחתי שבדורות הקדמונים התנהלו קשרים בדרך המדברות חשירה בין יהודי תימן ודרומה של תונס. הדבר ניכר מכמה מנהגים משותפים, וגם מהפיוטים של משוררי תימן שמצאתי בכתבי היד של

הישיש ר' מענתוק הכהן נר"ו ממושב ברכיה, שהכיר את רבנו, כי בוקנותו היה מתגורר באחד החדרים בבית סבו (הרב יעקב הכהן זצ"ל) וסעדו אותו מחמת חוליו. מפי ידידי כה"ר ר' דוד אורי הכהן שליט"א).

10. מתוך כת"י פנקסי בית דין של ג'רבא, באדיבות ידידי כה"ר ר' דוד אורי הכהן שליט"א. ועיין מזה בספר ברית כהונה (ז"ד מע' מ' אות ל').

הגאון רבי חויתה סופר זצ"ל בלימוד תלמידים

יכול ללכת לבית הכנסת מדי היותו בעיר ואם בישראל ג'רבא יע"א. והנה בחסד ה' נתגלגל הדבר ודרגנו פה גאבס, ובית דירתו היה בשכונת מורנו הרב רבי חיים חורי נר"ו שיש לו בית הכנסת קטן בביתו, ואז שמח זקני ז"ל ליום אשר קיוה, והיה מכתת רגליו עם משענת וסמיכת אחד מאחי שיחיו, ובא להתפלל שם שחרית מנחה ערבית. ורוב היום היה שם יושב ולומד ברעש וברעד [אבריו], עד אשר כבד מאד החולי ורבו וחזקו יסוריו וגדלה חולשתו, ולא היה יכול לבוא שמה והיה מתפלל ולומד בתוך ביתו. ואחרי זה גם זה לא עמד לו, כי גדלה חולשתו למאד עד אשר לא היה ביכולתו גם לדבר, ולא היה מוציא מפיו רק איזה דברים הנחוצים במלים מקוטעות. ואז פקד על אחד מאחי להתפלל לפניו בקול רם והוא שומע.

"פטירתו היתה כמעט בנשיקה, כי לא נראו בו סימני מיתה ושום צער נוסף, רק שוכב על מטתו כשאר הימים, כמו שהעידו המזומנים בעת יציאת הנשמה. אשרי חלקו ומה רב טוב צפון לו לעולם שכלו טוב, שם

לוב וג'רבא".

דוגמא לקשר זה, מצאתי במבוא לספר מעשה צדיקים להרב רבי אברהם כלפון זצ"ל מלוב, שם (עמ' ו') כותב המו"ל שמצא כתב יד תימני בערבית, שמצטט מעשיות מכתב יד של ספר מעשה צדיקים, ומזכיר את שם מחברו רבי אברהם כלפון. ע"ש. בנוסף גם מצאנו שתי משפחות בג'רבא שלא ידועות לנו בשאר העדות רק בתימן, והן משפחת 'מאדאר' ו'קרעל'. ובספר מגדולי ישראל (ח"א עמ' רנ"ט בהערה) כתב משמו של הגאון רבי חיים חורי זצ"ל שאבי משפחת 'חורי' הגיע מתימן לפני כמה דורות ושמו אדם חורי. והעיר על כך: ותמוה בעיני שם 'אדם' בתימן, וגם לא שמענו על משפחת חורי בתימן. ע"כ. (וכיוצא בזה שמעתי מהרה"ג רבי שלמה מועלם שליט"א משם הגאון רבי יגון חורי זצ"ל, על משפחת 'דמרל' המצויה בערי גאבס, שמקורם מתימן ממשפחת 'דמארל'. ע"כ. ואם קבלה נקבל).

ואודות ביטוי סגול ופתח בהגייה שוה שהזכיר בספר תפארת רפאל הנ"ל, אין זה מדויק, רק שידוע אצלנו שפעמים שחוטפים הסגול ונשמע נוטה לפתח, ואצל המוני העם נעשה כפתח גמור כמו שתשמעם באמירת 'ה' מלך" וכדומה. והזכיר מזה הגאון רבי שושן הכהן זצ"ל בספרו ממלכת כהנים (עמ' י' בנד"מ) וז"ל: "המבטא בג'רבא משונה מהמבטא של עיר תונס וגלילותיה. למשל, קריאת הפתח שבראש התיבה ולפעמים גם באמצע קוראים אותה קצת חטופה, ובתונס קוראים אותה רחבה. קריאת החיריק קטן על הרוב כמו פתח קצת חטופה. הסגול גם כן שבאמצע התיבה על הרוב קצת חטופה - בין קריאת השבא לקריאת הפתח, ולא כמו שקוראין אותה בערי א"י ובערי מארוק". ע"כ. וזה בשונה מהתימנים שקוראים כל סגול כפתח. וטעמנו פשוט, כי היא תנועה קטנה וחוטפים אותה.

חידושי תורתו של בנו
ומסרם לידיו האמונות
של מרן הגאון רבינו
רחמים חי חויתה הכהן
זצ"ל, לבררם ולעורכם
לדפוס.

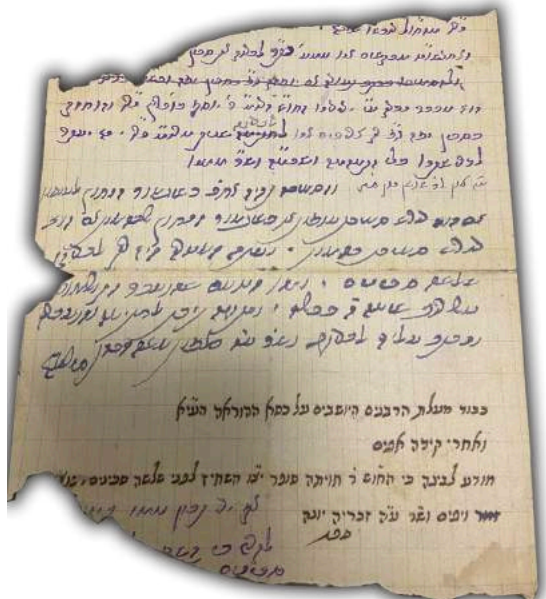
בהקדמתו לספר
כותב רבנו בכאב:

"מה אענה ומה אומר,
ולבי חמרמה, כי לעת

ספר תורה מכתב יד רבנו הנמצא בישיבתנו תכב"ץ.

זקנתי שתיתי את קובעת כוס התרעלה,
בהלקח מעל פני מחמד עיני, הבן יקיר
לי, החכם השלם, השקדן והחשקן בתורה,
העלוב כמה"ר ר' **רפאל יונה** זצ"ל, ביום
שבת קודש כ' טבת התרפ"ז, באביב ימי
חלדו כבן כ"ז שנים, בלי השאיר לו זרע.
אהה! לבי ייקד כיקוד אש, וכל יצורי גוי
יתפלצון, בזכרי את המצוקות ופגעי הזמן
אשר כתרוהו הרדיפוהו מנוחה הדריכוהו,
עד כי תקפתהו מחלה עזה, ואז נקרא אל
השמים מעל, ורוחו שבה אל האלקים אשר
נתנה. נפשי עלי תהמה בזכרי את חשקו
ושקידתו בתורת ה' בימי ילדותו, וגם אחרי
כן בשלחו במסחר ידו, היה מכתת רגליו
ללכת אל הישיבה הרחוקה ממקום דירתו
כשני מילין יום א' בשבוע ללמוד שם,
מלבד קביעות הארבע אמות של הלכה'
בלילה. ועיני תדמע מאין הפוגות בראותי
את כתבי ידי קדשו אשר נטש אחריו, מה
ששרטט וכתב מדי למדו, והנם פזורים
אחת הנה ואחת הנה. אהה בני! אתה נסעת
למנוחות ואותי עזבת לאנחות. צדיק אתה
ה' וישר משפטיך.

אישור רבנו על התמחות רבי חויתה סופר בהשחזת
סכיני שחיטה

יאכל מעץ החיים ואכל וחי לעולם. אמן¹¹."

מרפא לשון

אחד מבניו של רבנו הוא הרה"ג רבי
רפאל יונה זצ"ל, מחבר ספר '**מרפא לשון**'.
בן זה נפטר על פני אביו בהיותו כבן ז"ך
שנים. וכתנחומים לצרה, קיבץ רבנו את כל

11. בית מאיר (דרוש א').

"ולמען השקיט את המון יגונותי המרובים, חישבתי דרכי לחלוק לו את כבודו האחרון, להוציא את כל כתבי ידי קדשו לאור עולם, לעשות נחת רוח לנשמתו הטהורה בגן עדן, ולהיות שפתותי דובבות בקבר. ובידים רועדות אספתי וקיבצתי את הניירות הפזורים הנה והנה, ואמסרם ליד ידידינו החכם השלם והכולל, ומורה גם הוא, כמה"ר

הגאון רבי מאיר יונה זצ"ל רב מגדל העמק

זצ"ל, שפעם אחת כשהגיע לבקר את מרן רבי חויתה בימי חוליו (בסוף ימיו), פנה רבי חויתה לסובבים ואמר: "היום יום פטירת רבי רפאל יונה, נביא את ספרו ללמוד למנוחתו"¹².

בית מאיר

בן נוסף תלמיד חכם וצנוע היה לרבנו, שמו הרב **מוסה יונה** זצ"ל. גם הוא כאביו היה מזהר לשם שמים, והיה אף נזהר לטעום רק מעט מסעודת המילה, שלא יחשב לו כשכר על המצוה.

בנו של רבי מוסה הוא הגאון רבי **מאיר יונה** זצ"ל, שעוד בנעוריו שימש בקודש בעיירה "דוז" הסמוכה לגאבס, וכשעלה ארצה כיהן ברבנות בכמה ערים עד שנתמנה לרב מקומי במגדל העמק, שם נהג נשיאותו ברמה ובמסירות במשך כשלושים שנה.

רבי מאיר כתב חידושים רבים בש"ס ובפוסקים, ונדפסו לאחר פטירתו. ביניהם ספרו הגדול '**בית מאיר**' - בענייני הלכה ושאלות ותשובות וחידושי ש"ס, וספר 'מי ומי' - חידושים על הגדה של פסח. שמעתי ממר זקני הגאון רבי **יחזקאל מאוזז** זצ"ל, שבירחון 'מקבציאל' שהיה מוציא לאור אביו הגאון רבי שלמה בג'רבא, נתפרסמו מדי פעם מאמרים בעילום שם בחתימת **מ"י אנכי**, והם להגאון רבי **מאיר יונה** זצ"ל,

רבי **חויתה הכהן** הי"ו, לסדרם ולבררם כיאות, כי להיותם רובם ככולם גירסא דינקותא, צריכים בירור ותיקון לשון ורעיון. ועם כי אין עתותיו בידו, נעתר לבקשתו, וישם לילות כימים עד כי יצא לאור מתחת ידו חיבור יקר מסודר ומבורר בלויית הגהותיו והגהות איזה תלמידי חכמים אשר צירף עמו, ויקרא את שמו 'מרפא לשון' ככתוב בהקדמתו".

בהקדמתו של מוה"ר המגיה, מעיד אף הוא על שקדנותו העצומה של רבי רפאל עוד מימי נעוריו בלומדם יחדיו בבית הספר. והוסיף עוד, שבכל פעם שהיה מתרשל מדוחק השעה בעריכת ספרו לדפוס, היה רבי רפאל נגלה אליו בחזיון לילה ומעוררו לזה.

בהקשר לזה, סיפר הרב **שמואל עידאן**

12. כמדולי ישראל (ח"ד עמי קצ"א).

הכנסת ספר תורה

מאת: הרב רפאל יהודה

**הכנסת שני ספרי תורה
לְאוֹת תוֹדָה לְהַקְבִּי"ה
עַל שִׁשִּׁים שְׁנוֹת קִיּוֹם
הַיְשִׁיבָה "כֶּסֶף רַחֲמִים"
בְּבִנְיַן בְּרַק
(הַתּשׁכ"ג-הַתּשׁפ"ג)**

לכבודה

של תורה, עד ש ה ו כ נ ס
אחר כבוד לסניף הישיבה - ישיבת דרכי
העיון בראשות הרה"ג רבי מרדכי מאזוז
שליט"א ברחוב בן זומא בבני ברק.

עם שני ספרי התורה הללו, הכנסנו
להיכל שני ס"ת עתיקים, כתובים על
"גויל" שנכתבו ע"י הגאון רבי זכריה
יונה זצ"ל שבא מתימן לג'רבא לפני
כמאה ושלשים שנה, ונשא את בתו של
המקובל רבי משה עידאן זצ"ל. והספיק
וכתב בחייו 98 ספרי תורה. שני ס"ת
אלה היו בישיבת כסא רחמים בתונס,
והגיעו לארץ ע"י רבותינו שליט"א
בעלותם ארצה בשנת התשל"א, וזה
דבר המעשה. בתונס החוק אסר להוציא
ספרי תורה, ואחרי הרצח של מרן "איש
מצליח" זצ"ל, בניו שיחיו בקשו רשיון

כאות תודה לקדוש ברוך הוא על
ששים שנות קיומה של ישיבת כסא
רחמים תכב"ץ שנוסדה על ידי הגאון
הקדוש "איש מצליח" זצ"ל הי"ד בתונס
כתשע שנים, והמשיכה בעיה"ק בני
ברק עד היום. נערכו ע"י הישיבה שתי
הכנסות ספרי תורה חדשים שנתרמו
ע"י הציבור בהילולא התשפ"ב. הס"ת
הראשון יצא מביתו של התורם הנכבד
דורון טרבליסי הי"ו ממושב תלמים בנגב
ביום כ"ה באלול התשפ"ג, שתרם שתי
פרשיות וגם את הוצאות התהלוכה
והסעודה וכל הנלווה, בהשתתפות מרן
ראש הישיבה שליט"א ורבנים נוספים.
כמו כן, תלמידי ישיבה גדולה השתתפו
במעמד. ומשם נכנס להיכל ישיבתנו
הקדושה - ישיבה גדולה.

טקס הכנסת ספר התורה השני
התקיים ביום חמישי ליל פורים קטן.
התהלוכה יצאה מביתו של ר' יוסף
תורג'מן הי"ו שתרם שתי פרשיות בספה,
ואף קנה את הזכות להוציא את ספר
התורה מביתו, ולשלם את כל הוצאות
התהלוכה והאולם וסעודת המצוה ועוד.
קהל רב השתתף בשירים ובריקודים

רבים ומגוונים, תלמידי הישיבה הקטנה בכסא רחמים, ובסניף הישיבה "דרכי העיון", רבנים רבים וחשובים ובראשם מרן ראש הישיבה **הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א** ואחיו הגאון **רבי צמח מאזוז שליט"א** המנהל הרוחני, הרה"ג **רבי משה נידאם שליט"א** רב שיכון ה' וראש כולל "משכנות יוסף", הרה"ג **רבי יוסף חביב שליט"א** אב"ד בפאריז, הרה"ג **רבי יורם חדאד** המשגיח בישיבה קטנה, הרה"ג **רבי יצחק בוכריץ שליט"א**, הרה"ג **רבי חיים ברגיג שליט"א**, הרה"ג **רבי מצליח חי מאזוז שליט"א** ועוד. הרבנים בדבריהם נשאו על נס את מעלת התורה ובזכות הזוכים להחזיק בה, ובשבח התורם הנכבד שזכה להשתתף בהוצאות הספר. כמו כן השתתפו אישי ציבור רבים, ובראשם שר הבריאות ר' **אוריאל בוסו** הי"ו המתמודד לראשות עיריית בני ברק, ונציג הישיבה ר' **ניר אריאל** הי"ו. גולת הכותרת של הערב היה "חידון פומבי" לתלמידי הישיבה הקטנה הנ"ל, ובו נשאלו שאלות

עבור הס"ת של הסבא רבי **רחמים מאזוז** זצ"ל להוציאו מתונס, ונתנו להם רשיון בכתב. ולמעשה במכס לא בדקו המזוודות, ולכן נשאר להם הרשיון. וחשבו הרבנים להשתמש ברשיון זה להוציא הס"ת של רבי זכריה הנ"ל, וכדי להוציא את שני הספרים, גלגלו את ב' ספרי התורה יחד שייראו כספר אחד, ויצאו עם שניהם ברשיון הנ"ל. אבל לקרוא בהם לא היה אפשר, היות שעברו עליהם כמאה שנה ואולי נפסלו. והנה את הס"ת של רבי רחמים מאזוז זצ"ל מכרו את זכות ההגהה בהילולא אחת לפני כמה שנים, וזכו בזה מרן הגאון **ראש הישיבה והגאון רבי יצחק ברדא שליט"א**, והוכנס הס"ת לישיבה לפני כעשור. והספרים של רבי זכריה יונה זצ"ל שכבו עד שלאחרונה מצאו סופרים מומחים מירושלים שידועים לתקן ס"ת הכתובים על גויל, ונבדקו בדיקת חסר ויתר במחשב, ותוקנו, וכעת הוכנסו להיכל הישיבה.

בהכנסת ספר התורה השני ע"י התורם ר' יוסף תורג'מן כנזכר, השתתפו בסעודת המצווה אורחים

ר ב ו ת
מ מ ר ח ב י
הש"ס ע"י
הרה"ג רבי
מ צ ל י ח
ח י מאזוז
ש ל י ט " א .
ה ש א ל ו ת
ה י ו ק ש ו ת

המנחה הרב
ששון טרבלסי
ה"ו, שיבח את שר
הבריאות שנפגש
אתו לפני כמה
שנים באיזה בית
קפה בפתח תקוה,
וסיפר שכל מי
שעבר במקום -

גם אנשים חילוניים - עצר ואמר לשר:
תודה רבה! אחר כך שר הבריאות בירך
את מרן ראש הישיבה ורבני הישיבה
על כל פעלם למען עם ישראל ותורתו,
ואמר שאין בעל הנס מכיר בנסו, ואין
הישיבה יודעת את גודל תרומתה
לעולם התורה בכלל, ולבני ברק בפרט.
ועוד תיאר בדבריו איך זכה השבוע
להיכנס למעונו של מרן שליט"א
עם נציגי התנועה. ואף הזכיר לטובה
ולברכה את נציגי הישיבה ר' ניר אריאל
ה"ו.

את המשא המרכזי נשא מרן ראש
הישיבה הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א
והרחיב בדברי שבח לבחורים היקרים
על שליטתם המלאה במרחבי הש"ס,
בבלי וירושלמי. ודיבר עוד במעלת
הלימוד בעיון ישר ובהבנה ברורה
שזה קודם לכל הפלפולים למיניהם.
בסיום דבריו בירך את התורם היקר
שזכה להגדיל תורה ולהאדירה, שיזכה
לברכות ולכל טוב.

לאחר שהכניסו את הס"ת להיכל
ישיבת דרכי העיון, הקהל הקדוש
התפזר לביתו, לאחר הכנס ברגשי
התעוררות וחיוזק שללא ספק ימשיכו
ללוותם ימים רבים.

ומאתגרות, כמו השאלות הבאות: היכן
מצינו שיש אחדות בין העכברים בבבלי
ובירושלמי? (תשובה: בבלי - אם תימצי
לומר עכברים לא שקלי מהדדי. פסחים
דף י' ע"ב. ירושלמי - הני עכברי רשיעי,
לא דיין דאכלי, אלא דקרו לחבראי).
שאלה: האם יש לכבוד מלך שעומד
לדין? (תשובה: כן. מלך וציבור שנכנסים
לדין, מלך נכנס תחלה. ר"ה דף ט"ז
ע"א). שאלה: באיזה אופן מותר לבשל
בשבת לכתחילה לאדם בריא? (תשובה:
בחמה). שאלה: היכן מצינו שירים
שקלקלו אנשים? (תשובה: ונתקלקלו
הלויים בשיר... ביצה דף ה' ע"א). וכהנה
וכהנה.

למרות השאלות הנ"ל ורבים כיוצא
בהן, התלמידים לא אכזבו, והפגינו
בקיאות רבה וידעו לענות היטב על כל
השאלות, בתוספת ציון המקור המדויק.
כל הנוכחים לא כלאו את פיהם מלשבח
את תלמידי הישיבה, שעל אף שרוב
היום עוסקים בלימודי הישיבה בעיון
ובבקיאות, בכל זאת מנצלים את זמנם
הפנוי ללימוד מסכתות מן הצד שלא על
חשבון סדרי הישיבה, וזוכים לבקיאות
נפלאה "כמאן דמנחה בכיסתיה". כה
יעשו וכה יוסיפו.

לגשום.. לחשוב... להבין!

משליו ואמרותיו, "איפה הימים אי אי אי", נאנח והמשיך, כשהיינו ילדים היינו חוזרים מהביצ'פר היינו משחקים נהנים ופעם בשבוע כל הבניין מתכנס לו בבית של משפחה אחרת והמבוגרים יושבים מעבירים חוויות מכל השבוע על כוסות קפה מהבילות ועוגיות חמות וביתיות, והילדים רצים, משחקים, מדברים וגם רבים, לפעמים שוברים אגרטל בטעות... מה אומר לך פעם אנשים היו חיים!! היום? היום את השכן ממולי אני לא מכיה זה נראה לך נורמאלי? תשמע משהו בכלל לא נורמאלי, אני רואה זוגות - המשיך ואמר בכאב - יוצאים ביחד למסעדה יושבים אחד מול השני אבל כל אחד בכלל עסוק בטלפון שלו במקום לספר... לדבר... ואני שואל את עצמי למה יצאתם ביחד אם אתם בכלל לא ביחד... סיים לו הנהג את המונולוג ושאלתי נשארה באוויה, למה ככה? נענה הבחור בביטחון, הנה אני, לפני חודש ארגנתי טיול עם כל החברים לחו"ל אני אומרכ'ה בלי הטכנולוגיה הזאת'י הוצ'אפ וכל הדברים האלה כמו שאתה אומר לא הייתי יכול לארגן כזה טיול לשלושים חבר'ה אני חושב שזה דוקא טוב. "אה" ביטל הנהג את דבריו בנפנוף יד "גם אנחנו היינו יוצאים לטיולים מתקשרים אחד לשני תאמין לי עם מפות, עם מצב רוח, היה כף! תאמין לי היה כף, היום את השכן שלי ממול הדלת

דיבורים... מלמולים... נהג מבוגר, חילוני, נראה נחמד, בחור צעיר, מתל"צ, יושב מאחורה, והנהג כדרכם של נהגים, פתע פתאום הסתובב מטפורית לעבר בחוריני הנחמד והחל להשיח את ליבו: אני אומר'ך הטכנולוגיה של היום הרסה הרסה... איך הרסה? מה הרסה? תהה הבחור שנראה מופתע מדאי מבר שיחו החדש, כן הרסה, המשיך הנהג, הרסה את התקשורת בין בני האדם, התקשורת הטבעית, "אני אסביר לך" המשיך הנהג וטווה את חוט מחשבותיו לאוזני הבחור: "אני נהג אוטובוס כבר שנים תשמע זה עולם אחר, אנשים היו עולים, יושבים עם עיתונים, מתרווחים על ספסליהם, ומפטפטים עם שכניהם, שמעת מה סיפרו היום, מה היה אתמול? מה?? מה אתה אומה, ככה בגין אמר? חה חה חה איי הוא טוב הוא טוב, "היום", ננער הנהג מזיכרונות קדומים וחזר להווה העגמומי למדי "מי שואל מה נשמע, מי שואל מה היה, כולם כבר מעודכנים, מי בכלל מסתכל על השני, אין תקשורת בין אישית, אנושית, בין אנשים! ת'ה-יודע-מה קבל עוד דוגמא" שפע לו נהגנו בעוד סיפור כגל של אגוזים שכיון שנפל לו אגוז אחד, לא רוצים חבריו להישאר לבדם, ורצים אצים לקראתו, ומתקבצים ונופלים תחתיו. אף כאן הנהג כיון שהתחיל להרצות את משנתו השתפכו להם כל סיפוריו דוגמאותיו

ושכר עבירה כנגד הפסידה, יתרונות מול חסרונות, סרטונים מול עקרונות, והכי חשוב שבמפגש הזה בינך לבין עצמך כאשר מלוא כל הארץ כבודו האמת תהיה נוכחת.

אנל'א מכיר חזר ואמר בתסכול.

זה קשה להיות נחמד כשכותבים על אינטרנט, עוד יותר קשה כשאתה שומע כאלה אמירות מעומקא דליבא של יהודי

שרחוק משמירת תורה ומצוות, שזה בעצם מבהיר שכבר בתור בן אדם אינטרנט זה לא דבר טוב! וכשאנו נכנסים לרובד אחד או שתיים יותר עמוק, בתור אברכים שומרי תורה ומצוות ורוצים לדבוק בו יתברך, אז האמת ניתנת להיאמר שזה לא שייך! פשוט לא שייך!! לא חייב שרב יתנצר כדי שנבין שאינטרנט זה לא טוב, מספיק שאברך מתבטל חצי שעה בגלל זה, מספיק לראות בסדר את אחד מהחבורה לומד אחד למעלה ומציץ שתיים למטה בשביל להבין את זה, והלואי ורק חצי שעה ולואי שרק שתיים למטה...

טוב, יש להודות שיש משהו נחמד בלכתוב לאנשים, זה מעניין כזה להיות כעין מחנך דגול לידע ולהודיע את ההשקפה הצרופה והטהורה, איפה האמת נמצאת ובעיקר איפה לא, אך לא במקרה הזה, פה כל אחד צריך לעזוב

את המאמר הזה, וכל מאמר בסגנון הזה, לשכוח ממה שכתוב כאן וממה שכל מיני אנשים יכתבו במקומות אחרים, לקחת כסא, לשבת... אתה... ועצמך... כוס תה בידך, שווה את ה' יתברך לנגדך, ואתה ורק אתה, תעשה חושבים, הפסד מצוה כנגד שכרה,

**"אני בצער גדול
לפי כמה חשבונות שיש, המשיח היה
צריך להגיע השנה לגאול אותנו,
והייתי בטוח שהיום הוא כבר יבוא, ולא נצום,
והנה עבר חצות והוא עוד לא הגיע!
ולדעתי אין שום הסבר
לעיכוב המשיח והגאולה,
רק בגלל שאנו בדור שכולו חייב!
ואם תאמרו איך יתכן 'כולו חייב',
והרי יש הרבה תורה?
התשובה היא -
ישנם המכשירים הנוראים
האינטרנט והאייפון
שהרסו משפחות שלמות,
תלמידי ישיבות באמריקה יצאו לתרבות רעה
בגלל המכשירים הללו!
המכשירים האלו הם שגורמים
שהמשיח לא מגיע!"**

[תוכן דב"ק של מרן ראש הישיבה שליט"א
ביום תשעה באב תשע"ב אחר חצות]

והיה אם החלטת מה שצריך להחליט אז... לאחר מכן פנה לחנות של דברים יפים לבית, קח שלט בינוני אך נאה, עם הכיתוב הבנאלי "ברוכים הבאים", אולם במשמעות היותר עמוקה שלו - ברוכים הבאים לחיים האמיתיים...

אשר בן אתפאר

הדברים מפעימים מאד, יציאת מצרים היתה בעבורו ולצורכו. ויתבארו דברים אלה יותר על פי המשך דברי הרמב"ן שם: בימי אנוש החלו הדעות להשתבש באמונה, יש מהם שכפרו בעיקר ואומרים שהעולם קדמון. ויש שהכחישו בהשגחה הפרטית ואמרו "איכה ידע אל ויש דעה בעליון". ויש שיודו בידיעה ויכחישו ההשגחה. אבל כשרואים שה' רוצה באדם פרטי או בעם שלם, ויעשה להם נסים ונפלאות שלא כטבע העולם, יתברר ביטול דעות הנ"ל. כי המופת הנפלא מורה שיש לעולם אלוה מחדשו ויודע ומשגיח וכל יכול. בפרט כשיעמוד נביא ויאמר מה האות והמופת שעתידים להיות, ויהיו, הרי יתחזק הענין ותתקיים כל התורה כולה. לכן נאמר על המופתים "למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ". עד כאן תוכן דברי הרמב"ן.

ובזה נבין כי אין השכינה וכל המופתים בישראל צורך הדיוט בלבד כי אם צורך גבוה. הוא שאמר הפסוק (ישעיה מט, ג) "ישראל אשר בך אתפאר". אמר הקב"ה לישראל אני מתפאר בך.

דברים מפורשים יותר כתב הרמב"ן בפרשת תצוה, שם מתואר הקרבת הקרבן הראשון, קרבן התמיד. בסיומו אומרת התורה (כט, מז) "וידעו כי אני ה' אלהיהם

דומה שמעמד יציאת מצרים הוא המאורע הגדול ביותר שקרה לעם ישראל, או השני למתן תורה, עם השלכות גדולות ביותר. הרבה מצוות נצטוונו "זכר ליציאת מצרים". אך האם פעם שאלנו את עצמנו למה היתה יציאת מצרים. רבים יענו כי ה' ריחם על עם ישראל, או כי הבטיח ה' לאברהם בברית בין הבתרים.

הרמב"ן (שמות יג, טז) מבאר שעל דרך האמת מה שאמר הכתוב (שם יג, ח) "בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים", הוא כמו שנאמר "זה אלי ואנוהו": "יאמה, כי בעבור שמו וכבודו עשה עמנו והוציאנו ממצרים". עד כאן דברי הרמב"ן. וביאר דבריו רבנו בחיי (כא, ב) יאמר הכתוב מה שעשה ה' לי במצרים שיצאתי ממצרים, הוא בעבור שמו וכבודו היה. והכוונה כי אין השכינה בישראל צורך הדיוט בלבד, כי אם צורך גבוה. וכיוצא בזה כתב בספר הכתב והקבלה "זה אלי ואנוהו", מלת "זה" הוראתו גם על רום מעלת הדבר וגובה יתרונו. וזהו גם ביאור הפסוק "בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים". שכל מה שעשה ה' לי בצאתי ממצרים היה בעבור זה שיתפרסם כבוד העליון יתברך בעולם.

עולמים".

הרמב"ן מתמיה עליו וכותב ולא הבינותי דעתו בזה שהרי מצאנו כמה פסוקים בלשון עתיד כמו (שם קד, לא) "יהי כבוד ה' לעולם". או (שם עב, יט) "וימלא כבודו את כל הארץ". וכן אומרים בקדיש יתגדל ויתקדש ועוד. כאן בפסוק זה מבאר הרמב"ן שהוא לשון תפלה כמו שהראה עתה מלכותו ושהוא מלך ושולט על הכל ושהושיע את עבדיו ואיבד את מורדיו, כך יהי רצון מלפניו לעשות כן בכל הדורות לעולם, שלא יעלים עיניו מהצדיקים לעוזרם, והרשעים לאבדם. וכן מצאנו (תהלים קמו, י) "ימלוך ה' לעולם אלוהיך ציון לדור ודור הללויה". וכן (שם קיג, ב) "יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם".

מסיים הרמב"ן שיתכן שטעמם כסוד הברכות. ע"ש. ונראה כוונתו למה שביאר תלמיד תלמידו הרשב"א (ח"ה סימן נא) שכתב וז"ל: באמת לשון ברכה תוספת וריבוי הוא, והוא מלשון ברכות מים. ויש בענין הברכות סוד עמוק, יבינהו מי שזיכה השם יתברך אותו לעמוד בסוד התורה. ואמנם גם נגליהם מבואר, כי הברכה ותוספת הברכה יראו משני צדדין, פעמים מצד המקבל ופעמים מצד הנותן והמשפיע ברכותיו. והמשל בזה כמלך הנותן ומשפיע מטובו לעבדיו, וכו'. כאן ממשיך הרשב"א את המשל ואנו נכתוב זאת בשפתנו: משל לשני מלכים עשירים מופלגים שאוצרותיהם מלאים מכל טוב ומספקים סחורה כיד ה' הטובה עליו לכל

אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים, לשכני בתוכם, אני ה' אלהיהם". ותחילה מביא הרמב"ן את פירש"י לשכני בתוכם, על מנת לשכון אני בתוכם. מדברים אלו משמע שהוצאת בני ישראל היתה על תנאי שישכון ה' בתוכם, ולפי דבריו יוצא **שהשכינה בישראל צורך הדיוט היא**, היינו לצורכנו.

אבל מסיים הרמב"ן שם ומביא את שיטת הראב"ע שפירש "לשכני בתוכם", בעבור כי אשכון בתוכם. מדברים אלו משמע שאין זה תנאי, אלא סיפור דברים שכעת שתשרה שכינה בישראל, ידעו ישראל שמשום אותה השראת שכינה הוציאתם ה' ממצרים. וכתב עליו הרמב"ן ויפה פירש, ויש בזה **סוד גדול, שלדבריו השכינה בישראל צורך גבוה**. כביכול יש צורך לשכינה לשכון בישראל, וזהו שאמר הפסוק (ישעיה מט, ג) "ישראל אשר בך אתפאר", אמר הקב"ה לישראל אני מתפאר בך. עד כאן תוכן דברי הרמב"ן.

דברים אלה יתבארו עם רמז אחר של הרמב"ן על הפסוק "ה' ימלוך לעולם ועד" (טו, יח). פסוק זה מפורסם מאד ואומרים אותו בכמה תפלות. כותב הרמב"ן שאונקלוס בתרגומו נתיירא מפסוק זה כי משמעו ה' ימלוך בעתיד לעולם ועד ולא בעבר ובהווה. ובאמת המלכות לאלוקים היא לעולמי עד, לפיכך תרגמו לשון "הוה". ה' מלכותיה קאים לעלם ולעלמי עלמיה. ויוצא שהוא כמו הפסוק (תהלים קמה, יג) "מלכותך מלכות כל

מי שרק יבקש. אלא שעבדיו של המלך הראשון לא ביקשו את כל סיפוקם ממנו, ופעמים אף היו מקנטרים אותו, וזה גרם שמנע מהם את טובו וחסדו, ומי שלא הכיר את המלך היה נראה לו שחסר למלך באוצרותיו ואינו גדול ועצום כמו שחושבים. ולא ידעו שהסיבה היא מהם שלא בקשו חיים וחסד ואף מקנטרים היו אותו. ואילו המלך השני הרעיף גם הוא לכל מי שביקש, אלא שעמו לא קנטרוהו ואדרבה הוסיפו לבקש עוד ועוד, והכירו וידעו שכל טובתם ממנו והודו לו ושבחוהו. והמלך מצידו הוסיף גם כן לתת חיים וחסד. ולא שהמלך קיבל ממקור אחר אלא הכל היה שלו, אבל ככל שהוסיפו לבקש ולהודות ולשבח הוסיף הוא לתת להם. והיה נראה כאילו בגלל בקשתם ממנו הוא מתרבה. וזוהי הברכה שאדם מברך את קונו. שעל ידי שהוא מבקש ומודה הרי כאילו הירבה את השפע למעלה, והוא לשון הברכה שמבר ומרבה את השפע למעלה. עד כאן משלו של הרשב"א.

ויש להמשיל זאת לדד, שככל שהתינוק ממשמש לינוק מוצא חלב, וכשעוזבו לא ניכר בו החלב, וכאילו שהתינוק מרבה את חלב אמו. ואם היה בו דעת היה

מדמה שהוא מברך ומרבה את השפע באמו. ולפי כל זה יוצא שברוך הוא לא תאר אלא פועל, שעל ידי בקשתנו מתווסף בו כביכול שפע להטיב לנו.

הוא מה שאמרנו **שהשכינה בישראל צורך גבוה**, כביכול יש צורך לשכינה לשכון בישראל.

ועיין עוד למלבי"ם בפירושו לתהלים מזמור קל"ד שמפרש את כל המזמור על דרך זו. אלא שהוסיף לבאר שם שלא רק בברכה ובבקשה שלנו אליו אנו מוסיפים בשפע, אלא בכל מעשינו הטובים ובמצוות שאנו עושים אנחנו ממלאים את הברכה העליונה להשפיע עלינו, והברכה צורך גבוה. ע"ש. וזו נראה כוונת הרמב"ן שכתב שטעמם כסוד הברכות.

כל המצוות והמעשים טובים אינם רק לצורכנו ולטובתנו אלא כביכול יש לו בהם צורך שיתפאר בהם. שנאמר (ישעיה מט, ג) "ישראל אשר בך אתפאר", אמר הקב"ה לישראל אני מתפאר בך. וכמדומה שהדברים מוסיפים חשק והתלהבות בעבודה ה', לעשות את הדברים בשמחה גדולה כמו אדם המשתתף בשמחת אהובו ששמח בו מאד. כך אנו צריכים לקיים את מצוות החג. וה' יזכנו.

נסיון של ברזל

החטופה ששוחררה בזכות האמונה, הרב שהנחה הלגיונות תחת טילים, המשפחה שנפל טיל תחת ביתם, והאברך שניצל מסכנה בהשגחה פרטית מופלאה | מקבץ סיפורי השגחה שאדעו עם בוגרי הישיבה ובני משפחותיהם במהלך מלחמת חרבות ברזל | סיפורים מכלי ראשון שחלקם עוד לא סופרו

| הרב יוסף חיים נחום הלוי |

מוסמך לרבנות הממונה כאמור על ענייניו הרוחניים של כל משמר הגבול בדרום הארץ, מאשדוד ועד אילת. באחד הימים כאשר ביקשתי לערוך אתו ראיון טלפוני, הוא אמר לי כך: "תתקשר אלי ביום חמישי, יש לי נסיעה במשך ארבע שעות לאילת לכל צד לביקור מפונים מהעיר ומשפחה, יהיה לי הרבה זמן לדבר אתך..."

כידוע, לצערנו עשרות שוטרים נהרגו בקרבות המרים ביומה הראשון של המלחמה ובימים הנוספים, דבר שמחייב כל רב צבאי או משטרתי במצב כזה לדאוג לקבורות השוטרים ולכל מה שמסביב. "כל שוטר שיצא חי מהעיר שדרות ומכלל ערי הדרום, הוא עצמו נס מהלך", אומר הרב אלימלך. "המצב היה מסוכן ברמות הגבוהות ביותר, השוטרים קפצו לזירות במסירות נפש. גם אני שאינני לוחם אלא משמש כרב, ניצלתי מסכנות. מיד בימים הראשונים של המלחמה היינו צריכים לקבור את השוטרים שנפלו ביום הראשון, כך שבמהלך ההלויות מספר פעמים היינו צריכים לעצור, עקב ירי של טילים מעזה, אני כמנחה הלווייה אומר למלווים לתפוס מחסה, לשכב על הרצפה מפני האזעקות, ממתנינים וממשיכים בהלויה.

"באחת ההלוויות ראינו ג'יפ מסוג טיוטה בצבע לבן, מזכיר את רכבי המחבלים... מתוך חשש ופחד, רוב המשתתפים נשכבו על הרצפה, כמה לוחמים אבטחו את בית העלמין מארבעה כיוונים, ורק לאחר כמה דקות שהוברר שאין סכנה, הוכרז על חזרה לשגרה והמשכנו את מצות לוויית המת בצורה מצומצמת."

בעוד כמה שנים, כאשר ישאלו כל אחד מאתנו איפה היינו בבוקרו של יום שמחת תורה באזעקה הראשונה, כולנו נדע לענות. בנתיבות התעוררנו לקול יירוטי כיפת ברזל, ולאחר ארבע דקות האזעקה הגיעה גם לעירנו. הימים חלפו החודשים עברו, והתיישבנו לשמוע מפי בוגרי הישיבה ובני משפחותיהם את הנסים שקרו עמם בימים הראשונים למלחמה והלאה. אלו סיפורי אמונה והשגחה, הצלה ממחבלים ומטילים, ואף שחרור של אחת החטופות על ידי תפלות וחיזוקים.

האורח הראשון שלנו הוא בוגר הישיבה הרב **אלימלך חורי** שליט"א, רב 'משמר הגבול' בדרום הארץ. אם את רוב יושבי ארץ ישראל תפסו האזעקות בשמחת תורה, את אנשי העיר שדרות תפסו עוד כמה דברים. בני משפחת חורי כבר הלכו לבית הכנסת להתפלל בהנף החמה, יחד עם אביהם הגאון רבי **צבי חורי** שליט"א רב הקהילה. לאחר תפלת שחרית שמעו את האזעקות, ומיהרו למרחב המוגן הנמצא מחוץ לבית הכנסת.

בנו של הרב צבי, הרב אלימלך שליט"א, מלבד קול האזעקות שמע קול שונה ומאיים יותר. מיד אמר לנוכחים: "לדעתי עדיף יותר לחזור לבית הכנסת ולנעול את עצמנו שם". "למה?", שאלו המתפללים. "אני שומע קולות אחרים", הסביר הרב אלימלך, "קולות של ירי חי, עם זה עדיין לא למדנו להסתדר, עדיף לנעול את בית הכנסת ולהמתין להוראות..."

הלוויות תחת התרעות

רבי אלימלך חורי הוא תלמיד חכם

ירדוף אחד אלף

עם זאת, גם הנסים הגלויים לא פסחו על שוטרינו של הרב חורי. "אספר לך כמה סיפורים", מציע הרב, "אבל לפני כן אני רוצה לשאול אותך, האם שמעת על הסוכה שלא נשרפה?". עניתי לו בסקרנות: "כן, ומה הקשר אליכם?". שוב עונה הרב בחיוך: "אני זה שבנית את הסוכה הזאת...".

לבקשתי, מספר הרב את השתלשלות העניינים. "יחידת המסתערבים (הימ"ס) שייכת למשמר הגבול, התפקיד שלהם לטפל בהפרות הסדר שיש מידי פעם על הגבול ולפזר את ההתנגדות. בכל תקופת החגים הם שימשו ככוח כוננות, וישבו באחד מקבוצי העוטף בכמה קרוואנים. בערב יום כיפור הסברתי להם על אכילה ושתיה לשיעורים שהם צריכים מתוקף תפקידם, עשינו שיעור גדול, ואפילו ירדנו לגדר המקיפה את הישוב כדי להבין את התפקיד שלהם. לפני חג סוכות בנית איתם סוכה, שבה יוכלו לאכול ולהיות קרובים פיזית ורוחנית לאחת ממצוות החג העיקריות. יש סרטון ידוע, שרואים בסיס שלם אחרי יום שמחת תורה שרוף כולו, ואילו הסוכה נשארה שלימה כאילו נבנתה לאחר השריפה. זו הסוכה שבנית. 'וסוכה תהיה לצל יומם מחורב ולמחסה ולמסתור מזרם וממטר'.

"בשמחת תורה, כאשר החל ירי הטילים וחדירת המחבלים לקיבוץ נחל עוז, שממש נושק לגדר הגבול והיה מטרה מועדפת למחבלים של חמאס, הם רצו לפגוע בו בלי להשאיר שריד ופליט. הגיעו לשם מאות מחבלים. מעט לוחמי ימ"ס היו

בכוננות באזור, והמחבלים לא ידעו על קיומם. כאשר המחבלים הגיעו, מיד קפצו הלוחמים למרכז הקיבוץ ומשכו אליהם את האש, כדי שיבואו המחבלים ויילחמו בהם, וכך יגנו על תושבי הקיבוץ. התוצאה היתה שאמנם אחד הלוחמים נהרג וכמה נפצעו, אבל ארבעה שנשארו בכשירות מול אש התופת הצליחו לחסל מאה ותשעה מחבלים! אמנם היו הרוגים מהקיבוץ, אבל לעומת מה שהיה אמור להיות, זהו נס עצום! מלבדם היו עוד כמה מקרים ביישובים אחרים שלוחמי ימ"ס בודדים הצליחו להרוג עשרות ומאות מחבלים".

מג"ב דרום כולו איבד שלושה לוחמים הי"ד ונפצעו עשרים ושבעה. הרב מספר, שאחד הפצועים לחם ביישוב 'פרי גן', ותוך כדי הלחימה נפתחה לעברו אש מסיבית וגרמה לפציעתו. כאשר הגיע לאזור מסוק חילוץ, שמע הפצוע את החובש אומר לחיילים: "אין כל כך מקום במסוק, חבל להעלות אותו, הוא לא ישרוד". בסופו של דבר העלו אותו למסוק, טיפלו בו במסירות, ולמרבה הפלא אכן הוא הולך ומחלים. עדיין צריך שיקום, אבל הנס הוא גדול.

הצלה של דקה

החיילים שהיו מוצבים סמוך לגבול, לא הצליחו לעצור את כניסתם של אלפי המחבלים לדרום הארץ, כך שהשוטרים היו הראשונים בחזית, עם אקדחים פשוטים מול תחמושת איומה ועצומה. "לפי הערכות", מיידע אותנו הרב חורי, "הציוד שהשתמשו בו המחבלים בפועל, היה פחות מעשרה אחוזים ממה שהביאו איתם.

הסוכה שלא נשרפה

היו להם תכניות להגיע לכל מיני נכסים חיוניים, ובחסידי ה' בסופו של דבר הם לא הצליחו לעבור את אשקלון ומה שביים הסמוכים.

"בסמיכות לצומת יד מרדכי ישנה פלוגת מג"ב,

שהתפקיד שלה במצב כזה לרדת לכביש ולחסום את הנסיעה לכיוון אשקלון ולמרכז הארץ. הלוחמים קיבלו הוראה לחסום, מיד רצו לכיוון הצומת, חסמו את הכביש עם הרכבים, תפסו עמדות מיגון וירי, ולאחר כדקה ראו כנגדם שמונה אופנועים של ה'נוחבה' עמוסים בששה עשר מחבלים שועטים קדימה. בחסידי ה' הם התעשתו וחיסלו את כולם. אם הם היו מתעכבים דקה יותר, המחבלים היו עוברים את הצומת בכביש ארבע, נוסעים לכיוון אשקלון והמרכז, ומי יודע להיכן הם עוד היו מצליחים להגיע..."

עינים להם ולא יראו

גם לאחות ואחיינים של הרב אלימלך קרה נס גדול. הם שמעו הרבה אזעקות, ובזמן שהיתה הפוגה קלה באזעקות, החליטו ללכת לכולל של אביהם היכן שאכלו את סעודות החג. "הם כמובן לא ידעו על המחבלים וכל מה שמסביב", מוסיף הרב אלימלך. "הם הלכו הליכה של חמש דקות לבית הכנסת, וכשהגיעו,

יש סרטון ידוע, שרואים בסיס שלם אחרי יום שמחת תורה שרוף כולו, ואילו הסוכה נשארה שלימה כאילו נבנתה לאחר השריפה. זו הסוכה שבנית. 'וסוכה תהיה לצל יומם מחורב ולמחסה ולמסתור מזרם וממטר.'

ראו שהוא נעול והבינו שאנחנו בפנים. הם דפקו ללא מענה, עד שאמרו מי הם ופתחנו להם מהר את הדלת. אחותי שאלה: 'מה קרה? למה אתם כל כך מפוחדים? לא התרגלתם לאזעקות?!'... מיד אמרנו לה: 'כנסי, בחוץ מסתובבים מחבלים!'. לאחר שנכנסה ונרגעה, חשבה מעט, נזכרה ואמרה: 'נכון! ראיתי בדרך אדם לבוש במדים מוזרים שהסתכל עלינו! לא הבנתי מי זה, אבל כנראה הוא מחבל!'. אם זה היה מחבל או לא, אני לא יודע, אבל מה שבטוח

ר' אלימלך בהתייעצות עם מרן

ועוד. גם בוגר הישיבה הרב יאיר כהן זג"ר שליט"א הביא לי תהלים סידורים ותפילין לחלק למי שאין, והיו חיילים שלא הניחו תפילין מיום בר המצוה שלהם! יותר מזה, היה שוטר שסיפר שבכלל לא עשו לו בר מצוה...

"דבר נוסף רציתי לומר. כל בחור ואברך שיושבים ולומדים, **חייבים לנצל כל רגע**. אנחנו הרי מאמינים שהתורה שומרת עלינו, זה השירות של בחורי הישיבות והאברכים למען כל העם כולו. אם כך, כמו שהחיליים מגוייסים בזמן מלחמה בהמוניהם, כך כל לומדי התורה צריכים להיות מגוייסים בכל הכוח! **אסור להפסיק מהלימוד, אסור להכנס לשאננות! זו המחויבות של כל לומד תורה**."

המשוחררת

ומהעיר שדרות בדרום הארץ, נפנה לעיר קרית אתא בצפון. בתחנת האוטובוס בעיר "קרית אתא", ממתין מר אבי הגאון רבי **יצחק נחום הלוי שליט"א**, והנה עוצר לידו רכב קטן. "רבי יצחק, רוצה להכנס?". שואל הנהג. מתבונן מר אבי בפני הנהג ומזהה שהוא בן דודו תושב העיר. נכנס אבי לרכב ומיד אומר לו הנהג: "האמת, טוב שפגשתי אותך, אתה הרי תלמיד חכם, אתה יכול להתפלל עלינו, שמעת מה קרה

שכל הליכה באותן דקות ברחוב היתה סכנה, היא ניצלה מסכנה ממשית.

"בנוסף צריך להזכיר, שאחד הנסים הגדולים הוא שהמחבלים לא נכנסו לבתי הכנסת, ובפרט שלא נכנסו לישיבת ההסדר בשדרות שנמצאת דקה מתחנת המשטרה. בשמחת תורה שהו בה מאות תלמידים ואורחים שהגיעו לחג. כולם ברוך ה' נצלו בנס".

מסר מהשטח

לקראת סיום, הרב אלימלך חורי שליט"א רוצה להעביר כמה מסרים. "עם כל הדין שהיה על עם ישראל באותו יום, הקדוש ברוך הוא שמר עלינו והציל אותנו מארוע הרבה יותר גדול. מהנסים של כל אחד אפשר לכתוב ספרים שלמים.

"רציתי גם להודות למרן ראש הישיבה שליט"א שנמצא אתנו בכל הכוח, מעודד ומחזק אותנו, והדברים חשובים לו. כשזכיתי שהוא קיבל אותי והקדיש לי זמן יקר, שאלתי אותו מה לתת ללוחמים שיתחזקו באמונה ואהבת ה', ואמר לי לחלק להם את שער הבטחון מספר חובות הלבבות של רבנו בחיי. ואכן כך עשיתי. מרגישים את הכוח של מרן שמתפלל על החיילים, שכואב לו על המצב, הוא מחזק אותנו וזה נותן לנו כוח לתת ללוחמים.

"אני מודה גם לישיבה שעזרה לי בכמה דברים, הביאו לי לחלק ללוחמים ערבות ממצות חבטת הערבה שחבט רבנו שליט"א ממש בערב המלחמה, הביאו גם כן סידורים וכרטיסים של פרק 'יושב בסתר'

בבית הכנסת, ואז התחילו להגיע כל מיני שמועות על ארוע בטחוני בדרום עם הרוגים. בהתחלה זה היה נשמע כמו פיגוע קטן, לא משהו יוצא דופן. אחרי התפלה כשהגעתי לבית, הסתבר שהטלפון מצלצל בלי סוף. זה כבר החשיד. אשתי חששה מפיקוח נפש, ענתה לאחת השיחות, ואז סיפרו לנו שהיתה פלישה לקיבוצים בדרום ולא מצליחים ליצור קשר עם הבת שלנו ספיר ששבתה בקיבוץ ניר עוז. ניסינו להתקשר אליה אבל היא לא ענתה. התקשרנו למשפחה שארחה אותה, אבל גם הם לא ענו. לא ידענו מה קורה איתה וייחלנו לטוב.

"במוצאי שבת הבן שלי הלך למסור דגימת 'די אן אי' במטרה, וכשהם עשו איכון על הטלפונים של ספיר ובני המשפחה,

לנו? "לא שמעתי", ענה מר אבי והתעניין, "מה קרה?". "הבת של זיוה אחותי נחטפה לעזה", אמר האיש...

מאותו היום, כולנו - כל המשפחה הקרובה והרחוקה, לא הפסקנו להתפלל על ספיר בת זיוה. תהלים, תפלות, שעות של תורה להצלחה, לא משאירים בן משפחה לבד.

"דעו לכם", אומר לנו אלי כהן אביה של ספיר, "שאנחנו ממש הרגשנו את כל התפלות. רק תחשבו שבדרך גס הבת שלנו שוחררה מעזה האחרונה שבפעמימה האחרונה שהיתה בעסקה כמעט חודשיים לאחר המלחמה. אם הפעימה הזאת לא היתה יוצאת לפועל מי יודע מה היה קורה איתה שם.

"אבל התפילות לא עזרו רק בשחרור, אלא

הבת שלי הרגישה את התפלות כל הזמן שם. היחס כלפיה היה מכובד, לא פגעו בה לרעה, נתנו לה מזון ומקלחת. כשהיא ראתה חטופים שבאו ממקומות אחרים איך שהם רעבים ועייפים, אז היא הבינה ממה היא ניצלה."

התחלה קשה

לפני שאנחנו ממשיכים לשמוע את הנסים שקרו לספיר כהן המשוחררת, חזרנו לאחור לשמוע כיצד הם קיבלו את הבשורה.

"אנחנו בעבר לא היינו שומרי תורה ומצוות, אבל ברוך ה' כבר לפני כמה שנים התחזקנו ואנחנו שומרים שבת ומקיימים מצוות", מספר אלי כהן. "היית

**מיד רצו לכיוון הצומת,
חסמו את הכביש עם הרכבים,
תפסו עמדות מיגון וירי, ולאחר
כדקה ראו כנגדם שמונה אופנועים
של ה'נוחבה' עמוסים בששה עשר
מחבלים שועטים קדימה...**

הסתבר שהטלפונים כבר נמצאים בעזה. עדיין לא היה ברור שספיר נחטפה, היא היתה מוגדרת שבועיים כנעדרת. מפה לשם, התגלתה תמונה שלה בזמן החטיפה, וכך הוברר שאכן היא חטופה בעזה."

מה היתה התחושה מאז ועד השחרור?

איך קיבלתם את זה?

"היתה תחושה מאד מוזרה, כאילו אנחנו נמצאים באיזה שהוא חלום, לא מעכלים את זה. מצד שני, הבנו שאנחנו עומדים בתוך נסיון שכפה עלינו הקדוש ברוך הוא, ואנחנו יודעים שכל נסיון הוא לטובה. בזכות האמונה הזאת היתה לנו תחושה בתוך הלב שהיא בסוף תשתחרר. החלטנו שהדבר היחיד שאנחנו צריכים לעשות בשביל שתשתחרר, לעסוק בתורה ככל יכולתנו, לקרוא הרבה תהלים ולהתחזק. זה מה שעשינו כל הזמן. אני אמנם זכיתי כבר לפני הרבה שנים להכנס לעולמה של תורה, זה בעצם העיסוק העיקרי שלי כיום. אבל חוץ ממני גם אשתי זיוה התחילה לקיים מפגשים קבועים עם קבוצה של נשים דתיות מהשכונה, כל יום היו מגיעות משש עד תשע בערב, קוראות תהלים, מספרות סיפורי צדיקים, שרות שירי קודש ושירי אמונה, מברכות ברכות, וכל הכוונה היתה לברוא מלאכים קדושים שישמרו על ספיר. בשבת הן היו מגיעות פעמיים, בבוקר ובסעודה שלישית. התפללנו שבזכות התורה והמצוות, ספיר תרגיש שם רוגע שלווה ובטחון, עד שתשוב אלינו לחיים טובים ולשלום.

"הרבה אנשים היו מגיעים לבית לדרוש בשלומנו, לשאול מה הם יכולים לעשות, ותמיד היינו אומרים להם לקרוא תהלים וזה מה שיחזק. ככל שיקראו יותר, ככה הזכות תגדל ותחזק את כולם. ואכן לאחר שספיר חזרה, היא סיפרה שהרגישה שם כוח מיוחד ששומר עליה. בשונה מהפחד שלפת אותה כשחטפו אותה מהבית, בשאר

הימים היתה בה שלווה מיוחדת".

יש סיפור שמסתובב על פרק התהלים ששמר עליה, נשמח לשמוע מכלי ראשון.

"אכן", מסכים אביה של ספיר. "חודש לפני הארוע, היתה לה בעיה רפואית, היא הלכה לרופאים ואמרו לה שיש לה נגיף בגוף, אבל זה נגיף לא מסוכן שיעבור. היא לא היתה רגועה, חששה שזה יכול לסכן אותה, ולכן ניסתה לברר על תפלה מיוחדת שתועיל לה לרפואה. שאלה רב שיתן לה עצה, ואמר לה הרב לקרוא את פרק כ"ז בתהלים - "לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא" במשך שלושים יום, וזו סגולה לרפואה.

פיצוץ עז נשמע בבית, פיצוץ שלא שמענו מעולם ואי אפשר לתאר אותו במילים, בטוח שהופשטה עקמומיות שבלב...

היא קראה עשרים ותשעה ימים, וביום השלושים היא נחטפה...

"שבוע לפני כן, היא פתאום שמה לב שאותו פרק בתהלים בכלל אינו עוסק ברפואה, הוא עוסק בחטיפה, בשבי ובמלחמה... כתוב שם: "אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח", "אל תתנני בנפש צרי כי קמו בי עדי שקר ויפח חמס", ועוד הרבה פסוקים עם משמעות של הצלה ממלחמה. באותו הזמן היא לא הבינה מה הקשר אליה, אבל ביום השלושים היא הבינה מצוין...

"עוד כשהיא היתה בחדר ושמעה את

אור החיים הקדוש, של זרע שמשון ועוד. כל כמה ימים הייתי לוקח את התמונה של ספיר ושם בספר אחר, הייתי מתפלל שזכותם של הרבנים הקדושים תגן עליה בכל מקום שהיא נמצאת. היא הרגישה שלוחה ועוצמה, הקב"ה דאג לה לכל דבר, לא רק שלא פגעו בה, אלא גם דאגו לתת לה מה שהיא צריכה.

"אנחנו בכל חמשים וחמשה הימים האלה לא היינו בדכאון, לא היינו בעצבות, תמיד התרוממנו ורוממנו אחרים, ידענו שהכל בידי שמים והכל יהיה בסדר.

לא הלכנו להפגנות, לא הלכנו לראש הממשלה, ביקשנו שלא יגיעו אלינו שרים ועסקנים ציבוריים, היינו רק עם הקב"ה. עסקנו רק בתורה והיינו מחזקים אנשים. מלבד המשפחה שלנו שהתפללו הרבה והוסיפו הרבה מצוות להצלת ספיר, הרבה מהמשפחה המורחבת גם מי שלא כל כך שומה, לקחו על עצמם שמירת שבת, צניעות, כיסוי ראש לנשים, שיעורי תורה

היריות בחוץ, הבינה שהמחבלים עוברים מדלת לדלת ועוד מעט התור שלהם, והתחילה לומר את הפרק הזה כל הזמן פעם אחר פעם. כאשר הם הגיעו ופרצו לבית, במקום להתנפל עליה בקולות ובצעקות, הם הסתכלו עליה ואמרו לה לבוא איתם, בלי מכות או אלימות. היא אמנם באה איתם, לא היתה לה ברירה, אבל היא טוענת שהיתה מאד שלוחה ורגועה, כאילו הבינה שהיא הולכת למקום שיועד לה, הקב"ה שומר עליה והוא בעצם טווה את כל הסיפור הזה.

"פרק התהלים שהמשיכה לקרוא גם בשבי היה נותן לה עוצמות. יום אחד שאלו אותה המחבלים אם היא מתפללת, והיא אמרה שאכן היא מתפללת, והתפללה בלב שלא יבינו את התפלה שלה. הם ביקשו ממנה להתפלל בקול, אבל בהבנת העברית הרצוצה שלהם, הם לא הבינו מה שאמרה:

"צרי ואויבי לי המה כשלו ונפלו"... באופן מדהים, ככל שהיא הראתה לאויבים כמה היא מאמינה וקשורה ליהדות, ככה העריכו אותה יותר. היא הבינה שם שבזכות התפלות וההתחזקות, הקדוש ברוך הוא עושה את הכל, שומר עליה ולא יתן לה להפגע.

"אני בדרך כלל משתדל לקרוא זוהר, ללמוד פירושים של האלשיך הקדוש, של

הכנסת לא לעשות הקפות אחרי תפלת מוסף.

"לאחר שהחלטנו שאיננו עושים את ההקפות לנוכח המצב, פסעתי בזריזות אל הכביש המבדיל בין בית הכנסת לביתי, ונכנסתי לבית עם שירה בפי כדי שהמשפחה תשאר רגועה ושמחת החג תשמר. עברו כמה דקות של הכנות לקראת סעודת החג, והנה נשמעה האזעקה המי יודע כמה מהבוקר.

"יש לציין שאין לנו מרחב מוגן בבית, ובדרך כלל באזעקות אנחנו יוצאים לחדר המדרגות. במדה ויש עיכובים מכל סיבה שהיא, אנחנו מעדיפים להשאר בבית ולהצמד לקיר פנימי בתוך הדירה. יש לציין שהזמן בנתיבות לרוץ למרחב המוגן הוא בין עשרים לשלושים שניות, כך שעיכוב קטן יכול לגרום לנו להשאר בבית.

"גם הפעם החלטנו להשאר בבית, נצמדנו לקיר הפנימי וקראנו פרקי תהלים. דבר לא הכין אותנו למה שקרה כמה שניות לאחר מכן. פיצוץ עז נשמע בבית, פיצוץ שלא שמענו מעולם ואי אפשר לתאר אותו במילים, בטוח שהופשטה עקמומיות שבלב...

"לאחר בירור קצר הבנו מה קרה. טיל פגע פגיעה ישירה בקומה שתחתנו, ולצערנו גבה את נפשותיהם של רבי נתנאל מסקלצ'י, בנו וחמיו. שני אחיו של רבי נתנאל שיבדלו לחיים, הם בוגרי ישיבתנו הקדושה. כשהבנו שזה מה שקרה, היינו בהלם מוחלט, זו בשורה שאי אפשר להקל ביום אחד ואף לא בכמה ימים.

והרבה תפלות. ברוך ה' עכשיו אחרי ההצלה, ספיר הולכת לחוץ לארץ לכל מיני קהילות יהודיות, לספר להם את הסיפור האישי שלה ולחזק אותם.

"אני רוצה להעביר מסר לכל הקוראים: חשוב לדעת שהכל בידי שמים, כל דבר קורה כי הוא אמור לקרות, לפעמים רק בדיעבד אנחנו מבינים. כבר היום אנחנו קצת מבינים את מה שקרה לספיה, כמה אנשים התחזקו בזכותה וכמה קידוש ה' היא עשתה בעולם".

פסיעה מהטיל

ובחזרה לדרום הסוער. האזעקות בנתיבות ביום שמחת תורה היו חסרות תקדים. לאחר בדיקה היו בנתיבות אזעקות יותר משדרות ויותר מאופקים שאף הותקפו על ידי מחבלים באותה שבת. זה הגיע למצב שהיכן ששהינו, בכל מצב היתה תופסת אותנו האזעקה.

את בוגר הישיבה הרב מאיר כהן שליט"א תושב העיר, תפסו האזעקות בין תפלת שחרית למוסף בבית הכנסת "אחדות ישראל" בנתיבות.

"המצב היה מאד רגיש", מספר לנו רבי מאיר. "ברוב בתי הכנסיות כבר הבינו שיש חדירות מחבלים באזור עוטף עזה והסביבה, ולא ידעו אם להמשיך את השמחה של שמחת תורה, או במקום זאת לקרוא תהלים ולהתפלל על המצב. אחד המתפללים הותיקים לא רצה לוותר על מנהג ההקפות, ואילו אני חשבתי שאולי לא כדאי יותר מידי להתעכב בריקודים. גם גבאי בית הכנסת הבהיר שתמיד נהגו בבית

”עם זאת, חייבים אנחנו להודות על הנסים שקרו עמנו. תמיד צריך לזכור שבכל צרה ובכל מקרה קשה יש הרבה אור מוסתר מאת הקדוש ברוך הוא. מלבד הנס הגדול שניצלנו מפגיעת הטיל בביתנו, קרו עמנו עוד נסים. כפי שספרתי, לא התעכבנו בבית הכנסת בשביל ההקפות. לפי זה, אם בסופו של דבר היינו מתעכבים להקפות, הייתי יוצא יותר מאוחר, והייתי נכנס לבנין ממש בזמן נפילת הטיל בקומת הקרקע. מי יודע מה היה קורה, רחמנא ליצלן. איני יודע איזה מלאך אחד מני אלף הליץ טוב לפני הקדוש ברוך הוא.

”נס שני היה בביתנו. כאמור, הקדוש ברוך הוא עיכב אותנו בבית, ומפני זה נשארנו להתמגן בבית ולא בחדר המדרגות. אני לא יודע אם הייתי יכול לרפא את הזעזוע שהיה עובר חלילה על משפחתנו אם היינו בחדר המדרגות. גם הפיצוץ בחדר המדרגות נשמע כפליים, גם המראה של דלתות ברזל המתעקמות מרוב ההדף, ארונות החשמל שהיו נפתחים במהירות לעבר פניהם, ומן הסתם גם זעקותיהם של השכנים.”

עכבה לטובה

נסיים בסיפור שמקיף את כל חלקי הארץ... סיפור שמתחיל בימי חול המועד שקדמו ליום שמחת תורה. מקום מגוריו של אחי הרב **דוד נחום הלוי שליט"א** ומשפחתו, שוכן בעיר נתיבות, והוא תכנן לנסוע עם משפחתו באחד מימי חול המועד לעיר רכסים שבצפון, על מנת לבקר את הורינו המתגוררים שם. משום

מה, הדבר לא יצא לפועל.

”נסענו לבני ברק כדי לקחת משם אוטובוס לרכסים” מספר אחי, ”מסיבה לא ברורה, אע”פ שהגענו בזמן הנכון לתחנת האוטובוס הנוסע לרכסים, הוא החליט לא להגיע. המתנו לאוטובוס הבא, וכאשר הוא הגיע, חלף עבר לו אל מול עינינו המייחלות. המתנו בתחנה בבני ברק יותר משעתיים (!) ללא מענה. לאחר כל כך הרבה זמן, החלטנו לנסוע בחזרה לעירנו נתיבות, בהנחה שאולי השנה לא נעלה להורים לחוג את חג הסוכות או חג שמיני עצרת, וכך כל ה’מסע לשום מקום’ ארך מעל חמש שעות.

”יום לפני הושענא רבה, החלטנו בסופו של דבר שלא לזוותר על נסיעה לרכסים, אלא לשהות שם ביום שמחת תורה. הבעיה היתה, שאחרי ליל הושענא רבה השינה נחוצה כל כך, אבל מצד שני היא מותרת אך ורק בסוכה, וכאשר נוסעים לצפון באוטובוסים, מוכרחים לצאת מיד בבוקר, כך שכמעט מוכרחים לישון באוטובוס. נכון שיש מקילים לישון בגלל מצות כיבוד הורים וכדומה, אבל חששנו להקל בזה.

”במסקנא ההחלטה היתה כך: אם נצליח לשכור רכב, כך שנוכל להספיק לישון בבוקר ואח”כ לצאת לצפון, כן נעשה, ואם לאו, אזי נלך לחוג אצל חמי וחמותי המתגוררים במושב ברכיה בדרום הארץ. כידוע, רוב רכבי חברות ההשכרה הזולות תפוסים בימים אלו של חול המועד, ולא זו בלבד אלא שכבר התקשרנו לחברת ההשכרה הקבועה שלנו, ואמרו שאין להם רכבים להשכרה עד אחרי החג. ההפתעה

היתה לשמוע מהם בערב הושענא רבה, שאכן יש רכב פנוי לשבת שמחת תורה.

"ואכן לבסוף היינו בשמחת תורה ביישוב רכסים ששוכן על יד חיפה, וכבר הרווחנו את הרווח הראשון שהדי המלחמה לא הגיעו אלינו, לא חשנו את הפחד ששכן בליבותיהם של כלל תושבי הדרום".

מחבלים בדרך

בתוך שיחתי עם אחי הרב דוד, הוברר לי שהרווח האמיתי הוא הרבה יותר גדול ממה שהיה נראה בהתחלה.

"לאחר כמה ימים כאשר הגיעו כל העדויות והסיפורים", המשיך אחי לספר, "הגיעה לאזנינו שמועה שביום שמחת תורה עברו מחבלים גם ליד מושב ברכיה בכביש שבין אשקלון לקרית גת. לאחר מחשבה קצרה, פתאום הבנתי את גודל הנס שארע עמנו. כאשר בשבתות ובחגים אנחנו מתארחים במושב ברכיה, אני רגיל לקרוא בתורה במושב משען הסמוך. לפי החשבון יוצא, שאם הקדוש ברוך הוא לא היה גורם לי בכל הדרכים האלה לנסוע לרכסים ולא לברכיה לשמחת תורה, בבוקרו של יום שמחת תורה הייתי צריך להיות בדיוק במקום שאותם רשעים ארורים עברו, ופחות או יותר באותה שעה. הצלה בהשגחה פרטית מופלאה!".

"אתם בישיבה בחגים?"

כאשר שמענו על הנס, כולנו התפעלנו ושמחנו, אבל לאחר כחודש ההתפעלות גדלה כפליים. דברתי עם אחד מבחורי ישיבת "לבנימין אמר" במושב ברכיה, וכך

הוא סיפר:

"בחודש אלול עבדו אצלנו בישיבה פועלים ערבים, ולאחר בירור קצר הבנו שהם עובדים פלסטינים המתגוררים בעזה. מידי פעם שמענו אותם מדברים, תמיד הם דאגו להשמיע שהם נגד חמאס ונגד העומדים בראשו, והסבירו שהם רק הורסים את עזה ועוד כל מיני ביטויים. מעט לפני יום כיפור שאל אותי אחד הפועלים: 'תגיד, אתם תהיו בישיבה בחגים?'... כמוכן שלא הבנתי לאן הוא חותה, אבל עניתי לו, שאת החגים אנחנו לא עושים בישיבה, כאשר כוונתי היא על חגי סוכות ושמחת תורה. הוא חזר ושאל: 'אבל אתם בדרך כלל עושים חג בישיבה, לא?' עניתי לו במפגיע: 'לא, אנחנו חוגגים בבית'. אילו הייתי עונה לו על הימים הנוראים שאנחנו אכן נמצאים בישיבה, והוא היה מבין מזה על חג שמחת תורה, מי יודע אם הוא לא היה מעביר את הדברים לחברים שלו בעזה, ומה הוא היה עושה במושב"... אכן, אם ה' לא ישמור עיר שוא שקד שומר.

יש לכם סיפור על נס מיוחד מימי המלחמה שקרה אתכם או עם בני משפחתכם? רוצים שיתפרסם כאן לזיכוי הרבים? ניתן לפנות לכותב לפלאפון: 0548484512, או לשלוח לכתובת האימייל: a0548484512@gmail.com

לקיים דעת מרן. וע"ש. ובפרט שמדובר בבית מלון, שפעמים רבות נוהגים בחדרים שם ביזיון וקלות ראש, ואם יעשה את בית הכנסת לחדר אירוח, ודאי שיבואו שם לידי קלות ראש, ואין להקל בזה כלל לכל הדעות, (וזה לשון הבה"ל שם: יש שלשה חילוקים, א' קלות ראש גדולה כמו חשבונות ושחוק והיתול וכיוצא בזה אף בבבל בהתנו אסור, כדאיתא בגמ' בהדיא בין בישובו ובין בחורבנו. ב' ותשמישי חול שאין בהם קלות ראש כלל, מוכח ממגן אברהם דמהני תנאי בכל מקום, וכמ"ש במשנה ברורה, וגם זה בין בישובו ובין בחורבנו. ג' ונדון זה (שפלפל בבה"ל שם) הוא לענין אכילה ושתיה וכיוצא בזה, דיש בו קצת קלות ראש, דבבבל מהני תנאי על כל פנים בחורבנה לפי דעת השלחן ערוך, ולכמה פוסקים אף בישובה להאכיל שם עניים כשהמקום דחוק, ולפי דברינו אף בארץ ישראל יש להקל בזה. עכ"ל).

ומכל מקום אם היא שעת חירום ממש חלילה עד שאין מקום לאנשים לגור בו, ובעל המלון לא עושה כן כדי להרוויח כסף אלא מוכרח לעשות כן מתוקף הנסיבות, מותר לישן שם (ויזהרו מכל עניני ביזיון חלילה). ומעשה היה בקהיר בתקופת קום המדינה והמלחמות שהיו סביב הקמתה, שהבתים בקהיר הופצצו

הסבת בית כנסת של מלון לחדר אירוח

שאלה: בתקופה זו נשלחו תושבים רבים מצפון ודרום הארץ לבתי מלון, עקב המצב הבטחוני. כיצד הדין בבית הכנסת שבבית מלון, שבזמן בנייתו התנה בעל המלון שיוכל לעשות בו ככל שיחפוץ, וכעת עקב העומס הגדול בבית המלון ברצונו לשכן בו תושבים ולהסב את אחד מבתי הכנסת לחדרי שינה. האם מותר לעשות כן?

תשובה: אף שהתנו מתחלה על בית הכנסת לעשות בו ככל שירצו, אין להקל לשכן בו אנשים שיישנו ויאכלו שם ויעשו שם כל צרכיהם.

כי מרן בש"ע (סי' קנא סי"א) פסק שלא מועיל תנאי לבתי הכנסת שבא"י אפי' אחר חורבנם. ואע"פ שבביאור הלכה (ד"ה אבל בישובו) חלק על מרן, וכתב שמדוחק יש לסמוך על כמה וכמה ראשונים המקילים שמועיל תנאי אפילו כאשר בית הכנסת אינו חרב. וע"ע בכף החיים (אות יב) מ"ש להקל בשעת הדחק. אך מר זקני מרן הגאון "איש מצליח" בתשובה (בשו"ת איש מצליח כרך ה', שעתיד לראות אור בקרוב בעריכת מר דודי הגאון הגדול מוהר"ר רחמים מאזוז שליט"א), טרח

דמצינו בכמה מקומות שאסרו חז"ל משום טירחא דשבת, עיין בסימן שכד ס"ט ובסימן שלג. ובזה נמי אפשר דיש בפשיטתו משום טירחא. וצ"ע. ואם יש בזה מפני כבוד האורחים שנתארחו אצלו מבואר בסימן שלג דאם לא חיישינן לטירחא וכו'. עכ"ל. ודו"ק.

יצירת צורות אדם וחיות

שאלה: אני מורה לציור ולמלאכה, רציתי לשאול איזה דמויות מותר ליצור עם התלמידים?

תשובה: צורות של חיות או אילנות וכדומה - מותר לצור ואפילו שהצורה בולטת. צורת אדם - מותר רק אם הצורה אינה בולטת ממש, ואפילו בראש לבדו יש להחמיר. אבל בצד אחד של הראש יש להתיר. צורות שמש ירח וכוכבים - אסור אפילו לצייר על דף, אבל אם אינו מצייר את השמש בשלמותה - מותר.

בש"ע יו"ד (סי' קמא ס"ו) מפורש שמותר לעשות צורות של בהמות חיות ועופות ודגים וצורות אילנות, אפילו צורה בולטת, וכל שכן שמותר רק לצבוע אותם על דף.

אבל בצורת אדם יש חילוק. אם הצורה בולטת, אסור לעשותה. ואם אינה בולטת מותר. וגדר בולטת, אין הכוונה שהצבע קצת בולט על הדף כמו בצבעי גואש וכדומה, שבזה מרן בש"ע שם (ס"ד) כתב בהדיא שצביעה בסממנים

ולא היה מקום ללון, ומרן הגר"ע יוסף הורה להם שרשאים לישן בבית הכנסת, שודאי לא יוכלו לישן ברחוב העיר ובפרט בעת מלחמה (וע"ע בהערות "איש מצליח" על המשנ"ב סימן קנא סק"ה, בסוף הספר).

האם מותר לתלות וילונות בשבת

שאלה: עקרת הבית כיבסה את כל הוילונות לפסח, אך כיון שהם גבוהים וטירחה רבה לתלותם, השאירה אותם עד שיבואו הבנים הצעירים ויתלו אותם. בשבת כשביקשה מהם לתלות, הסתפקו בני המשפחה האם מותר לתלות וילונות בשבת?

תשובה: מדין אוהל עראי אין חשש כלל, כיון שאינו קבוע שם, כלומר שהוא נע ונד ברוח מצויה וגם אינו מעכב להולכים ועוברים דרך שם (כ"כ מרן בב"י סי' שטו. וכ"פ במשנ"ב סק"ו). ועוד כיון דבלאו הכי יש שם חלון וכותל, והוילון אינו עשוי אלא לנוי בעלמא. (ורבי חייא בשבת דף קלח ע"א שהוצרך לחדש ולומר וילון מותר לנטותו ומותר לפורקו, היינו בוילון שכנגד הפתח. ומ"מ טעם זה לא יכון אלא כשהחלון סגור. ע"ש בב"י).

אך מדין טירחא יש חשש לדינא, עיין בביאור הלכה (סימן שטו ס"ה ד"ה לכתחילה) שכתב וז"ל: אך מ"מ עצם דין הפשטת המיטה, זו רפיא בידי,

כלל, אך יש עץ בשמים במרחק חמש דקות, האם עליו לטרוח על מנת לקטוף ולברך עליהם?

תשובה: אפשר לברך על תבלינים ואע"פ שאינם מיוחדים להרחה, כיון שנוטלים עתה על מנת להריח בהם (משנ"ב סי' רצז סק"י, וכן מוכח לעיל בסימן רטז שעה"צ ס"ק מו, וסימן ריז סק"א ושעה"צ סק"ב). ואינו צריך לטרוח ללכת לקטוף הבשמים, שאין צריך לחזר אחריהם כמו בשאר מצוות, שאינו אלא להשיב הנפש (ש"ע סי' רצז ס"א ומשנ"ב סק"ב). ומ"מ לכתחלה יבדוק כיצד לקיים המצוה כתיקונה, וזה חזיתי ואספרה כי באחת הפעמים שהתפללתי ערבית במוצ"ש אצל מרן הגר"ע יוסף זצוק"ל, הבדיל על הכוס בבית הכנסת כדרכו, וכשהגיעו לברך על הנר לא נמצאו גפרורים והרב המתין למעלה משתי דקות וכל הקהל ממתין, והיה שם אחד מבניו שמלמל בקול "אין צריך לחזר אחריהם ואפשר לברך שלא על הכוס", ומרן הגר"ע יוסף לא שעה לזה והמתין עם כל הציבור עד שהביאו ממקום אחר וברך על הנר.

אינה קרויה בולטת. מה שנחשב בולט הוא רק כאשר אדם עושה יצירה ממש, כגון שלוקח חתיכת עץ וצר ממנה צורת אדם.

כשהוא עושה רק צורת הראש נחלקו הראשונים, ומרן (בש"ע שם ס"ז) כתב בזה"ל: יש מי שאומר שלא אסרו בצורת אדם ודרקון אלא דוקא בצורה שלימה בכל איבריה, אבל צורת ראש או גוף בלא ראש, אין בה שום איסור לא במוצאו ולא בעושה. וכתב הרמ"א, וכן נוהגין. אמנם הרבה אחרונים כתבו להחמיר גם בדבר הזה. אבל על כל פנים, אם אדם עושה רק צד אחד של הפנים [פרופיל] - מותר (עי' הליכות עולם ח"ז עמ' רפ"ה. וע"ע בשו"ת יבי"א ח"ג חיו"ד סי' ח').

ולצייר שמש ירח וכוכבים, אסור אפילו בציור אע"פ שאינו בולט. (כמבואר בש"ע שם ס"ד). ואם אינו מצייר השמש בשלמותה, עיין בשו"ת רב פעלים ח"ד חיו"ד סי' יו"ד. וע"ע להרה"ג רבי ראובן פרץ בקובץ "דמות הכסא".

אם אפשר לברך על תבלינים ברכת הריח

שאלה: מי שאין לו בשמים במוצ"ש, האם רשאי לברך על תבלינים שבמטבח שאינם מיוחדים להרחה, כגון פלפל שחור? ומה הדין אם אין לו בשמים

רגע ללא פגע

משפחה צעירה מגיעה מארץ ישראל לג'רבה בל"ג לעומה, ומוצאת את עצמה במציאות לא פשוטה. מתברר שביקור בבית כנסת עתיק בבוקרו של יום, הקדים רפואה למכה והצילם בנס מפיגוע טראגי

התחילו המוני בית ישראל תושבי האי ג'רבה, לקיים חגיגה ותזמורת בלילות הקרובים לל"ג לעומר עד אחר ל"ג לעומה, ובנוסף היו באים גם הרבה מבקרים ותיירים מכמה מקומות. לאחר מספר שנים, הוסיפו והנהיגו שביום ל"ג לעומר לאחר חצות, מוציאים 'מנארה' - מנורה גדולה מבית הכנסת אלגריבה, מניחים אותה על עגלה, מסתובבים בכל הרובע היהודי הקטן ומוכרים את זכות הדלקת הנרות לכבוד רבי שמעון בר יוחאי. כסף רב נתרם באותו היום למען תלמידי החכמים באי. לאחר מכן שוב מוליכים את ה'מנארה' לכיוון בית הכנסת, כולם לבושים בגדי חג, מתבטלים ממלאכתם, מתאספים ושמחים בהילולא דרשב"י שמחה גדולה.

גם מארץ הקודש באים הרבה אורחים. אחד האורחים בשנה שעברה - תשפ"ג, היה בוגר הישיבה הרב דוד אורי הכהן שליט"א, הוא ובני משפחתו.

רבי דוד אורי כבר הלך להילולא בליל ל"ג לעומה, זכה להדליק נר במנורה המיוחדת,

ליושבי המונית היה נראה שהשומרים הערביים מבקשים להרע להם ללא כל סיבה. הגיעו אורחים מישראל עם רכבם עד המחסום, המתינו שיתנו להם להכנס בשער של חניון בית הכנסת העתיק והקדוש "אלגריבה", אשר שוכן בחארה צגירה שבג'רבה, אבל משום מה, השומרים עמדו על משמרתם ולא אישרו להם להכנס עם הרכב.

"למה לא?", רטן נהג המונית הערבי, "יש להם כאן תינוק, יהיה להם קשה להכנס רגלית!". "אין מה לעשות", השיב אחד השומרים באטימות, "כאן נכנסים רק אוטובוסים או רכבים של אנשים חשובים, אני לא יכול להכניס כל רכב שמגיע, אין מספיק מקום".

מה עושים זוג יהודים יראי שמים מישראל עם תינוק בחצר בית הכנסת אלגריבה?

הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל רבה הראשי של ג'רבה מספר, שקרוב לשנת תרס"ו

השלט על יד ההיכל בבית הכנסת רבי בצלאל הנמני בג'רבה

רק אחרי שהגיעו לביתם, הבינו את גודל הנס. מספר שניות בודדות אחרי שלא הסכימו להם להכנס עם הרכב והיו צריכים לחנות בצד, ממש באותו מקום, ירה מחבל, כנראה שוטר תוניסאי בעברו, לעבר היהודים שהמתינו במחסום, ורצח בדם קר שני יהודים יקרים ה' יקום דמם.

הנס הפרטי של מיודעינו היה בלתי ניתן לעיכול. אילו היה השומר נותן להם להכנס, או שהיו מתעכבים מעט מכל סיבה אחרת, הסיפור היה עלול להגמר חלילה אחרת לגמרי.

"נצלנו בנס!", אמרה רעייתו של רבי דוד אורי לבעלה, תוך כדי שהיא מעכלת את הסיפור. "אכן", משיב, "תודה לה", קבלנו חיים במתנה! מעניין איזה דבר טוב עשינו בזמן האחרון שבזכותו ניצלנו מהסכנה."

חשבו מעט, והמילים יצאו מפייהם בבת אחת: "רבי בצלאל הנמני!..."

בבוקרו של אותו היום הם טיילו באי

שמח בהילולת רשב"י ושב לבית מארחיו. למחרת תכנן ללכת לכמה פגישות שהתבקש לקיים על ידי דודו הגאון הרב חננאל הכהן שליט"א ראש מוסדות "חכמת רחמים", למען הפצת תורת רבני ג'רבה לדורותיהם. אך תכנון לחוד ומעשים לחוד. תוך כדי ההתארגנות, ראה שמארחיו מתארגנים אף הם, ליציאה נוספת להילולא. עברה מחשבה בראשו: 'לא כל יום מגיעים לג'רבה, ולא כל יום ל"ג לעומר. כדאי שאלך שוב, אזכה לשאוב עוד שפע וקדושה מדמותו של רבי שמעון ע"ה'. ממחשבה למעשה, יצאו הוא, רעייתו והתינוקת, ועוד שניים מבני המשפחה המארכת לכיוון המונית שהמתינה להם בחוץ.

כאמור, הגיעו המשפחה לכניסה, אבל השומרים לא נתנו להם להכנס. "הוא אומר שאין כניסה לרכבים רגילים", מתרגם הנהג הערבי את דברי השומרים לנוסעים. "רוצים לרדת כאן וללכת ברגל?". הרהרו האורחים בדברי הנהג, אבל לא להרבה זמן, מיד לאחר כמה שניות אמר הנהג שוב: "אין ברירה, אחנה את הרכב בצידי הכביש, תצאו עם הדברים ותצעדו ברגל".

הרכב פנה לשטח שמצידי הכביש, התקדם כמה מטרים, לא עברו כמה שניות ופתאום זה קרה.

'בום, בום, בום!!...'

קולות של ירי. דממה רועמת.

לא הבינו מה קורה, והנה שוב קולות של ירי חזק. הנהג הערבי הסתובב בחדות, לחץ בכל כוחו על הדוושה, וברח עם הנוסעים שלו מהמקום בכל המהירות האפשרית.

ג'רבה, ותוך כדי הטיול הגיעו לבית הכנסת הנקראת "רבי בצלאל הנמני".

"ניכנס, זה נראה בית כנסת עתיק מאד". הציע הרב דוד.

הרב דוד אורי על יד ה'מנארה'

לבו לבורא עולם ויצא מהמקום שמח וטוב לב. לא עברו כמה ימים, וכנגד כל הציפיות, בנס גדול הוא הבריא לחלוטין. כאשר הבין את גודל קדושת בית הכנסת, החליט שלא רק לו מגיע נס, אלא לכל

באי בית הכנסת. וכך הוא מסכם: "לכן כל מי שיגיע לכאן, ידליק נה, יתן צדקה לבית הכנסת, יתפלל על צרתו ובעזרת ה' יזכה לישועה".

משפחת כהן הצעירה שמעו את הדברים בהתפעלות. "אולי נדליק נר גם אנחנו, נתרום ונתפלל?". שאלה הרעיה. "אכן", נענה רבי דוד אורי, "רעיון מצוין. נתפלל שנצליח כאן בכל מעשי ידינו, ושנשוב לביתנו בארץ ישראל לחיים טובים ולשלום".

רק לאחר אותו היום, הבינו האורחים מישראל למה הם היו כה זקוקים לישועה. הקדוש ברוך הוא המכין מצעדי גבה, כיוון אותם לשם, וכך ניצלו בנס מפיגוע אכזרי. על נסיך שבכל יום.

יש לכם סיפור מיוחד הסובב סביב הישיבה, רבניה ובוגריה? רוצים שיתפרסם במדור זה? ניתן לפנות לכותב לפלאפון: 0548484512, או לשלוח לכתובת האימייל: a0548484512@gmail.com

נ כ נ ס ו

המשפחה הצעירה ביראת כבוד, התבוננו ביופי וההדר בסגנון הג'רבאי העתיק, עמודים מעוטרים, קירות הצבועים בצבעו של הרקיע, ספסלים ארוכים, לחוות ולחזור מאות שנים לאחור.

כאשר הגיעו על יד ההיכל, הצביע הרב דוד אורי על 'קנדיל' - נר גדול עתיק הצמוד עליו, ולידו שלט בערבית. "מעניין מה כתוב פה", אמרו זה לזה. הביטו סביבם, והנה כמו בתוך תמונה עתיקה, עומד יהודי מבוגר העוסק בתורה. "תוכל לתרגם לנו מה כתוב כאן?", שואל רבי דוד את היהודי המקומי. "אני מכיר את השלט הזה", ענה האיש, "בשמחה אומר לכם מה כתוב בו".

בית כנסת זה נוסד לפני מאות שנים, סמוך לזמן הווסדו של בית הכנסת אלגריבה. כותב השלט חלה פעם בחולי גדול, ותוך כדי חוליו, שמע שאומרים לו בחלום: 'אם אתה רוצה להבריא מהמחלה שלך, תן צדקה לצלאת (בית הכנסת) רבי בצלאל הנמני, תתפלל שם ותבריא'. שמע, והתעורר נסער משינתו.

בבוקר השכם הלך לבית הכנסת, נתן צדקה להחזקת המקום, נשא תפלה מעומק

מצוה עלינו לספר!

הרב י. כהן

היה מלא וגדוש בדברי חכמה ויראה. גם אם נפתח, כמידי שנה, בדברים ידועים, כמו ציון קורותיהם של החכמים לשמם ולכבודם מתקיימת ההילולא, כעבור דקות אחדות (גם זה כמידי שנה), הסתעף מרן ונגע בעניינים אקטואליים העומדים על הפרק, חיזוק בענייני אמונה, ושפע אדיר של תורה וחכמה.

לקראת סוף הדברים, קיים מרן שליט"א, כדרכו בקודש, ברכה מיוחדת לכל המשתתפים

והתורמים, ולכל המשתתפים והנושאים בעול הישיבה הקדושה. וכה היו מילותיו: מי שברך... לכל התורמים לישיבה, בגופם, בממונם

ובדיבורם."

אופס. מה שמענו פה? "בדיבורם"? מעולם לא שמענו על נוסח שכזה.

אם חשבנו שמגיע 'מי שברך' רק לכל מי שתורם ומסייע בהונו ובממונו. אם היינו רגילים שמגיעה ברכה והכרת הטוב רק לאותם שקנו כרטיס הגרלה, בא מרן רבנו שליט"א ומחדש, כי גם מי שתומך בישיבה 'בדיבורו', נחשב שותף ומגיע לו ברכה!

זה ריגש אותי!

להבין שגם אלו שאפילו לא מוציאים

כמו בכל שנה, גם השנה, היו הרבה דברים מיוחדים במעמד ההילולא השנתית שמקיימת הישיבה, לא מעט רגעים נשגבים שעוררו רגש עצום.

אבל אם צריך לשים אצבע על נקודה מסוימת, מיוחדת, אם יורשה לי הקטן לומר, הרי שמהו ב"מי שברך" של מרן ראש הישיבה שליט"א בהילולא האחרונה תפס אותי.

כמו כל עם ישראל גם אני הקשבת ל ה י ל ו ל א השנה דרך 'קול ברמה'. הגם שלא הייתי שם נוכח באולם. ניסיתי להאזין ולהיות מחובר למעמד הכביר,

הן זהו מנהג של שנים רבות, ומי הוא זה אשר יהין לבטל מנהג ישראל.

גם אם במהלך השירים או דברי המנחה הדגול הרשתי לעצמי לעסוק בדברים נוספים, לעיין באיזו סוגיא או לסדר ענין כלשהו בבית. אולם בשעה שניתן האות ומרן שליט"א פתח בדברי קדשו, עזבתי הכל, עצרתי את שלל העיסוקים, ותכף ומיד נתתי דעתי וליבי להקשיב לאמרי קדשו. דברי אלוקים חיים.

משאו של מרן שליט"א, כמו תמיד

10 אגורות מכיסם למען הישיבה, אלא רק 'מדברים טובות על המלך' - מאן מלכי רבנן, גם הם נחשבים 'שותפים', וגם הם ראויים לזכות לברכה הגדולה בעת רצון זו, מעמד ההילולא דצדיקיא.

מִן בְּעֵינֵי הַטּוֹבָה וּבְרוּחַב לִיבּוֹ הַטְּהוֹר, מֵעֵתִיר שֶׁפַע בְּרֻכּוֹת לֹא רַק לְרֹאשׁ אֱלוֹ שְׁתוּרִמִּים לִישִׁיבָה בְּמִמוֹנָם אוֹ בְּגוֹפָם, אֲלֵא גַם כִּלְפֵי אֱלוֹ שֶׁלֹא זָכוּ לִקְנוֹת כְּרִטִּיס, אֲךָ לִפְחוֹת תּוֹמְכִים בִּישִׁיבָה בְּדִיבּוּרָם, דִּי בִּכְךָ שֶׁהֵם מְדַבְּרִים טוֹב עַל הַישִׁיבָה - כַּדִּי לְהַכִּיר לָהֶם טוֹבָה, וּלְשַׁגֵּר לָהֶם בְּרֻכָּה מִיּוֹחַדָּת בְּמַעֲמַד הַכְּבִיר.

כִּמָּה חִינוּךְ וּמִסֵּר יֵשׁ בְּדַבְּרֵי: לְזַכּוֹר לְהוֹדוֹת, לְבַרֵךְ וּלְהוֹקִיָּה, עַל כָּל דְּבַר קִטָּן. לֹא רַק עַל תְּרוּמָה כִּסְפִית, אֲלֵא עַל כָּל סִיוַע כִּלְשָׁה, אֲפִילוֹ עַל מִילָה טוֹבָה - לּוֹמֵר מִילָה טוֹבָה.

לְאַחַר רִגְעִים שֶׁל מַחֲשֶׁבָה וְעִיכוּל הַתְּבוֹנָנָתִי, כִּי מִכָּאן נוֹכַל לְהַבִּין כִּי מוֹנַח לָנוּ פֶּה גַם צוֹ לְשׁוֹן זִירוּז מִמֶּרן שְׁלִיט"א: לְהַרְבוֹת לְדַבֵּר בְּשִׁבְחָה שֶׁל הַישִׁיבָה. מִצּוּהָ עֲלֵינוּ לְסַפֵּר!

בְּמִילָה זֹאת שֶׁאִמַּר מֶרְנָן רַבְּנָן שְׁלִיט"א "בְּדִיבּוּרָם", לִימְדָנוּ רַבְּנָנוּ, כִּי הַדֶּרֶךְ לְתֵרוּם לִישִׁיבָה, הִיא לֹא רַק בְּהַכְרַח בְּאַמְצָעוֹת שְׁקֻלִים אוֹ מִזְמוֹנִים, לֹא רַק עַ"י הו"ק אוֹ צ'קִים, אֲלֵא גַם לְדַבֵּר עֲלֵיהָ טוֹב, וּלְסַפֵּר אֶת כְּבוֹד עוֹשֵׂרָהּ וּתְפָאֶרְתָּהּ.

דּוֹקָא בְּדוֹר בּוֹ הַחוּשׁךְ יִכְסֶה אֶרֶץ, וּלְצַעֲרָנוּ גַם אֵל חֶלֶק מֵעוֹלָם הַתּוֹרָה, נִכְנַס שׁוֹק שֶׁל מַחִירוֹן, גּוֹבָה הַרְבֵּ - לְפִי גּוֹדֵל הַיַּחְצ"ן וְהַרְכַּב שֶׁהוּא מַחְזִיק... דּוֹקָא בְּתַקּוּפָה שֶׁל בְּלָבוֹל בֵּין חוּשׁךְ לְאוֹר וּבֵין קוֹדֵשׁ לְחוֹל, כְּשֶׁעַל כָּל יִשִׁיבָה יֵשׁ תּוֹוִית וּסְטִיגְמָה, וַיֵּשׁ גַּם שְׁמַרְשִׁים לְעַצְמָם לְזַלְזֵל וּלְלַעוֹג, מִצּוּהָ עֲלֵינוּ לְדַבֵּר בְּמַעֲלַת בְּשׁוֹרַת הָאִמְתָּה שֶׁהַישִׁיבָה מְבִיאָה.

"לְתֵרוּם בְּדִיבּוּרָם" פִּירוּשׁוֹ, לְהַצִּיף אֶת מַעֲלוֹתֶיהָ שֶׁל הַישִׁיבָה, לְדַבֵּר בְּשִׁבְחָה רְבוּתִיהָ - רְבוּתֵינוּ, וּלְפָרְסָם אֶת דְּרַכָּה הַמִּיּוֹחַדָּת. לְסַפֵּר

כִּי גַם בְּדוֹרְנוּ הַחֲשׁוֹךְ, יֵשׁ מִי שֶׁקָּנֵא לְכָל תַּגּ וְאוֹת. וְלֹא מוֹוֹתֵר עַל שׁוֹם נִיקוּד אוֹ נְקוּדָה שֶׁל אוֹר. לֹא חֲלִילָה לְזַלְזֵל בְּאַחֲרִים, כִּי הִרִי זֹאת וְדֹאֵי לֹא דִרְכָנוּ, אֲבָל כֵּן לְתַת לְעוֹד יְהוּדִים זְרַקוֹר וְטַעִימָה מֵעוֹלָמָה הַיְחוּדִי הַעֲשִׂיר שֶׁל הַישִׁיבָה.

הַמְשִׁימָה שֶׁלָנוּ, הִיא לֹא בְּהַכְרַח עוֹד נְצִיג בְּעִירִיָּה, וְגַם לֹא עוֹד חֶבֶר כְּנִסַּת 'תּוֹצֵרֵת' הַישִׁיבָה, אֲלֵא בְּעִיקָר לְפָרְסָם וּלְהַשְׁמִיעַ אֶת הָאִמְתָּה הַפְּשׁוּטָה בְּתוֹכֵכִי עוֹלָם הַתּוֹרָה, כִּי בְּנִיגוּד לְכָל הַשְּׁמוּעוֹת, בְּשׁוֹנָה מִכָּל הַסְּטִיגְמוֹת וְהַתְּדַמְיוֹת, ב'כֶּסֶף רַחֲמִים' לֹא הַמְצִיאָנוּ תּוֹרָה חֲדָשָׁה וְלֹא חִידָשׁוּ שׁוֹם שִׁיטָה, אֲלֵא רַק לּוֹמְדִים תּוֹרַת אִמְתָּה כְּפִי מִסּוֹרַת אֲבוֹתֵינוּ.

זֹאת הִיא הַשְּׁלִיחוֹת שְׂרָאִיתִי לְגַדֵּעַ עֵינַי בְּשַׁעָה שֶׁעַסְקָתִי בְּקִדְשִׁים, בְּעִרְכָּת אִמְרוֹת קִדְשׁוֹ שֶׁל מוֹרְנוּ הַרְבֵּ צִמַּח שְׁלִיט"א בְּסִפְרֵי 'חֲזָקוֹ' בְּס"ד, וְזֹאת גַּם הַתְּכַלִּית שֶׁאֵנִי מְנַסֶּה לְהַשִּׁיג שַׁעָה שֶׁאֵנִי מִצְטָט מֵאַמְרוֹתָיו שֶׁל מֶרְנָן שְׁלִיט"א בְּהַזְדַּמְנוּוֹת שׁוֹנוֹת.

כְּשֶׁמֶרְנָן מְבַרֵךְ אֶת הַתּוֹרִמִּים לִישִׁיבָה 'בְּדִיבּוּרָם', לֹא אֶת כְּבוֹדוֹ הוּא דוֹרֵשׁ, וְלֹא אֶת שְׁבַחֵי חֲלִילָה הוּא מְבַקֵּשׁ. אֲךָ וְרַק מֵעַט נַחַת בְּעַמְלוֹ לְהַנְחִיל תּוֹרַת אִמְתָּה בְּאַמְתָּה.

מִיּוֹתֵר לּוֹמֵר כִּי מֶרְנָן רֹאשׁ הַישִׁיבָה לֹא צָרִיךְ לֹא עוֹד יְהוּדִי שִׁישְׁנָה אֶת נוֹסַח תְּפִילָתוֹ הַרְגִיל וַיִּתְקַן אוֹתָהּ לְפִי הַגְּהוֹתִיו, גַּם לֹא עוֹד אָדָם ש'צְבִיעַ' לוֹ וַיִּקְפִּיד וַיִּנְהַג ע"פ פְּסָקִיו בְּכָל מַעֲשֵׂיו וְהַלִּיכוֹתָיו, אֲלֵא מֵעַט תְּשׁוּבָת - הַמְשַׁקֵּל וְאִיזוֹן כְּנֶגֶד מַסַּע הַשִּׁסּוּי וְהַשְּׁקָר רַב - הַשְּׁנִים שֶׁהַתְּקִיִּים נֶגֶד הַישִׁיבָה.

לְפַחוֹת עוֹד אָדָם שְׁפַחוֹת יִקְנֵטֵר וַיּוֹתֵר יָדַע וַיִּכִּיר אֶת יוֹפּוֹ וְטוֹבוֹ שֶׁל בֵּית הַיּוֹצֵר הַגְּדוֹל לְתוֹרַת אִמְתָּה, מִקּוֹם שֶׁמְגַדְלִים בּוֹ תּוֹרָה וַיִּרְאֶה, בְּקִדּוּשָׁה וּבְטָהֳרָה.

"וְאַפִּילוֹ כְּלָנוּ חֲתָמִים, כְּלָנוּ נְבוֹנִים, כְּלָנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה, מִצְּוָה עֲלֵינוּ לְסַפֵּר!"

הרב אוריאל בוכריץ שליט"א

מתלמידיה של הישיבה בין השנים: תשנ"ה-תשס"ג

משגיח בסדר ג' בישיבה גדולה, מחנך בתלמוד תורה, ורב בית הכנסת "אהבת אחים"

ברמת גן

קצת רקע

גדלתי במושב זמרת על ברכיו של מרא דאתרא הגאון הרב **דוד קרעי** שליט"א (לימים מר חמי). בשיעורים שמסר לנו ילדי המושב, הרבה לספר על ילדותו בישיבה וגדלותו של מרן ראש הישיבה שליט"א. בשנת תשנ"ה נכנסתי ללמוד במתיבתא של הישיבה, בשנת תשנ"ז הגעתי לישיבה קטנה ואח"כ לישיבה גדולה. בשנת תשס"ג נישאתי בשעה טובה והמשכתי את לימודי כולל של הישיבה. לאחר תריסר שנים שנה יצאתי ללמד בתלמוד תורה.

היכרות ראשונה עם הישיבה

בשיעורי הרב לילדי המושב היינו ארבעה תלמידים מבתים תורניים: בנו של הרב - שלמה קרעי (כיום שר התקשורת), רותם בוכבזה, דוד שמואל ואני הקטן. הרב היה מקדיש לנו זמן רב, לוקח אותנו לטיולים משותפים לכותל המערבי, לקברות צדיקים, ובמוצ"ש לצפיה בשיעורו של מרן הרב עובדיה זצ"ל בלויין, במושב יושביה. ערב אחד היה יום חג עברנו - הרב לקח אותנו להילולא הגדולה של הישיבה, באולמי "ארמונות אליה" הנוסטלגיים. נפעמנו מהמעמד, מרן הרב עובדיה זצ"ל לצד מרן מוה"ר רבי כדיר צבאן זצ"ל ובתווך מרן ראש הישיבה שליט"א. זה היה מדהים, מרגש, מחבר ונותן לך לשאוף לגדולות. כשגדלנו, חבריי עברו ללמוד במתיבתא של הישיבה, ואני, הקטן מבניהם, נשארתי בתלמוד תורה עוד שנה ואז הגעתי למתיבתא.

זכרונות ראשונים

ביום הראשון ללימודים, בשיעור א', היינו מאוד לחוצים מהשיעור עם מורנו הגאון הרב **צמח** שליט"א. ב-11:00 הרב נכנס לבית המדרש והיה מתח באויר, ואז הרב אמר כמדבר לעצמו: "נו מי יקרא לנו שיעור היום?". היתה דממה, ואז קרא בשמי להיות מג"ש. נלחצתי... איך אצא בשלום מן הקודש? אבל הרב צמח בגישתו המיוחדת, התחיל לספר בנחת רוח ובציריות על מוה"ר הגדול הי"ד שהגיע לג'רבא בעודו ילד ודודו הרב מנחם מאזוז זצ"ל הראה לו את מחברת החידושים של הגאון רבי **שלמה מאזוז** זצ"ל, כשהוא מטעים זאת בתוספת מוסר להשקיע בלימוד בהתמדה וכו'. כשסיים הרב צמח אמר לנו: "ולמה אני מספר לכם את זה? כי סבא רבא של ר' בוכריץ (אנני) מצד האמא, הוא הגאון הרב שלמה מאזוז זצ"ל, הבנת מה אתה צריך להיות עוד כמה שנים?!"...

תורה שלמדתי באף

כשהגענו לישיבה קטנה, הקצו בשבילנו לפנימיה את "הוילה" המהוללה. אך כבוד מעלתה היתה נעולה במשך שלוש שבועות (בגלל פרוצדורה לא ברורה בין המוכרים להנהלת לישיבה), ומצאנו את עצמנו, תלמידים חדשים, נודדים ברחבי הישיבה, ישנים במזרנים או במיטות מזדמנות של תלמידים שטרם חזרו מהבית, בלי ארון ובלי מיטה קבועה. היה קשה ומתסכל, אבל המדריך המסור הרב מנחם מאזוז שליט"א (לימים מחותני), הרגיע אותנו והקטין את הקושי, עד שקיבלנו את האישור המיוחל להכנס לילה. עשור לאחר מכן, כשלימדתי בסדר ג' בישיבה קטנה, ובחודש הראשון היה קשה לתלמידים החדשים להסתגל לתנאי פנימיה, הייתי מספר להם מה עברנו בזמננו, כדי שיכנסו לפרופורציה, כי בסוף הכל היה שווה.

דמות מרבני הישיבה שהשפיעה

אישית, מאוד התחזקתי מהדרשות של המשגיח הגאון הרב **יורם חדאד** שליט"א, הן היו מלאות תוכן ועומק, הרב ירד לנפש הבחור ושילב עצות זהב. היה בהם גם תהליך ברור של בנייה ודרך סלולה להתמודד עם סערות החיים ומשברי גיל הטיפש-עשרה, כמו 'ווייז' לנפש, פסיכולוגיה יהודית. כשהתחלתי להשגיח בסדר ג', ידעתי שהכתובת להתייעצות זה הרב יורם. אהבתי את הקו שלו בחינוך, היו לנו שעות שיחה ארוכות, בהן מצאתי דרך ברורה וממוצעת להתמודד עם בעיות משמעות: הסתכלות נכונה על מצבים, אבחון מדויק, תגובות נכונות, עונשים במינון נכון ועקביות, ועוד טיפים רבים שעוזרים לי עד היום בעבודת החינוך.

כמו כן, הושפעתי רבות מהגאון הרב **חיים ברגיג** שליט"א, מהריכוז והשקידה שלו, מהמוסר החודר שהקריא לנו לפני השיעור מהספר "לשכנו תדרשו". לפעמים היה משתנק מבכי תוך כדי קריאה. היינו מרגישים שהוא עובר אתנו את התהליך שהוא מנסה להעביר בו אותנו. הוא היה ביקורתי לעצמו לא פחות ממה שניסה לכוון אותנו לדרך הטוב, תמיד היה מחושב בתגובה ובביקורת עלינו התלמידים.

חבר מימי הישיבה שהשפיע

בזמנו היה רק בנין אחד משותף לישיבה קטנה וגדולה, זה גרם לתופעת "אדמו"ר וחסיד". אני זכיתי לאדמו"ר מיוחד... הרב **דוד דרשן** שהיה מבחירי ישיבה גדולה, הוא שם את עינו עלי וקידם אותי מאוד. בעקבות הלימוד אתו התקדמתי ממדרגה למדרגה. הוא נתן לי אתגרים שלא חלמתי שמתאימים לי, אבל עם עזרה צמודה, הכל זרם. כשעליתי לשיעור ב', למדתי אצלו בסדר ג', וראיתי איך בסדר לימוד קצר בסוף היום, הוא השפיע עלינו התלמידים לשינויים כ"כ משמעותיים. שאפתי מאז לתפקיד כזה, שיש בו שליחות. לאחר נישואי, ביקשתי מהרב צמח משרה דומה, וכשקיבלתי את מבוקשי, המשכתי בדרכו להיות אוזן קשבת לתלמידים, לקיים שיחות אישיות ולסייע למתקשים במשברי החיים.

מסירות נפש של רבני הישיבה

הדהימה אותי כל פעם מחדש המסירות של הרב צמח לשיעור עיון. הוא מעולם לא חיסר: קיץ, חורף, חולה, חלש, ואף כמה שעות לאחר נחיתה מחו"ל. הכל מתגמד כשמגיע שיעור עיון, פעם הגיע שר האוצר דאז דן מרידור. כשבאו להודיע לרב לבוא לקבלו, הוא סירב ואמר בפשטות "אני בשיעור". מידי שנה בשפעות החורף, אני נזכר בתמונה הזו כשאני מתלבט אם לחסר לת"ת שאני מלמד.

זכרון ממעגל השנה בישיבה

חג השבועות בישיבה היה מרומם במיוחד עבורי. היתה אוירה של לימוד כמעט ללא הפסקה, כל הלילה ויום המחרת, הכל בנגינה של הטעמים של כל ספר, קריאת ספר משלי ואזהרות, הפסקות השירה בין הספרים, זה היה מיוחד במינו, ולכן המשכתי להגיע ללימוד הזה גם לאחר נישואי.

תמונה שלא תשכח

באחת ההילולות, מרן הרב עובדיה זצ"ל דיבר בשבחו של מרן ראש הישיבה שליט"א, ופתאום רכן אליו וחיבק ונישק אותו. איזה חשמל היה בקהל...

רגע של חביבות

בתחילת דרכי בישיבה, הייתי מוזמן הרבה למשרד של רבי צמח ולא מסיבות חיוביות... הרב היה גוער בי על התנהגותי. פעם אמרתי לו: "מה אעשה אני לא מצליח - כל פעם משתדל ונופל". הרב ענה לי: "אנחנו קרובי משפחה, לפני שאתה נופל, תבוא אלי למשרד תגיד לי: הרב, אנחנו קרובי משפחה, תעזור לי". האמת, לא היה לי את האומץ להגיע לרב, אבל לקראת סוף שיעור א' כבר הצלחתי להשתפר בהדרגה ולהכנס לתלם.

רגע של התפעלות

כשהיינו בסוף שיעור א' ישיבה קטנה, מרן הרב עובדיה הגיע למסור שיעור בישיבה. לאחר השיעור, נכנס לחדרו של מרן ראש הישיבה שליט"א ואנו חיכינו למטה בכניסה לישיבה. לאחר שיצא מהמעלית מלווה ברבי צמח ונכנס לרכב, הרב צמח פנה אלי: "ראית איזה רכב מפואר? מה חשבת שכל אחד יכול לקבל כזה רכב? רק מי שעמל בתורה מתוך עוני זוכה לכך מתוך עושר..."

שעות של קורת-רוח

בשיעור ב' ישיבה גדולה התחלנו לכתוב שו"תים, עם הדרכה של הגאון הרב **יוסף פריץ** שליט"א. זה היה מרתק, משהו חדש בתוך הישן, סדר צהריים של שלוש שעות היה נגמר בן-רגע. כנראה על זה התכוון האור החיים הקדוש: "לו היו בני האדם מרגישים במתיקות וערבות שבתורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא ישווה בעניהם כסף וזהב למאומה".

רגע אישי עם מרן ראש הישיבה

בשיעור ב' ישיבה קטנה הפריע לי משהו אישי. חשבתי הרבה עם מי להתייעץ ולבסוף החלטתי לתפוס אומץ ולגשת למרן שליט"א. ביקשתי מהעוזר המסור הרב **רפאל לוי** ז"ל להכנס לרב והוא אמר לי: "הרב חלש ולא מרגיש טוב, אבל אשאל אותו". הרב הסכים. נכנסתי כולי רועד, הרב הרגיש והתחיל לשאול אותי מאיפה אני, בן כמה אני, כמה שנים אני בישיבה, עד שנרגעתי ואז שאל לבקשתי. גליתי לו את לבי בפתיות והוא נתן לי שלוש עצות. ביקשתי סליחה שהפרעתי ביום שהרב לא חש בטוב ויצאתי. אחרי שעה עברתי שוב ליד המשרד, ר' רפאל עצר אותי ואמר: "הרב אמר: תלמידים כאלו תכניס אלי אפילו אם אני לא מרגיש טוב". הייתי בהלם מהרגישות של מרן והחלטתי להתמסר לשלושת הקבלות שהרב המליץ לי עד לחתונתי.

כסא רחמים' בשבילי

מקום שעיצב את עיקר אישיותנו ונתן לנו ארגז כלים מושלם לחיים מלאים תוכן. מי שלא טעם - הפסיד!

למה אתה מתגעגע בישיבה

לשלוות הנפש - יש זמן ללמוד בנחת, בלי פלאפון, פרנסה ועול משפחה. חבל שמעריכים זאת רק לאחר שעוזבים...

משהו שהיה פעם והיום איננו

בזמני היתה הקפדה על סדר 'בן איש חי' בליל שבת. בשבת הראשונה שלי בישיבה, המשגיח הגאון הרב **מיכאל סגרון** שליט"א הגיע לישיבה קטנה ונתן לנו שיחת מוטיבציה, להשקיע בלימוד ה'בן איש חי'. מה ששכנע אותנו ביותר הוא מה שאמר לנו: "זה כרך אחד שמכיל את כל ההלכות, ודרך לימוד של שעה בשבוע אתה מקיף כמעט כל נושא הלכתי". כיום זה סדר רשות וכל אחד לומד מה שלבו חפץ, וכולם צריכים להשלים חומה, אז הכל מתנקז לסדר הזה וחבל.

משהו שיש היום ופעם לא היה

כמובן ובעיקר מכון "זכרו תורת משה עבדי" ללימוד הש"ס. איזה זיכוי הרבים יש לרב צמח שחשב על רעיון כ"כ מבורך, מזכיר את הרב מאיר שפירא זצ"ל מייסד הדף היומי. כמובן כל זה בתנאי שהבקאות אינה באה על חשבון עיון, כי עיון קשה לרכוש אחרי הנישואין ובקאות כן.

מה היית רוצה לראות בישיבה

בבתי הספר ותלמודי התורה, נכנס למערכת החינוך שיעור "כישורי חיים". זהו שיעור פתוח, המלמד את התלמידים איך להתמודד עם אתגרי החיים: ביטחון עצמי, קנאה, ביישנות, התמודדות עם משברים, נרמול נושאי צניעות ועוד. הערך הנוסף לשיעורים אלו, זו הפתיחות בין המורה לתלמיד והחשיפה של התלמיד למורה, שירגיש שאם הוא עובר משבר יש כאן מישהו לצדו. אני חושב שבדור הזה, כדאי ששיעור מעין זה יכנס גם לעולם הישיבות, ברמה מותאמת כמובן, אבל בפתיחות. אפשר לקיים את זה גם בפארק או גינה ציבורית, העיקר שהבחור ירגיש נעים להיפתח לרב, זה יחסך הרבה מבעיית הנשירה הנפוצה והמתרבה מיום ליום.

דמות מופת מהדורות הקודמים

בעיניי, מרן ראש הישיבה שליט"א, שייך לגמרי לדורות הקודמים. ההסתכלות שלו עמוקה ושונה מאתנו, השקפה טהורה ללא נגיעות, האומץ שלו להגיד מה שהוא חושב ללא חת, ובעיקר הסלידה והאלרגיה מהכבוד שרוחשים לו. זה שייך לכמה דורות אחורנית. אנחנו כביכול נוסעים לאותו כיוון, אבל מרן בכביש הראשי ואנו בדרך עפר מן הצד. הטיב להגדיר זאת החזון איש באגרותיו: "ואולם האיש הזוכה לידיעת התורה, הוא הולך בין אנשים ונדמה כבן אדם, אבל באמת הוא מלאך הגר עם בני תמותה וחי חיי אצילות ומרומם על כל תהילה".

משהו שאולי לא יודעים עלי

התחלתי את שיעור א' ישיבה קטנה ברגל שמאל, עם הרבה בעיות וקשיים מהמסגרת הלוחצת. בסוף שיעור א' נכנסתי בהדרגה לתלם, אבל תמיד הייתי זנב לאריות, על גבול הממוצע מלמטה. שנים הייתי בחשיבה: האם זה המקום המתאים בשבילי? האם יצא ממני משהו בכלל? ופעם אף שהגיע המגיד הרב **אריה שכטר** זצ"ל לשיחה בישיבה אמר לנו: "דעו לכם תלמידים, יש אלפי קהילות שמחכים לרב ומורה דרך שינהיג אותם, אם אתם לא תלמדו - הם ישארו ללא מענה". חשבתי לעצמי: ודאי לא מדובר עלי, וכי אני אנהיג קהילה? אבל עברו השנים, התמלאתי בתורה בישיבה בלי שארגיש, ואני ב"ה מצליח בתפקידים מעין אלו.

אני כותב זאת עבור תלמידים שכרגע מתמודדים עם קשיים בישיבה, והביטחון העצמי שלהם ברצפה. אין לכם מושג כמה אתם שוים בחוץ, אתם אריות ממש! סיירת מטכ"ל של עולם התורה. תעריכו את עצמכם, תהיו חזקים, אל תשברו מכל קושי או גערה מהצוות. תלמיד ממוצע בכסא רחמים הוא כמו עליו בישיבה אחרת. הדרישות של הישיבה, גבוהות מאוד ודורשות אחוזים ניכרים מהיכולת האנושית. אין שעות ריקות במוצ"ש או בימי ששי כמו בישיבות אחרות. לכן בכל מצב אתם תגיעו להישגים משמעותיים.

טיפ נוסף: תבדקו את רמת היכולת האישית שלכם, מי שאינו מסוגל לרמה גבוהה בעיון, ישקיע בבקיאיות או בהלכה, ולו בכדי לקבל סיפוק. אפשר גם להשקיע בליטוש המידות, "תורת חסד" כתיב. ובאותו ענין. במשך שנים תחקרתי את נושא המשמעת, ענישה, גערות, קנסות והמסתעף. הייתי מעלה טרמפיסטים תלמידים מיישיבות אחרות ומנסה ללמוד מהם על השיטות השונות בחינוך בישיבתם. נוכחתי לדעת באופן ברור שהדרך המקובלת בישיבה היא העולה בית-אל ובמקום שמקלים יותר התוצאות עגומות. קשה באימונים - קל בקרב.

הומור שהפך לברכה

כשלמדנו בכיתה אצל מרן שליט"א, בכל יום חמישי מרן היה כותב לנו במחברת שורה אחת בכתב ספרדי, ואנו היינו מעתיקים ומשלימים את שאר העמוד במהלך השבוע. יומיים לאחר חתונתי הזמנתי את מרן למסיבת שבע ברכות, כי נבצר ממנו להגיע לחתונה. כשהגיע, הביא לי את המחברת כתב ספרדי ביחד עם מתנה שעל עטיפתה כתב: "תלמד את אשתך לקרוא כתב ספרדי...". צחקנו מההומור של מרן ונשכח הדבר. עברו שנתיים, ונפגשנו שוב במעטפה של מרן, אז אשתי אמרה: "אם הרב אמר ללמוד כתב ספרדי אז צריך ללמוד". תוך שבועיים היא ישבה ולמדה את האותיות. ומאז במשך כעשרים שנה היא משמשת כקלדנית **היחידה בעולם** לכתב ספרדי.

מפעל חיים

לפני כ-15 שנה התחלתי פרויקט לשימור מורשת יהדות ג'רבא ותונס, בעיקר בחלק המוזיקלי (בנושאים נוספים, אחי הרבנים קניאל ותומר עושים חיל). הוצאתי לאור את ספר 'הלל וזמרה' המכיל מאות שירים ממסורת עדתנו המפוארת, לאחר מכן הפקתי ששה אלבומי שירה הכוללים חלק נבחר מהשירים שבספר. בשנים האחרונות כשכמעט תם עידן הדיסקים, הכל עלה לערוץ "אלגריבה" עם הקלטות רבות נוספות של קינות לתשעה באב, סליחות ג'רבא - שפתי רננות, ופיוטי ראש השנה ויום הכיפורים. כמו כן, הוצאתי לאור את הספר 'מזמור שיר' הכולל את השירים הנבחרים לשבתות, חגים ואירועים הפונה גם לשאר העדות והחוגים.

צאו והתפרנסו זק מזה

פונטים חדשים שיעדכנו את עבודותיה כי קיבלה זה עתה בדיוק את הסכום הדרוש. למעשה אף אחד לא הרוויח או הפסיד כסף, נכון? לא נכון. כולם הרוויחו כסף, כולם החזירו חובות, כולם השתדרגו בעסקיהם, וכל הכסף נשאר בקהילה.

2 שמעת על קרן שותפים? אתה מכיר בוגרים שמקבלים מהם מלגה? רק תחשוב על זה שאם קנית אצלו / השתמשת בשירותיו - אולי בעצם אתה מייתר את הצורך שלו בקבלת המלגה הבא? אולי בכסף שלך אשתו תלך לקורס למתקדמות, תקדם את העסק, תביא עוד לקוחות, ובמקום שהם יבקשו מלגה הם יתרמו בעצמם לקרן ויעזרו לבוגרים נוספים? לא שווה?

3 וכן. כי כולנו גדלים בקהילה ולכולנו יש חלק ואחריות על שגשוגה, וחלק גדול מזה - הוא ע"י שגשוג הכלכלה הפנימית שלנו ויצירת מעגל פיננסי רחב וחזק.

פרנסו והתפרנסו!

אנחנו באיגוד הבוגרים "כתר מלוכה" מאוד מאמינים בכלכלת קהילה, אנחנו שואפים להגיע למצב שכל העסקים הקניות וצריכת השירותים ייעשו ככל האפשר בין הבוגרים, זה נכון גם לשירותים שהבוגר הפרטי נצרך להם בחייו ובביתו ונכון גם לשירותים הנצרכים למוסדותינו.

מעבר לנקודה החשובה בפני עצמה שעסק של בוגר מכיר טוב יותר את תרבותך וצרכיך בתור אחד שגדל על אותו "פס ייצור" כשלק, הרי שיש עוד כמה סיבות לכך:

1 נניח שאני רוכש בחנות הטבע של בוגר בסכום של 500 שקלים. בעל החנות רץ מיד לסופר הסת"ם שגם הוא בוגר ומחזיר לו בדיוק חמש מאות שקלים שהוא חייב לו. סופר הסת"ם מצידו, משלם את הסכום הזה למורה הפרטית של הבת שלו. אותה מורה, אשת בוגה, מעצבת בכסף הזה מודעה חדשה אצל גרפיקאית שבעלה בוגה, והגרפיקאית מזמינה סוף סוף עוד

אי"ה בחג הסוכות הקרוב יופץ בדיוור ישיר לכלל הבוגרים אינדקס העסקים המלא

בעל עסק? עצמאי?

זה הזמן שלך להצטרף ולהרחיב את מעגל לקוחותיך!

צור עכשיו קשר עם מזכירות האיגוד

03-6932205 ktr036932205@gmail.com

רשימת עסקים של בוגרי הישיבה שהגיעו אלינו עד עתה

יצירת קשר	אודות	שם העסק
058-4138246	ייעוץ משכנתאות	H.O.M.E משכנתאות
050-6400336	די ג'יי לנשים	Startup
055-6874698	הנהלת חשבונות ועוד	אור חשבונאות
053-3189546	עיצוב גרפי, הוצאה לאור	אידישע קאפ
053-3152421	עיצוב בלונים	בלוניקו
03-3801155	מכשירי ויז כשרים	דרך המלך
052-7177512	פענוח כתבי יד	הרב אליהו אדרעי
050-4144413	סופר סת"ם	הרב אמנון אליה
052-7171710	סופר סת"ם	הרב הראל סופר
052-7143442	סופר סת"ם	הרב מבורך אוזן
054-8596512	פטיפורים לאירועים	טוויסט
053-3121044	יין מהודר 100% ענבים	יינות יונתן
054-5407744	חזן ופייטן	ישי טהרני
058-3207803	עורכת דין	לאה ישי
052-7110435	הוצאת כתבי יד	מאן מלכי
055-6732331	הוצאת כתבי יד	מחזורי יוקרה
054-2019935	תיווך	מסיעד מאדאר
054-6855420	ייעוץ משכנתאות	פלנט משכנתאות
053-5388888	קווי תוכן ומרכזיה	קונטרול תקשורת
055-6724648	שכתוב הקלטות	שילה סעדון
052-7167061	עריכת וידאו	שמעון שמאי

כן, אנחנו יכולים

דברים שרואים מהבמה של גני תערוכה

הקודמות, ההצלחה לא הייתה מסחררת יתר על המידה, והמערכת הפוליטית לא הוכתה בתדהמה לאחר שהגענו להישג המרשים של 27 נציגים ללא גב פוליטי בכנסת.

אבל זהו, אחים. חלפו תשע שנים, למדנו את הלקחים, ניערנו את המחשבות, ואולי הגיעה העת להקמת כוח פוליטי ברשויות המקומיות.

האנשים מתוכנו שעודם בעלי רוח נמוכה ונפש שפלה, אוהבים לומר בייאוש כי "לנו אין הצלחה בפוליטיקה". מרי נפש אחרים מרחיבים ואומרים: "אין מה לעשות, מקומנו בבית המדרש". הדברים הללו נכונים במידה מסוימת, אבל לא לגמרי. נכון שלרוב ככל הבוגרים שלנו, ב"ה, אין עסק בענייני חולין ופוליטיקה, אך בוודאי שבכל עיר מתהלכים בוגר או שניים המסוגלים לקחת חלק בפעילות מסוג זה.

היתרונות הרבים של כוח פוליטי בעירייה, אינם מתבטאים רק בתקציבים הסעות להילולא השנתית, אלא גם בנתינת אפשרות להקמת תלמוד תורה או ישיבה קטנה בדרכו של מרן שליט"א באותה עיר. בין היתר, כוח פוליטי גם מעניק אפשרות לתת הקצאות לפעילות רוחנית של בוגרי הישיבה באזור מגורם ולהרים את קרנם, על כל המשתמע מכך.

אין כוונתי שבכל עיר יקימו מפלגה מן היסוד. זה סיפור שדורש המון אנרגיות ולא מעט כסף. אך למה לא לנסות להשתלב במקומות ריאליים ברשימות הקיימות? האם טרם הבנו את המשמעות הרבה של כוח פוליטי מקומי? הרי מדובר במשאב גדול שדרכו קל מאוד להפיץ את דרכה ותורתה של הישיבה והועמד בראשה. מספיק שיהיה לנו נציג או שניים בערים כמו נתיבות, אשקלון, בת ים וכדומה - וכבר הכל יראה אחרת.

אחים יקרים, הבעיה היא לא שאין לנו כוח; אלא שאיננו מודעים לקיומו. אינני קאוצ'ר, אבל בהחלט כבר הגיע הזמן שנאמין בעצמנו.

בשנת תשפ"ב היתה לי הזכות לנאום בהילולא השנתית בגני התערוכה. בשעה בה דיברתי האולם טרם התמלא, אבל שם, מהבמה, הכל נראה מרשים וגדול הרבה יותר. פתאום חדרה לי ההבנה, כי אנו הישיבה היחידה בעולם שכמות כה גדולה של אנשים מגיעים לאירוע ההתרמה שלה. הבנתי, לפתע, כי יש לנו כוח גדול שאינו מנוצל מספיק.

לא נעים לומר את זה בפומבי, אבל מאז ההפסד הצורב של תשע"ה אנחנו ככה: יראים, חוששים, ומפחדים מהצל של עצמנו. אפשר להאשים את פלוני, אפשר גם את אלמוני - תלוי את מי שואלים - אבל בשורה התחתונה, למרבה הצער, כמעט ואין נציג לישיבה באף מועצה מקומית ברחבי הארץ. וזה עצוב. כי יש לנו מנהיג גדול שבכל מקום נשמעים להוראותיו ומתחשבים בדעתו, ויש לנו לא מעט תלמידי חכם מופלגים שיכולים לפרנס אינספור דפי 'ועשית ככל אשר יורוך' גם ללא הכפלת חתימות... ולמען האמת, קצת כואב שלא מושקעת כל מחשבה בכיוון החשוב הזה.

זה לא חשוב רק כדי שיאמרו שיש לנו נציג ואלקטורט מכובד, אלא מסיבה רוחנית ומהותית הרבה יותר: אם יבקש בוגר הישיבה ביום מן הימים להקים ישיבה קטנה או תלמוד תורה בעיר מגוריו, הוא ייתקל באינספור קשיים טכניים, כלכליים ובירוקרטיים. כדי להתגבר על משוכות מסוג זה, צריכים להיעזר בנציגי עירייה. ומה לעשות שבעולם השקר בו אנו חיים, רק לנציגים בעירייה יש דרכים לסייע בכגון דא?

תהילות לא-ל יש לנו כוח, עוצמה, יכולת, וכל מה שרק צריך כדי להצליח פוליטית. אחרים במקומנו היו עושים עם היתרונות הללו זהב. אני רק שואל: למה אנחנו לא מנסים את כוחנו בערים שונות ברחבי הארץ?

נכון, לפני כתשע שנים נכשלנו; האמנו במיזם נוצץ ומבטיח שהתרוסק על סלעי הקו האדום של אחוז החסימה, ומכת הנוקאאוט הייתה צורבת שנתקומם ממנה בחזרה. גם לפני חמש שנים, בבחירות המקומיות

מכבדי אכבד

הלבישו בגדים ראויים, שלא יתבזה בין הקרואים.

כשהסתיימה השמחה, וכמעט התפזרה לה המשפחה. ניגש האח רם המעלה, להיפרד מאביו עלה. וכמובן לקבל את דמי ההוצאות כמסוכם - עוד טרם צאתם לדרכם. חיבקו אביו ופטרו לשלום, 'זאת פרשת הכסף'? כאילו היתה רק בחלום. קם הבן ושאל: אבא! מה עם ההבטחה, לממן את הוצאות הנסיעה לשמחה? ענה האב בכאב: היה לך לעיין היטב, במה שאני כותב. במכתבי כתבתי כי מה שתוציא **לכבודי** אשלם, ומאחריך לא היה לך להתעלם. כבודי אלו בני, וזה כל מעייני. לא חסת על כבודי כך להיכלם, ואני על חרפתי לא אשלם. כל מה שהוצאת אינו אלא לטובת עצמך, ולכך בהוצאותיך לא אשא עמך...

אם העשיר ידאג גם לאחיו האביון, יעלה לרצון לפני מלך עליון. וכבר אמרו: ימים טובים בשמחה שמרו, ועם שמחתכם האביונים זכרו. ואין שמחה גדולה ומפוארת לפני ריבון העולמים, אלא לשמח לב עניים אלמנה ויתומים. כי רק אם בהוצאותיך על שבתות וימים טובים, תזכור את אחיך העלובים. לתת להם בעין יפה כי עיניהם נשואות, ישתתף איתך ה' בהוצאות. וכבר הובטח: אם שמעת בקולי, ואתה משמח את שלי, אשמח את שלך, ויש שכר לעמלך.

על שולחנו של איש מכובד נחה הזמנה, במלים של שמחה כתב לו אביו כי יש חתונה. אחיו הצעיר נושא אשה בשעה טובה, וההשתתפות היא בגדר חובה. בקשה נוספת ביקש האב: כבדני נא, ובטרם צאתך לבוא לחתונה, אנא! צרף לנסיעה איתך את אחיך המך מערכך הדר בקרבתך. אל תתמהמה ואל תחוס על המעות, כי אשלם בעבורך את הוצאות הקניות והנסיעות. כי הרי הוא לכבודי, ולכבודי אשלם בכל מאודי. ויכנס לחנות בגדים וילבש האיש מחלצות, ובגדים הנראים בראש חוצות. וגם את בני ביתו בגדי מלכות הלביש, בפאר שאף קיסר לא היה מביש. ועל המחירים לא עלה חרון אפו, הרי על הכל יושב כספו. לאחר שהיה הדור בלבוש, וכובעו על ראשו. נזכר איך אעלה אל אבי ואחי איננו איתי, איך ישא חטאתי. חיש דהר אל ביתו, שלפו ממיטתו, והושיבו במרכבתו. נסעו יחד האחים במרכבה, בה סיפר לאח את בקשת האבא.

והקול נשמע בית האב, כי הגיעו הבנים אשר אהב. ויצא לקראת הבנים, ויצגם בפני המחותנים. וירא את הבן בלבוש מלכות, הרגיש שיש לו אליו שייכות. והנה בא הבן השני, קרוע בגדים כעני. בושה את האב עטפה, רחמנא ליצלן מהאי כיסופא. ותכסהו חרפה, כי לדבר כזה לא ציפה. אך מחמת כבוד המחותן לא הקים מהומה, שלט ברוחו ותלה ארץ על בלימה. מיד

קונטרס "אמת קנה" על משלי

לרגל שמחת נישואי נכדו של מרן שליט"א - האברך היקר רבי מנחם רבי גדעון שליט"א את המוזמנים בחוברת ובה סנונית מספר "אמת קנה" חידושי משלי למרן אביו מרן ראש הישיבה שליט"א.

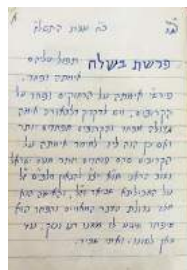
מלבד חידושי רבנו שליט"א המתוקים מדבש כדרכו בקדש, נוסף בספר חידוש מיוחד ומרענן, והוא ההערות שהוסיף הרב גדעון בשולי הגליון מדיליה על רש"י ועל פירוש "אמת קנה", וקראם בשם "ויעל גדעון" (ע"פ ספר שופטים פרק ח' פסוק ו"א).

מאחורי השם "ויעל גדעון" מסתתר סיפור מתוק ומכונן שהרב גדעון משתף בו את הקוראים בהקדמתו. זהו סיפור המקנה דרך איך להמתיק לילדים את טעם התורה בדוגמא אישית כנה ומוחשית.

כתב יד מרן בדף השער

סיעתא הכבוד הספרדי שלמעלה
 פסקם זה לפני נישואי הוריו.
 חידושים בסדר, ויהי שילשי
 שנכתב בו כי טוב מ"ח טבת תשס"ו.
 חברי האב
 מילה ויעל משמשת פעול עוסד ורצא
 כמו ויעל עוסד - עוסד. מוריד
 שאול ויעל - פעול ורצא וכן פה
 ויעל עוסד - ע"י [פעול ורצא] ו"ל
 חידושים שהעלה בני מעון צ"ח.

החידוש הראשון שכתב מרן לבנו בכתב רש"י נאה

וכך הוא מספר: "הוררתו ולידתו של השם הנ"ל היתה בילדותי בגיל שמונה וחצי... ואני זוכר זאת היטב כשישבתי ללמוד עם אבי מורי שיחיה פרשת בשלח עם פירש"י, וכשהגענו לפסוק "תפול עליהם אימתה ופחד" עם פירש"י שעליו - הקשיתי קושיא... את הדפיקה החזקה שאבא נתן על השלחן כששמע את קושייתי - אינני יכול לשכוח מעולם... בשמחה עצומה דפק על השלחן וצעק בקול לא לו: 'זה חידוש! כמה פעמים עברתי על פסוק זה ולא עלתה לי הקושיא, כנראה זה ממה שקיבלה נשמתך בהר סיני'. רק אז הבנתי בשכלי הקטן, שכל של ילד, מה זה חידוש. כי עד אז הייתי רגיל לשמוע את אבא מדבר על חידושים ושמח בהם, ולא הבנתי לשמחה מה זו עושה, ומה זה חידוש בכלל... עד לאותו מעמד מיוחד... שהמחיש לי בדרך מיוחדת ומוחשית כ"כ - מהו חידוש... למחרת אבא שיחיה אמר לי: "קושייתך היא קושיית המלבי"ם - זכית לכוין לדעתו", ומיד יום למחרת הלך וקנה לי פנקס (אני זוכר אפ"י את החנות של מכשירי כתיבה שממנה קנה אבא את הפנקס הנ"ל...) וכתב עליו: קונטרס "ויעל גדעון". וכל חידוש שנוסף לי בהמשך היה מורי אבי

שיחיה כותבו לי באותו פנקס... וכמובן שאינו שוכח לציין את התאריך...".
ברכותינו לרב גדעון שליט"א, שיזכה לברך על המוגמר במהרה בבריאות איתנה
ונהורא מעליא. אמן.

שו"ת "מי הים" מורנו הגאון רבי אליהו מאדאר שליט"א

הספר כולל שאלות ותשובות בעומק העיון וברוחב הבקיאות בענייני אורח חיים.
הגאון המחבר שליט"א דן בנושאים שפחות רגילים לעסוק בהם, והראה בהם את
כוחו וגדולתו, כמו תשובות בענייני תפילין והמסתעף. גם בתוך התשובות גבי
נט"י, דן בארוכה בכמה פרטי דינים בענייני טומאה וטהרה, נושא שאין בקיאים בו
בזמן הזה, ועוד כיוצא בזה.

ספר זה מתייחד גם כן, במה שנתייחדו חכמי ג'רבא, ואחריהם חכמי הישיבה,
שכשכותבים תשובה נותנים לרבותיהם או לחבריהם לעבור על הדברים. ואכן,
בתוך הספר ניתן לראות התכתבות עם מוה"ר ר' בוגיד סעדון זצוק"ל, ועם יבדלו
לחיים הגר"מ סגרון, הגר"י הכהן, הגר"א מאזוז, וניתן לראות איך דברי תורה נקנין
בחבורה.

קובע ברכה לעצמו המאמרים בריש הספר המלהיבים לשקידת התורה, כמו
שאמרו חז"ל ראשית חכמה יראת ה', מאמר **מים חיים** המראה איך התורה נמשלה
למים ולים, ומה שעלינו ללמוד מזה, וכן מאמר **כבוד חכמים** על גדולי ישראל שבכל
הדורות, ואיך אנחנו יכולים ללמוד מהם ולעלות מעלה מעלה.
ברכותינו להגאון המחבר שליט"א שכה יתן וכה יוסיף להרוותינו ממימיה הזכים
של התורה כהנה וכהנה. אמן.

"אוצרותינו" על המועדים

אינה דומה כניסה לחג בלי הכנה ראויה לכניסה לחג עם הכנה נפשית ולימוד אודות
מהות החג וסודותיו והמסרים העולים ממנו שמהם אפשר לטול מלוא חופניים לכל
השנה.

בכרך החדש של "אוצרותינו", יצא המחבר ללקוט ולקבוץ מתוך אוצרות רבותינו
מרגליות ופנינים מוסריים אודות הכנה זו, ומגישם בפני הקוראים כשולחן חג ערוך
עמוס במטעמים.

כמו בשאר הכרכים בסדרת "אוצרותינו", נעשה כאן נסיון לקבץ את הרעיונות
המוסריים המושכים את הלב, "מילי דמזדבני בדינרי", רעיונות ש"עוברים לסוחר",
שכאשר אתה מתוודע אליהם, יש בך רצון להנות בהם בני אדם אחרים ו"לשווק"
אותם הלאה.

כל מחבר קטן כגדול שופת לתוך ספרו את כל החידושים שנתחדשו לו, ובאופן
טבעי לא כל החידושים מתאימים לכל נפש, יש עמוקים ויש פשוטים, יש המעוררים
התפעלות ויש שנכתבו כהערה גרידא. במסגרת "אוצרותינו" עבר המחבר על
עשרות ספרים והאיר את הזרקור על הרעיונות המוסריים שיש בהן את הברק

המעורר והן מתאימות לכל אוזן. בנוסף, הוקדשה תשומת לב לצורת ההגשה. ישנם חידושים רבים ונפלאים הטמונים בספרי הקדמונים, שהדבר שמפריד בינם לבין הקורא הוא פשוט **מחסום השפה**. במקורם הם נכתבו בשפה המתאימה לדורות קודמים, ודרוש לתווך אותם לקוראים בשפה עכשווית יותר ובעיבוד אקטואלי. אמנם בעיבוד טמונה גם סכנה של איבוד... כאשר בקלות עלולים לסטות מכוונת המחבר. בשל כך, נזהר המחבר באופן מיוחד "לשבור את החבית ולשמור את יינה" - להגיש את הדברים בשפה עכשווית ולשמור את כוונת המחבר, ולכן השתדל לשלב במקום האפשרי משפטים מלשונו של המחבר. ספר זה אינו חותם את סדרת "אוצרותינו" - כעת עמלים על כך נוסף על סידור התפלה, ואנו תפלה שישוטטו הרבים ותרבה הדעת.

"שמחת התורה" על בראשית ושמות הגאון הרב חננאל הכהן שליט"א

דרשותיו הנפלאות והמחכימות של מורנו הגאון רבי חננאל הכהן שליט"א, אשר מסר בעשר השנים האחרונות בעיר יבנה כהמשך לשיעורו של מורנו הגאון רבי משה הלוי זצ"ל, ובעוד מקומות. הספר מתובל מחידושים עמוקים בשילוב סיפורים ונקודות אור על דרכו של האיש היהודי בעולם.

הספרים ערוכים באופן שכל אדם ימצא בו את עונג השבת שלו. מגיל חינוך ועד למגדלים צאצאים, מתלמידי חכמים ועד לעם שבשדות הנחים מעמלם בשבת קודש, גברים ונשים כאחד. כמה ימים לאחר שקיבל מרן ראש הישיבה שליט"א את הספר על חומש בראשית, אמר כך: "כל כך מתוק, כל כך נפלא, אתה קורא בו שעה שעתים שלוש - אתה לא מרגיש, מושך, יש לו סגנון מיוחד!". לעת עתה יצאו הספרים על חומש בראשית ועל חומש שמות, וכבר בימים אלו עובדים צוות העורכים על שאר הכרכים, ומזדרזים על מנת להמשיך את עונג השבת גם לשאר שבתות השנה. ניתן להשיג את הספרים במוסדות "חכמת רחמים", וכן אצל הרב בנימין כהן בטל' 053-4168380.

"בית ההוראה" הגאון רבי יניב נסיר שליט"א

הספר כולל כלל העניינים הנחוצים למורי הוראות בהלכות טהרה ורפואה ומחולק

לבי' חלקים - הלכות פסוקות ושו"ת (600 עמ' עם אינדקס מפורט). מאת הגאון רבי יניב נסיר שליט"א ראש בית ההוראה "מעין טהור" (אשר בנשיאות הגר"ב שרגא ראב"ד ירושלים), מתוך שיעורים למוצי"ם בהלכה ורפואה מאשר ליבן וזיקק עם גדולי המורים ואת המציאות עם בכירי הרופאים עשרות בשנים.

ולמה נקרא שם הספר "בית ההוראה"? בהקדמתו מבאר הרב המחבר כי המשתלם בהלכות טהרה כראוי הרי הוא מעיין במקורות ההלכה בגמרא ובראשונים טובי" ש"ע ואחרונים עד דברי גדולי פוסקי דורנו. אולם בעל הוראה אחר שלמד ועיין, צריך גם ל"שימושה של תורה", כי כל לימודו העיוני הוא באופן "תיאורטי", וצריך לשימוש המעשי ו"הורדת" הדינים הרבים למעשה, ובדורות הקודמים כל מו"ץ גדול היו התלמידים הקרובים אליו עושים אצלו שימוש זמן ארוך, וכן נהג הגר"ש וואזנר זצ"ל בתלמידיו הגאונים, שישבו עמו בבית ההוראה שנים ע"ג שנים.

אולם בדור האחרון כמעט ולא מצוי דבר זה, ויש משפט הנפוץ בספרים "יועץ במורה הוראה", וברוב המקרים פרט זה שצריך לשאלת חכם מצריך עיון עמוס והכרעה גדולה, והמורה עצמו פעמים עוסק בענינים אחרים, או שהוא מחוסר היכרות עם המציאות הרפואית ונשאר בשאלה, וחכם, מה הוא אומר?... לזה בא הספר הזה, להוריד החומר הנלמד בעיון ובקיאות לידי מעשה, ולהביא לפני מורי ההוראה פירוט המציאות והדין כשלחן ערוך המוכן להוראה. את הספר ניתן להשיג בפלאפון: 0527-150-637 וברשת יפה נוף.

רבי יניב נסיר מציג בפני מרן שליט"א את הספר החדש

"אשי ה" ח"ב הגאון רבי אביה חדוק שליט"א

בספר נעשתה עבודה יסודית ובהירה בכל הקשור להלכות זמני היום, כשבראש העמוד מופיעים פסקי הלכות ומתחת המשא ומתן ההלכתי. בנוסף לכך, בספר מובאים דיני אכילה ושתייה לפני התפילה (שחרית מנחה ערבית). קובע ברכה לעצמו השמועות שמביא הרב המחבר שליט"א מפי מרן ראש הישיבה שליט"א, וכן הערות ומכתבים שונים ממנו.

”סעודת יתרו”

בהשתתפות מרן רבנו שליט”א והגה”צ הרב נסים בן שמעון שליט”א

הגר”ג בן שמעון מגיע לסעודת יתרו

ביום חמישי כ”ג בשבט נערכה סעודת יתרו מפוארת כמיטב המסורת בהשתתפות מרן שליט”א שנשא מדברותיו, רבני הישיבה שליט”א ומאות בני הישיבה, אשר מסבים לשולחן ערוך כיאה וכיאות, כאשר השנה הצטרפו אליהם גם בני הישיבה לצעירים ”דרכי העיון” בראשות הגאון הרב מרדכי מאזוז שליט”א

השנה באופן מיוחד כיבד את המעמד בישיבה הגאון הצדיק הרב נסים בן שמעון שליט”א אשר נשא דברים חמים ושיבח מאד את דרך הלימוד

בישיבה. בין הדברים הביע את התפעלותו מהבחורים השקדנים, ואמר: ”אשריכם, זכיתם שאתם נמצאים בישיבה הקדושה והמיוחדת הזו, יש עוד ישיבות גדולות אבל המיוחד בישיבה הזו שדואגים להבנה בעמקות של כל נקודה בסוגיא. ”לצערנו הרב אפשר לראות במקומות אחרים תלמיד שלומד יפה, ויש ציפיה שיהיה גדול בתורה, ופתאום הוא עוזב את הכל. והסיבה בגלל שחסר הבנה סוגיא וממילא אין הנאה מהלימוד.

”אבל כאן בישיבה מקפידים לדייק ולדקדק ולכן יש להם הבנה בעמקות, וזה גורם להם להמשיך לעסוק בתורה כל ימיהם.”

הרב בירך את מרן ראש הישיבה שה’ יתמיד בריאותו, ואת התלמידים היקרים שימשיכו לשקוד על דלתות התורה.

מלבד הסעודה המסורתית הנערכת בישיבה מידי שנה, גם תלמידי התלמוד תורה ”איש מצליח” שע”י מוסדות הישיבה בבני ברק, קיבלו כל תלמיד שקית מהודרת ובה מארז ממתקים וחטיפים לכבוד המנהג וכן דף עם הסבר עליו.

יבואו טהורים

בית ההוראה ”מים טהורים” שע”י ישיבתנו הקדושה בנשיאות מרן ראש הישיבה, ובראשות מורנו הגאון רבנו אליהו בנימין מאדאר שליט”א, ממשיך בפעולותיו למען

הרבנים מקבלי התעודות בבית ההוראה מים טהורים

זיכוי הרבים והפצת הטהרה בישראל.

כחלק מפעילות זו התקיימו בשבועות השובבי"ם התשפ"ד שיעורים בהלכות טהרה ע"פ סדר הש"ע. השיעורים נמסרו בביהכ"נ שערי רחמים בב"ב, ע"י מוה"ר ראש בית ההוראה שליט"א, אשר ידיעותיו המקיפות בהלכות אלו ידועות ומפורסמות. השיעורים החלו החל ממוצ"ש פרשת ויחי

תחלת ימי השובבי"ם, ונמשכו עד מוצ"ש פרשת תצוה סוף השובבי"ם ת"ת. בשיעורים השתתפו עשרות ת"ח מהישיבה ומחוצה לה, ספרדים ואשכנזים, מב"ב ומשאר רחבי הארץ. המשתתפים ציינו בהתפעלות את התעלותם והנאתם הצרופה מהשיעורים הבהירים והברורים.

לדברי המארגנים, בית ההוראה שם לו למטרה להנגיש לציבור הצמא את תורתו של מוה"ר. לתועלת כלל הציבור ניתן להאזין לשיעורים הנ"ל ולעוד שיעורים נוספים ממוה"ר בקו בית ההוראה 03-6932207 הסדרה הנ"ל מושמעת בשלוחה 2-1-2. כ"כ ניתן להוריד את השיעורים בעמדות "קול הלשון".

לקראת סיום הסדרה ולרגל חלוקת תעודות למוצי"ם שהוכשרו ע"י מוה"ר בשימוש מעשי, ונבחנו על החומר העיוני והמעשי, התקיים במוצ"ש פרשת כי תשא שיעור מסכם מאת מורנו ראש בית ההוראה שליט"א, בהשתתפות מרנן ורבנן גדולי ישראל, גאב"ד בד"ץ "יורה דעה" הגאון הגדול הרב שלמה מחפוד שליט"א חבר מועצת חכמי התורה, הגאון הגדול רבי גדעון בן משה שליט"א ראש בית ההוראה "יורו משפטך", הראב"ד וראש הכולל שע"י ישיבתנו הקדושה הגאון רבי דוד עידאן שליט"א, ועוד רבנים חשובים. הרבנים הפליגו בחשיבות השיעורים וגודל הזכות ללמוד אצל מוה"ר שליט"א אשר תורת אמת היתה בפיהו לאמיתה של תורה. וברכו את הציבור היקר שימשיכו לזכות את הרבים ברבוי הטהרה בעם ישראל.

גדול היה המעמד

במעמד מרגש ומרומם, הוכתרו 23 מורי הוראות חדשים ע"י בית ההוראה "מעין טהור" בראשות בוגר הישיבה הגאון ר' יניב נסיר שליט"א ובמעמד נשיא בית ההוראה הגאון הגדול ר' ברוך שרגא שליט"א ראב"ד ירושלים והגאון הגדול ר' יעקב שכנזי שליט"א דמו"ץ העדה החרדית הספרדית.

הרבנים מקבלי התעודות בבית ההוראה מעין טהור

לאחר לימוד עיוני ומעמיק בהלכות טהרה בשורש הדברים, עסקו מורי ההוראה ב"תורת השימוש", הכוללת את כל עניני ה"מראות" הרפואה והפרקטיקה המגיעה לפתחו של מורה הוראה, השיעורים שנמסרו ע"י ראש בית ההוראה הגאון ר' יניב נסיר שליט"א אשר

נודע בשערים המצוינים בהלכה ובכח ההוראה בפסקיו וספריו המפורסמים, שולבו במצגות ותיעודים מביה"ח "שערי צדק" ועוד. ובהוראות ופסיקות מבית מדרשם של גדולי הדור אשר מורנו הרב שליט"א זוכה לקרבתם ושימושם. בהתרגשות גדולה קבלו הצבור את בואו של הגאון הגדול ר' יעקב שכנזי שליט"א, אשר ראש בית ההוראה זוכה לקרבתו שנים רבות.

בשיאו של המעמד נכנס אל ההיכל נשיא בית ההוראה הגאון הגדול ר' ברוך שרגא שליט"א ראב"ד ירושלים וראש בד"ץ אור שרגא, אשר מלווה את בית ההוראה ומנווטו מיום הקמתו.

אחר כן עלו ובאו מורי ההוראה שליט"א איש על שמו לקבל את התעודה מידו של נשיא בית ההוראה הראב"ד הגר"ב שרגא שליט"א, כשהם עוברים להתברך גם מאת הגאון ר' יעקב שכנזי שליט"א.

הכנס הסתיים בשעת ערב מאוחרת, אחרי ערב גדוש ומרומם. ויהי רצון שמי ששכן שכינתו בבית הזה הוא ישכין שכינתו בבתי ההוראה החדשים שיהיו פעילים מעתה בכל רחבי הארץ.

בקרב בעז"ה נפתחים מחזורים חדשים של שימוש חכמים ברפואה הלכה ומראות. לפרטים והרשמה יש לפנות במייל m3036006@gmail.com או בפלא' 0527-150-637

מסיבת חומש בת"ת איש מצליח בני ברק

איזו תמונה מצטיירת לעינינו כששומעים את המשפט "משנכנס אדר מרבין בשמחה"? כמובן חיוך מאוזן לאוזן, שמחה, בדיחות, גיל ומחולות, ולמלומדים שבינינו אכילת בשר ושתית יין, שהרי אין שמחה אלא בבשר ויין וכו'...

אבל בת"ת "איש מצליח" קיימו את המשפט הזה הלכה למעשה ע"פ הפסוק "פקודי ה' ישרים משמחי לב", בקיום מסיבת חומש מושקעת לתלמידי כתות א' שנערכה ברוב פאר והדר ביום שני א' אדר ב' {משנכנס אדר} באולם הת"ת, בהשתתפות כל הורי התלמידים, לרבות הסבים והסבתות שהגיעו מקרוב ומרחוק לרוות נחת מהנכדים

המתוקים ולהתרגש איתם בשמחת תורתם.
את המעמד פתח מנהל הת"ת הרה"ג הרב אליהו קבלן שליט"א שקידם בברכה את

הילדים במסיבת סידור

כל הנוכחים שעצרו את סדר יומם ועלו ובאו להשתתף בשמחת התורה החשובה מאד לנטיעת חשק ואהבה בלב החתנים הצעירים ללימוד התורה בראותם את כל ההשקעה העצומה. כמו כן, הודה המנהל מעומק הלב למחנכים היקרים **הרב בנימין זאן והרב שגב ורדי שליט"א** על מסירותם הרבה לחינוך הילדים לתורה ויראה, בהכינם את התשתית והיסוד לכל לימוד התורה בשנים הבאות, ועל השקעתם העצומה בהפקת האירוע בצורה היוצאת מן הכלל.

שיעור נוסף על חשיבות האירוע ניתן לקבל ממרן רבנו ראש הישיבה שליט"א, שהטריח עצמו לבוא ולפאר את המעמד בנוכחותו, ומרום גדולתו שוחח עם התלמידים צעירי הצאן ונשא ונתן עמם על ניקוד מלת "וכסף" שבפסוק טוב לי תורת פיך וגו', וכן על הכתרים שקבלו המלאכים במתן תורה לעומת אלו שלהם. מרן שליט"א נהנה מידיעותיהם, ובירך אותם שיזכו לגדול בתורה מתוך בריאות ושמחה.

אחריו נשא דברים מורנו הגאון הגדול הרב צמח מאוזו שליט"א שבין הדברים אמר שאמנם עומדים לפנינו 42 קטנטנים אבל הוא רואה 42 תלמידי חכמים גדולים מורי הוראות, כי כששומעים את התלמידים המתוקים שאומרים בפה מלא שהם רוצים להיות גדולים התורה, חזקה שהקב"ה יסייע בידם לקיים את שאיפת לבם, בפרט שזוכים ללמוד בת"ת אשר כל המלמדים שבו הינם בוגרי הת"ת אשר יגקו חכמה ויראה ממעתיק השמועה הגדול בדורנו הלא הוא הוד מרן ראש הישיבה שליט"א.

אחריו דיבר הגאון ראב"ד מקודש חכם נסים בן שמעון שליט"א, שזו לו הפעם השניה שהוא משתתף בשמחה כזו בת"ת, ואמר שהוא יודע עד כמה משקיעים הרבנים המלמדים הי"ו בתלמידים אשר מוציאים בסיום חק למודיהם בת"ת פירות נאים ומשובחים המפארים את עולם הישיבות בעיר ומחוצה לה.

חתם את האירוע הגאון הרב מצליח חי מאזוז שליט"א, שריגש את כל הנוכחים בסיפור על זוג הורים משומעי לקחו של הגר"י זילברשטיין שליט"א שלא נפקדו בזש"ק, וכל מה שהשתדלו ברופאים ורפואות לא הועילו להם מאומה, ואף אמרו להם שאין סיכוי בעולם בדרך הטבע שייפקדו. ומשכך, החליטו לאמץ ילד. וכשה גדל והגיע זמן חגיגת מסיבת הסידור, נשאל הילד על מה יתפלל מעתה, וענה: שיהיה לו אח! ואכן, התמיד הילד בתפילה והלא ייאמן קרה, וכנגד כל התחזיות והסיכויים נולד לו אח! להודיעך כמה גדול כח התפלה הזכה של תינוקות של בית רבן.

רגע מרגש נוסף נרשם בזמן שצאן הקדשים נעמדו לקריאת פרק תהלים להצלחת המערכה בדרום ובצפון, לשלום החיילים, לרפואת הפצועים, ולהחזרת החטופים לביתם. זמן מתן תורה הגיע, והחתנים הצעירים נעמדו לקבל את החומש מידיהם הקדושות של הרבנים שליט"א, שברכו אותם מעומק הלב שיזכו לעסוק בתורה ובהתמדה, ושיזכו להיות מגדולי הדור הבא, כאשר ההורים הנרגשים (עד דמעות, ללא גוזמא!) עונים: אמן - כן יאמר ה'!

כן כיבדו בנוכחותם את המעמד הגאון הרב חנן קבלן שליט"א (דיין בביה"ד משפט וצדק ואחיו של מנהל הת"ת) ומפקחי הת"ת הרב יהושע עידאן והרב נתנאל ענקרי שליט"א (האחרון נוכח גם על תקן אחד ההורים).

שותפים להצלחת האירוע:

מזכיר הת"ת הנמרץ ר' מיכאל צורי הי"ו, שבמשך כמה ימים "עזב" את משרדו והתמסר בכל כוחו להוציא דבר מתוקן מתחת ידו. ואחרונים חביבים האמהות היקרות, שמעשי ידיהן להתפאר עלו על שולחנות מלכים - מאן מלכי רבנן - יה"ר שכולם יתברכו מפי עליון בכל מילי דמיטב אכ"ר.

למצאנו בו התפלה והעזרה, והקדושה ביום המורים

לראשונה, מאז פטירת מרן מייסד הישיבה זצ"ל, לבש בנו הגדול מרן שליט"א את גלימתו הקדושה

” לפני כשנה בנוסעי לקראת שבת לאחד המושבים בדרום, ישב לידי יהודי שאינו שומר תורה ומצות עדיין, ובמהלך הנסיעה התפתחה שיחה בינינו על תורה ויהדות, החשיבות להיות מחוברים לתורה וכו'. תוך כדי השיחה שאלתיו האם יש להם בישוב בית הכנסת או שיעורי תורה, והשיב לי היהודי שהוא גר בעוטף עזה ויש להם שם רק קרוון שמתאספים בו בליל שבת כמה זקנים ומנסים לגרד מנין לערבית. הצעתי לו שנפתח שיעור תורה פעם בשבוע בישוב, הוא התלבט ואמר שאינו חושב שיהיה מי שיבוא. לאחר מעט חשיבה, הוא הציע שנפתח שיעור תורה אצלו בבית והוא יבקש מהשכנים ומהמשפחה שיבואו, הם יבואו בשביל לכבד אותו, וכך בע"ה השיעור יתגלגל הלאה ויתפוס תאוצה. החלפנו מספרי טלפון, ויחד עם מכשיר הפלאפון שלי שהלך לעולמו נעלם גם מספרו של אותו הצדיק... ”

אליך אברך יקר!

תמיד רצית וחלמת, לזכות את הרבים, להפיח את השממה, לדעת שיש עוד בתים בישראל שמתחזקים על ידך, לדעת שיש לבית שלהם יותר צורה של בית יהודי - בית של תורה, תמיד רצית אבל הבושה הטבעית מנעה ממך לעמוד ולהציע את עצמך למסור שיעורי תורה.

בחסדי ה' הקמנו מערך מצומצם של שיעורי תורה ברחבי הארץ, ואנחנו מעוניינים להרחיב את פעילותנו לעוד ערים וישובים החפצים בשיעורי תורה.

אנחנו פונים בקריאה נרגשת לכלל בוגרי הישיבה כל מי שידיו רב לו בתחום הזה, ורוצה לזכות ולהעביר דברי תורה לעם ולזכות את הציבור בשיעורי תורה, בהרצאות, בחוגי בית ובעוד פעילויות, שיפנה למזכירות הארגון, ואנו בע"ה נחבר בין הרבנים ובין הקהילות ובתי הכנסיות.

יש לציין שנתאם בין אחד הרבנים לבין אנשי העיר המעוניינים בשיעור, רק לאחר שביררנו ווידאנו שיש רצינות בקהל, ובע"ה נשתדל ג"כ שהרבנים יתוגמלו כראוי במידת האפשר.

אם הנכם מכירים בוגרים נוספים שמתאימים, נשמח שתשלחו להם טופס זה ותמליצו עליהם.

בברכה
ארגון "והערב נא"

"הערבות שלנו לעריבות שלהם"

לכבוד בוגרי ישיבתנו הקדושה:

בימים אלו זכינו והתקיים בנו הפסוק: "הנה ימים באים... לא רעב לחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה'", ותהילות לאל יש הרבה ביקוש לשיעורי תורה ודברי חיזוק. בחסדי ה' הקמנו מערך מצומצם של שיעורי תורה ברחבי הארץ, ואנחנו חפצים להרחיב את פעילותנו לעוד ערים וישובים אשר חפצים בשיעורי תורה לכל עמך בית ישראל.

אנחנו פונים בקריאה נרגשת לכלל בוגרי הישיבה, כל מי שידיו רב לו בתחום, ורוצה לזכות להעביר דברי תורה לעם ולזכות את הציבור בשיעורי תורה, בהרצאות, בחוגי בית ובעוד פעילויות, שיפנה למזכירות הארגון, ואנו בע"ה נחבר בין הרבנים ובין הקהילות ובתי הכנסיות.

יש לציין שנתאם בין רב לאנשי העיר המעוניינים בשיעור, רק לאחר שביררנו ווידאנו שיש רצינות בקהל, ובע"ה נשתדל ג"כ שהרבנים יתוגמלו כראוי במדת האפשר.

אם הנכם מכירים בוגרים נוספים שמתאימים, נשמח שתשלחו להם טופס זה ותמליצו לנו עליהם.

טופס לבוגרי הישיבה המעוניינים להשתתף במיזם השיעורים ובזיכוי הרבים

שם ומשפחה: _____ כתובת: _____
 גיל: _____ טלפון: _____
 תחום עיסוק: _____
 מוסר שיעורים בפועל: לא / כן, מיקום השיעורים: _____
 זמן מפורט _____ נושאי השיעורים _____
 מעונין למסור שיעורים בנושא: הלכה / אגדה / מוסר / זוגיות וחינוך ילדים / גמרא ודף היומי / פרשת שבוע / אחר _____
 מעונין למסור שיעורים עיוניים? כן / לא. מעונין למסור שיעורים בהלכות _____ / באופן כללי.
 מעונין למסור: שיעורים זמניים / שיעורים שבועיים / שיעורים חודשיים / הרצאות / אזכרות / בתי אבלים ל"ע / כללי.
 קהל יעד: מבוגרים / צעירים ונוער / כללי.
 סגנון קהל יעד: חילוני ומסורתי / מתחזק / בעלי בתים / מגוון.
 רואה מראות? לא / כן, הוסמך על ידי: _____
 מוסמך לעריכת חופה וקידושין? כן / לא.
 חוזן? כן / לא. קורא בתורה? כן/לא. משמש בתפקיד אחר: _____
 מוסמך: יורה יורה / רב שכונה / רב עיר / דיין / מוהל / יועץ חינוכי / אחר: _____
 מיקום ה שיעורים: בתוך העיר / עד חצי שעה נסיעה / יותר מחצי שעה נסיעה - בתוספת תשלום / תנאים אחרים _____
 בעל רישיון: כן / לא. בעל רכב: כן / לא.
 עדיפות ליום: א / ב / ג / ד / ה / ו / שבת / מוצאי שבת / אין עדיפות.
 עדיפות לשעות: נץ / בוקר /צהרים / בין הערביים / ערב / לילה.
 הערות נוספות: _____

האם הינך מכיר בוגרים נוספים שמעוניינים להשתתף בפרויקט?

ממליץ על _____ טלפון _____ רקע _____
 ממליץ על _____ טלפון _____ רקע _____
 ממליץ על _____ טלפון _____ רקע _____

ניתן לשלוח את הטופס למייל: B0556720742@gmail.com או בטלפון 055-6720742 בשעות הערב או דרך הקישור: <https://forms.gle/ewaQAYW2FgV3BpzYA>

אמר הקב"ה: בשעה שהחכם יושב ודורש ברבים אני מוחל וסולח ומכפר על עונתיהם של ישראל
 (מדרש משלי פרשה י')

עתיקא

עתיק מיוחד ונדיר

תמונה מיוחדת של הגאון רבי בוגיד סעדון מלמד בפשטות את תלמידיו בג'רבא. מימין לשמאל נראים התלמידים רבי גד חדאד, רבי עתוגי הכהן, רבי אשר חדאד, רבי אליהו הכהן. באדיבות מכון שרי זבולון

רבי בנימין (מנווא) חדאד
זצ"ל (צדיק שהיה מתגורר
בערוב ימיו בישיבה) עם
הגאון רבי נסים ארביב
בהיותו בחור בישיבה

